

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 119

ЈЕДАН ЖИВОТ У МАЊЕ ОД ДЕВЕТСТО ЗНАКОВА

**Најлепша остварења са X конкурса
за најкраћу кратку причу**

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2011

ПРЕДГОВОР

Међу више од хиљаду и петсто прича пристиглих на X конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Милан Бештић, Дејана Јовановић, Дарко Коцјан, Драгана Лазић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

- I награда: Мирјана Капетановић: „Један живот у мање од деветсто знакова“
- II награда: Милица Иличић: „Жар-птица, пијанац и ја“
- III награда: Славиша Обрадовић: „После коначности“.

КИЧМЕЊАЦИ, САМО ПО ДЕФИНИЦИЈИ

Не знам шта више да напишем, а да би то допрло до вас. Често се плашите, а не знате ни сами због чега. Често верујете, а ни сами не знате у шта, а још чешће се питате, да ли све то има икаквог смисла. То је изгледа јаче од нас. Нешто недокучиво и тако далеко. Ма ипак, чини се то само. Можда нам је испред носа, али је исувише близу, да бисмо га приметили. Можда се пак крије у нама самима, али ми то не желимо да прихватимо. Плашимо се терета који оно носи са собом. Питамо се, да ли бисмо га могли изнети до краја.

Хмммм..... Имамо ли кичму заиста, или се само по морфологији, можемо сврстати у групу кичмењака?

Милан Анђелковић

ПИТАЊА

Да ли је живот зацртан? Да ли је срећа одређена?
Ако направимо једну кобну грешку, да ли испадамо из
игре и чекамо крај, сами, посрамљени, са стране?

Да ли имамо бесконачно опција? Да ли увек
постоји још један избор? Да ли је срећа у ономе што
нам се дешава или у нама самима?

Да ли сам могао боље? Да ли сам требао
другачије? Да сам неко други, да ли бих био срећнији?

Да ли лажем себе? Да ли постижем нешто тиме?
Да ли је време да нешто променим?

Да ли стварно не знам одговор на сва ова
питања?

Татјана Аћа

СЕЋАЊА МАРГИТЕ РАЈН

Сат је откуцао поноћ. И ове вечери гђа Маргита листа старе албуме. Долази до фотографије са свог венчања. Венеција, давне 1935. године. Одувек је волела црвене каранфиле... Као да опет чује звуке мандолине уз коју су те ноћи славили. Имао је најлепше црне очи – рекла је наглас. Сама у тишини ноћи коју би прекинули откуцаји сата, легла је, да усни последњи свој сан!

ПОСЕТИЛАЦ

Вече је, позна јесен. Висока кошчата прилика, заоденута у кабаницу, са капуљачом на глави и великом косом у руци, пролази уређеним двориштем. Мирис јесењих ружа надјачава онај који се шири од придошлице.

Улази у старачки дом. Дремљиви портир нехајно махну руком као знак да уђе. Препознао је честог посетиоца. Овај прође дугим ходником и уђе у велику просторију.

Неки су гледали телевизију, неки дремуцкали чекајући вечерњу порцију лекова. Посетилац приђе изнемоглом старцу.

– Чико, пођите са мном.

– Што ја? Има млађих. Видиш да ми је душа у носу – једва чујним гласом прозбори старац.

– Видим чико, ваше је само да дунете.

БОЖИЋНА СЛИКА

Чаробно предбожићно поподне. Излози дарују своју светлост главној градској улици. Најмлађи шетачи, омамљени лепотом божићних јелки из излога, увлаче родитеље у радње не би ли пришли ближе зимским „лепотицама”.

Отац и његова двогодишња кћи уђоше у једну „радњу”. Са њених зидова севнуше осмеси успешних породица. Девојчица погледа горе. На зиду плакат: нека насмејана породица и њен златни ретривер, ухваћен у трку. Лепота божићне јелке спусти девојчицин поглед, извуче јој ручицу из очеве, и полако је упути к себи. Прво канап – штит, а потом и глас човека у униформи с плочицом, зауставише девојчицу: „Будите љубазни и удаљите Ваше дете од јелке.”

Отац помисли да није добро чуо. Униформа поново, сада одсечније, изусти исту реченицу.

Отац и његова двогодишња кћи напустише ово место обасјано осмесима неких породица са зида, и светлошћу недохватне божићне јелке.

РАЊЕНИК

Млади људи данима руше, пале и пљачкају свој град. Рањеном младићу прилази група момака како би му помогла. Једна рука помаже и прикрива радњу друге. Друга рука сада има новчаник и мобилни телефон.

Момков ранац и крвава рана остају отворени на градском ваздуху – пуном дима, чађи и неког горког за-
дах.

ЧОВЕК РИБА

Наспрам мене седи човек.
Високи залиски, шпицаста брада, правилан нос и
сјајна кожа.
Знојава.
Примећујем мале, шиљасте уши.
Прилично мале с обзиром на конституцију човека.
Не примећује да га гледам, док нервозним покре-
тима руку расклања сто испред себе.
Покретима жустрим и кратким, док дише на уста.
Као риба на сувом.
Праћака се кроз плитку воду свакодневице.

ТРОУГАО

Са офингера ме гледа изгужвани мантил.
Изнад њега је саксија. Пружа своје листове низ
врата ормана.
У кревету лежим, чекам да се ослободи купатило.
Чујем шум воде и његове кораке по мокрим пло-
чицама.
При изласку огрнуће изгужвани мантил, онако у
пролазу.
На вратима ће се сударити са собарицом која је
дошла да покупи прљаву постељину.
Мој дах сакриће пара која још излази из хотелског
купатила.
Ћутаћу, правећи се да ме нема, сигурно залепљена
за чаршаве.

ПУСТИЊА

Он посматра пустињу испред себе. И види како се уместо пустиње апсурд расипа у милионе зрнаца песка. Та усковитлана пешчана машта своје уточиште потражи у пукотинама његовог погледа на свет.

Ускоро је тај силни песак у његовим мислима формирао пешчани сат, али уместо песка цурили су снови, а сам пешчани сат је имао неки људски облик. Али ипак је то био прави пешчани сат.

За то време пустиња у коју је гледао поста љубоморна, на ту његову свест о протицању времена, потпомогнуту пешчаним сатом. Пустиња подиже тад силну олују, и у налету свог ветра и беса разби његов мисаони пешчани сат.

РЕЦЕПТ

Наплакаћу мало суза за доручак. Додаћу им мало цеђене бубуљице, па нека се игра качкаваља међу јајима. Тате већ дуго нема. Ја редовно отварам врата и ширим списак потраживања у еврима. Не бојим се иначе, а имам и оружје – малокалибарску пушку и пиштољ револвер. Не знам где је муниција, а ни како се ставља. Нема везе, то ми и не треба.

Сервирам сузе са гнојем и лепо изгледа. Неко покушава да звони крај врата. Видим га само јер звоно дуго своју улогу не обавља. Данас никоме пре 12 сати не отварам, а и мрзи ме да се играм ратника. Радије одустајем и умачем.

По свему судећи и за вечеру ћу морати да плачем. Пробаћу да похујем сузе. Иако није здрава та храна, нема везе, пријаће промена.

Сутра ће опет долазити људи. Тате опет неће бити. Мама неће бити родитељ јер се уморила. На њега се не љутим јер сам сузе усавршила, ко би сад гуглао рецепт за спремање беса.

МОЈЕ БАБЕ МРТВА ДУША ПО ТАВАНУ СКАЧЕ

Већ више година и праскозорја пробам сварити причу о мојој баби с очеве стране. Једна је прича о мојој баби Мостарки, а сасвим друга прича о баби с материне стране, из Далмације.

Имала је најбољег тркаћег коња у пола Херцеговине и све до мора. Било јој је пуних 93 године када ју је, на њено властито рођенданско јутро, убио брзоноги љубимац усред тимарења и јутарње зоби.

Да ми буде лакше, тражим туђе муке по неиспаваној памети и кажем сам себи да је и код мене, као и код осталих Балканаца и балвана све исто: Нема бабе, нема имена, нема бабиног гроба, нити друге бабе и њеног гроба и њеног имена, нити мога оца, нити моје мајке; нити људи више с истим презименом у мом завичају. Мучно ми није због имања и завичаја, отаца, презимена и гробова; учили су нас да навикнемо сваких четрдесет и пет година на Балкану: пали, убиј, пиши, бриши – пиши, бриши, тјерај, пали!

Мучи ме нешто друго, не да ми ока склопити од како одох из минираног пејсажа.

Због чега и зашто онако паметан коњ, најбржи у држави, коњски праведан, чисте крви, млад и племенит, диже копито на осушену бабетину што му дође у три и пол ујутру да га напоји и нахрани, очисти и помилује?

ИЗМЕЋУ ЗАРЕЗА

Одлично се слажу, она и он, у вакууму између зареза. У том кратком одморишту од свађе још увијек неупућенима можда дјелују као складан пар. Само између те двије баријере (за које ножни палци често болно запињу) они се још увијек уважавају и поштују. У тој паузи од прељубе и зависти, она и он, коначно могу да предахну, да се осврну преко рамена и кажу једно другоме: Да, било је и добрих дана. Том чудном чекаоницом покаткад се још зажижи и понека искра, као некад, и само у том простору, она и он, могу да се гледају, а да се не мрзе, да се разумију, а да не проговарају. Само унутар те двије оgrade, она и он, стваралац и читалац, могу да пронађу часак спокоја, дах ведрине и давно загубљену бистрину мисли. Без тих малених, готово безначајних цртица, све би било другачије, тужније и једнолично сиво.

ПОВЈЕРЕЊЕ

Скептичан сам, признајем, према много чему. Према њима, са оне стране, нарочито! Према њиховим добрим намјерама, законима, добротинствима и помоћи, према њиховим изјавама, простим, проширеним, сложеним и измагличастим порукама подршке и шупљим фразама што одјекују као ехо дјечије игре скривача у празном бурету ракије. А постајем скептичан и према неким са ове стране! Премда сам разуман човјек

(тако барем тврде), никако не могу да схватим како неки са ове стране могу да имају *безгранично* повјерење у оне са друге стране – *границе*!?

ПОМЕН ВОЈНИКУ

Ој, војничче! Стани, стани! Не зури да будеш зелен. Ако ипак при свом стојиш, знај да можеш бити црвен. Ако црвен будеш био, не гине ти бела боја. Бела ће ти доћи главе јер је црно око тебе. Сам си доле, бранио си мајку, оца, брата, жену. И мене си одбранио. Зато ако при свом стојиш, пркосећи спектру боја, иди, сломи крила. Ми ћемо бити у црном, лићемо беле сузе, а срца ће нам свима бити набујала и пуцаће по шавовима из којих ће избијати светлост боје поноса.

ЖАЛ ЗА ОСЕЋАЈЕМ

Није умела да се избори и да каже: „Доста!” Није умела да му каже да не жели више његову доброту и да њена срећа не лежи крај њега. Није знала како, чекала је грешку. Грешке није било. Одавно је касно, више није млада, а није пробала лоше. Зна да ни крај оног не би била срећна, али је још тужније што је одабрала да не осећа.

ДВА КОБНА СУСРЕТА ВАСИЛА И ЈАКОВА

Нису се видели неколико година. Тог спарног поподнева срели су се испод најстаријег дрвета у граду. Попричали површно.

Васил је кренуо низ улицу.

Јаков уз улицу.

После тог спарног дана, данима је лила киша. Постајало је хладније. Васил је обукао тегет мантил и изашао из куће. Јаков је обукао тегет мантил и изашао из куће. И даље је пљуштало. После неколико сати лутања по граду срели су се на мосту, баш на месту где мусаво Циганче стално проси и благосиља пролазнике. Застали су. Затим махнули руком један другом уместо речи и отишли, један уз мост, други низ мост.

Више се нису срели.

ПАРА ЈЕ ПРЕКРИЛА ОГЛЕДАЛО

Ишла је испод туша. Пре неколико тренутака сам ушао у собу и на телу унео мноштво хладних кишних капи. Кожа јој је затегнута. Пара је напуштала купатило и испуњавала нашу собу. Нисмо причали. Чак се нисмо ни гледали.

Нашли смо се на поду, испреплетаних ногу и убрзаних трзаја, уздаха, дахтања, дрхтаја... Врисак је сустижао врисак.

Док смо се одмарали приметих да то није моја девојка и да то није мој стан.

Погледи су нам се срили. Она је то знала од првог тренутка, али јој није сметало. Сметала јој је само пара из купатила која је прекрила огледало.

ВРТОГЛАВА

Зашто већина библиотекарки носи равне ципеле?! Широке џемпере, панталоне с фалтама и сукње од твида?! Озбиљан, строг, готово мргудан израз, незаобилазан је на кожи око носа, између браде и чела, на оном изражајном делу тела које се зове лице или *face*, и које са тим, недостатком осмеха на њему нуди све осим изражајности!

Потенцирају се акције како вратити књиге у руке читалаца! Пишу разне подстицајне рекламе... И, све су оне лепе, занимљиве, звучне и поетичне. Ипак, ја бих убацила и ову:

Библиотекарке, пресвуците се и насмешите!!!

Навуците тамне, свилене чарапе, преко чипкастог веша, који и није неопходан, ако је врућина! Око струка, обавезно широк каиш, безобразно затегнут. Коса увијена на крупне виклере, или разбарушена. Осмех на лицу изазива сјај у очима (ако то не успе, постоје и одговарајућа сочива која изванредно делују по питању сјаја и лошег вида). Ножице ставите у вртоглаве потпетице, неке ефектне боје. На крају, обавезно парфем!

Неки добар, жесток и скуп!!!

Могла бих да се кладим, а опкладе обожавам, да ће на улици да се окрећу, колеге саплићу, колегинице имитирају, а повећање броја читалаца биће за бриљантан Извештај о раду и прави статистички податак!

ОЧИМА МЕДУЗЕ

Не мораш да познајеш човека да би знао какав је. Само га посматрај како хода.

Ход је лична карта, пасош и доњи веш, у пакету! А корака... разних!.. Сигурних, клецавих, цупкајућих, аналитичних... прорачунатих и наивних... забринутих и оптужујућих... војничких и клизећих... нежних, снажних, меканих и чврстих... паперјастих и доминантних...

И, ту се мисао човека у колицима прекида. Поглед му не силази са мноштва брзих, ужурбаних, снажних ногу које стварају бесконачне низове корака. И, у коју год категорију да их сврста, ма каква била анализа тих кретања, сваки пут води некуда и сваки је корак, био он убрзан, успорен, клецав или достојанствен... савршен. Окреће поглед на другу страну и уморним рукама покреће тачкове на колицима. Тело жели одмор и повратак кући. Гледа право испред себе, не усуђује се да спусти поглед ниже, ка крилу, где се тело завршава. Не уме да објасни онима који имају двадесет прстију, како су јаки и моћни.

Не може ни да покуша. Удавио би се у сузама... јер, без ногу, пливање је неизводљиво.

Виолета Боровница

.НИЈЕ ФЕР ДАВИДЕ.

.падао је снег. И било је хладно. И град је био пун. и књижаре су биле пуне. Три странца су нас питала за смер. смејали смо се, и сами смо странци. Али ми смо странци у свим градовима, и нема ништа чудно у томе. Као што ништа чудно нема ни у томе што кокице лете када дува ветар и да се кестен једе да би угрејао прсте. jazz нас је увукао у ту књижару. И ту сам срела свог старог другара Ефраима. како ме је само засмејавао тај Ефраим. научио ме је неколико трикова радосног дана. од тад са постала шетач.

.Anytime. she. goes. away.

црвено и црно. Знао сам да си ти. релативност. Физика. Поглед испод. Знала сам да си ти. мислиш да је то био претходни? не, рекла бих да је то овај садашњи. реци ми одмах шта желиш? за почетак ону звезду. Док ти је још близу:) а ако не успем, је л' се вреди ако је направим? ако ће имати везе са чоколадом и да нећу морати да је отпакујем. Ето, важи се!

НИ РЕЧИ ОД ПОЕЗИЈЕ

Питам те: Знаш ли ти шта је то Поезија? Пружаш ми своју чашу вина да попијем један гутљај и кажеш: Ја ћу да рашчистим сто ,а ти успавај дечицу, па да лежемо. Поново покушавам: Али ја бих да ми читаш поезију док не заспим. Окрећеш се на десну страну и под покривачем тонеш у миран сан. Твоја стопала неуморно и нежно у сну поново траже и налазе моја.

Уз јутарњу кафу примећујем: Синоћ ни речи од неке поезије. Журећи, љубиш ме у косу и очи и нестајеш у нови радни дан. И овог јутра трчим и отварам прозор наше собе да ти добацам кључеве од кола, које си поново заборавио.

А јутарње се сунце провлачи поред мене и истеже преко нашег кревета. Седам на ивицу смештајући наше близанце на своје груди. Док снажно сишу, а капљице мог млека сливају се по њиховим обрашчићима, улећу лептири и слећу на ружу коју си, тек сада видим, оставио на мом ноћном сточићу.

ТВОРАЦ

Зима 1998. године. Бољка на срцу бацила ме у болнички кревет. Прикопчала ме на монитор и флашу са течним леком који капа у моје тело.

Морам да лежим мирно, јер сваки покрет представља неслућен напор. У соби је поред мене још једнаест везаних мученика. Пошто је мој кревет до прозора, сваког јутра ме питају какво је време напољу.

Одговарам зависно од расположења. Некада, да је лепо, сунчано; некада, да пада снег.

Понашам се као „творац”.

Са мог кревета може се видети само парче сивог бетонског зида које ми ништа не каже.

Али, како разочарати већ тешко болесне сапатнике?

Само сам толико могао.

Да измишљам време.

БЕЛА ТАЧКА

Читавог живота откад је почео да слика, сликар је радио само портрете. Од њих је стекао завидан иметак. Купио је и стан у строгом центру великог града.

Када је хтео да стекне и велико име у сликарству, нацртао је белу тачку на белој позадини.

Једнога дана бела тачка се отворила и створила белу рупу у коју је усисала свога аутора.

Од тада више ниједан сликар није покушао да наслика белу тачку.

МРВЕ ПИЈЕСКА

Добро, видио сам и ја да си ме погледала, па шта?!
Каква корист! Ионако сам осуђен да цијелог живота патим због твојих великих, огромних очију! Патићу и патићу и патићу и патићу... И шта ко може?! И шта ту ти и ја можемо. Мрве смо пијеска, и ти и ја. Колико смо ситни и не можемо да наслутимо.

Али, и у таквим ситним душама има нешто, као што има нешто у амеби па је покреће, или атому па га атомом чини.

Мој и твој случај је нама највећи, а вечерас док ово пишем, много је судбина заувјек затворено, много душа заувјек растављено, много срца неизљечиво оболело...

ПОГЛЕД

Зграду ће сигурно срушити. Не верујем у велику штету због тога.

Драго ми је што сам отворио прозор. Поткровља остављају утисак скучености.

Да ли хоћеш воде?

Може.

Кроз прозор гледам студентски дом. Прошла је поред кревета. Са чашом. Чујем како удара стаклом од комоду.

Волим ноћ кад нисам пијан. Довољно је да осећам горчину у устима. Осмех ти је предиван. После два дана код ње смо у стану. Она у купатилу, ја са чашом воде и погледом. Видим собу. Три године осећања испуњености, трпљења... Онда крај.

Из поткровља гледам. Не мислим да је то чудно. За шанком је девојка са станом окренутим ка студентском дому. Њен осмех је учинио да завирим у прошлост. Зашто би то било необично?

Ускочила је у кревет са свежином млаке воде. Лице ми је у њеним рукама. Препуштам тело. И себе. Прозор је отворен. Гледам у њу, у прошлост.

ВРАТА

Мисли са тешким корацима посртале су за мном. Пробудио сам се у једном од случајних станова. Ту нисам имао снове.

Не желиш доручковати?

Само сам изашао. Не постоји граница. Све се преплиће. Светови су тако нејасни. Можда врата. Ушао сам. Улазе. Излазе. Обе стране су исто. Некима је излаз једини страх. Исконски. Ови што су ушли, више не знају где су.

Газим сваку бару. Осећам мокре чарапе на себи. Гладан сам. И не желим да знам где сам.

КРАЈ СЛАТКОГ ГРЕХА И ПОЧЕТАК ГОРКЕ СТВАРНОСТИ

Имао сам дом, успех и бес. Бес, који ме је довео до кидања светих нити, заклете верности. Осећате ли када вас у једном тренутку понесе страст тако јака да мислите да сте то у ствари ви, див који земљом хода, моћ којој се сви диве, оружје којим нико руковати не зна?! Тако своја и тајанствена завела ме је. Мој разум, моје све, а највише срећу да све што је добро било не буде никада више као пре. Била је недостижна, или се тако барем чинила. Дуге косе, пожељног стаса, непоновљивог духа и неодољивог гласа. Био сам породичан смртник, предат супрузи и пример звездама мога неба, најдражој деци. Свесна себе и пропасти моје, проникла је да може да ме има. Заљубио сам се у грех, одлетео од моје голубице, једине светице. Велики пораз, велика сласт. Човек некада зна да не цени оно што има, а има бескрајно бљештави универзум. И ја сам га имао, али се у њему нисам пронашао. Друге су у мени проналазиле себе. Грех, као најтамнија заповест која нас вреба, мене је учинила живим с њеним загрљајем, несрећним с њеном подмуклошћу. Корачам даље, иако ми ноге трну у бојазности да више нећу ходати, понајмање у такве висине летети. Сада савести гледам у лице, бестидно ми срце њено име виче. Омамљеном и крв ми је затрована. Горчина ме напада, а ја као да је не осећам, желим само моје грешнице у ватрама пакла да се до безнађа сећам.

КИШНИ ДАН

Бат одлазећих корака. Тишина.

На столу окрајак хлеба, празан тањир, пола шољице хладне кафе, крај фотеље кућне папуче. Из ходника се чује брујање мотора старог замрзивача. У некој од столица жижак раскалашно прави себи нови животни простор.

Кључ тихо урања у кључаоницу. Једва чујно склизну у своје лежиште и врата се уз цилик отварају. У довратку стоји човек натмуреног лица. Прилази чивилуку и узима црни кишобран.

Иде ка вратима. Опет цилик. Кључ излази из равнодушне кључаонице.

Бат одлазећих корака. Тишина.

БИЦИКЛИСТА

Дечак се протеже извлачећи се из топлих чаршава. Испија шољу млека и истрчава напоље. На колена навлачи чарапе без наглавка уместо штитника, на главу капу уместо кациге, запертлава патике и излази на сеоски пут. Онда зајаше, нагне се мало напред, постави руке испред себе и крене. Залама у кривину, нагло се зауставља, кривуда...

На спавање одлази уморан. Док не заспи, размишља које би боје волео да буде његов бицикл.

ГРОБ ЛЕГИОНАРА

Ово сам вам желио показати – гроб славног легионара. Био је надалеко чувен по својој вјештини борбе, нарочито оне „прса у прса”.

Пошто сам се замомчио, а како је, као што знате, код нас ред, поготово кад си син сенатора, дошло ми је било вријеме за учење ратних вјештина. Отац ми је рекао како ми је за то нашао најбољег учитеља, погађате, баш поменутог легионара. А кад ме одведе код њега, угледах испред себе дива маркантних ратничких црта, самоувјерена, чак и помало набусита. Знајући зашто сам код њега дошао, он ми одмах пружи свој кратки мач и нареди ми оштро да га нападнем „како најбоље знам”, истовремено заузимајући борбени став. Ја, чим узех мач од њега, муњевито му прискочих и забих му га у сред груди. Он најприје дивљачки разрогачи очи, а онда се стровали мртав на земљу колико је дуг и широк. Отац ме потапша по леђима, а затим кренусмо кући без иједне ријечи.

ПУТУЈУЋИ ВОЗОМ

Поред моје куће пролазе возови. Или влакови ако вам се тако више свиђа. Мени је увек било свеједно.

Људи ме питају да ли ми то смета, да ли осећам подрхтавање тла, да ли ме узнемирава продоран звук сирене...

Дајем им неодређене одговоре. Неухватљиве као ветар који лудује равницом. Одговоре које ће одмах заборавити. Ионако им је свеједно. Не занима их то заиста. Питања ми постављају тек реда ради. Не желим да им кажем како из ноћи у ноћ сањам животе путника у возовима, као што сам некада, путујући возом, сањао животе људи који живе у околним кућама.

БУНАР

Био је бунар. Усред дворишта куће у којој сам одрастала. Не нарочито дубок, али довољно опасан да смо ми, деца, зазирали од њега. Јурцали бисмо около, повремено покушавајући да откријемо шта нас плаши у том мрачном простору. Неки од храбријих подигли би импровизовани поклопац од дасака и провирили унутра. После су причали осталима како су могли да виде свој одраз у води дубоко доле. Нисам била довољно храбра да завири испод дасака. Ипак бунар је голицао моју машту и веровала сам да доле у води живи неко непознато биће које би могло да ми буде пријатељ само када би знало да постојим. То имагинарно биће постало је јунак мог детињства претварајући моју самоћу у

огромну дедамразовску врећу пуну различитих прича, могућности и снова. Требало је само да је отворим и приче би похрлиле напоље улепшавајући мој свет.

Бунар је и даље у дворишту. А ја се још увек не усуђујем да подигнем поклопац. Више волим приче.

Ана Виторовић Рајић

РУЖ(Н)А

На адресу фирме је стигла ружа. Муж ми ју је послао. Улепшала је уштогљени, стерилни простор канцеларије. Румени се покрај тастатуре, на суморном радном столу. Трајаће једва три дана.

Мужа очекујем тек вечерас, са службеног пута. Заједно са њим стићи ће сто једна руж(н)а реч... А оне ће трајати много дуже!

НЕДЕЉА

Будим се. Поспано пипам док не нађох сат. Примичем га и једва разазнајем да касним. Катапултирам се из кревета и облачим шта ми прво дође под руку. Док навлачим панталоне, посрћем и падам. Иако не псујем, оте ми се једна псовка. Са кошуљом имам више среће. Рукама намјештам фризуру. Позивам такси и он убрзо стиже.

Размишљајем у таксију већ увелико будна. Знам унапријед ријечи шефове. Држаће предавање бар петнаест минута. Да се он пита, све би такве као ја, неодговорне, најурио. Како бих му слатко сасула у дебелу фаци:

„Ти препотентни, намћораста, дебели...” Ко зна шта бих му све рекла, али такси стиже рекордном брзином.

Ја трчећи долазим до врата, а она неће да се отворе. Покушам поново и ништа.

Схватим да је недеља.

Разочарано мислим на спавање.

ЛОВАЦ НА ЈЕЛЕНЕ

Драгутин Динчић звани Динча, стајао је под луком моста ГАЗЕЛА који је звао својим. Нико од присутних, припитих савских клошара није имао појма због чега Динча тако нетремице посматра свој лук. Споро је окренуо главу и погледао доле ка реци. Чкиљио је, али је врло оштро разаберао све сплавове, све укотвљене дереглије и чамце. Овог августа готово је једнако топло као и оног од пре 21 годину, када је Јелена П. упутила последњи поглед нејасне чежње неодлучном и осећајном Динчи. „Драг си ми, али ипак збогом”, рекла је и отрчала до обале где се укрцала на јахту извесног трговца челиком и отпловила ка Црном мору. Годинама је Динча походио лук подно ГАЗЕЛЕ и био уверен да ће се у једном трену указати Јеленино лице. Али ни киша ни жега ни магла ни снег нису изнедрили њен лик. „Јелена...”, сетно уздахну Динча. „Која Јелена?! Хајде седи, попиј, видиш да булазниш”, клошар са најгушћом брадом на свету трезвено посаветова Динчу и пружи му Јелен пиво. „Е сад си прави ловац на јелене”, брадоња прасну у смех а Динчи иначе горак пивски гутљај би некако горчи...

АУТОБУС ПРОТИВ ПУТНИКА

Улазе путници у аутобус. Та машина услужује: две седе обрве, пар сасушених очију, неколико раница иза ушију, четири деликвентне шаке. После друге станице аутобус прихвати нове путнике: неодређен број плавих трепавица, велики број ураслих ноктију, пет назеблих зуба, неуредну браду. Поздрављали су се путници, смењивали и одлазили даље. У аутобусу још увек седе: ратоборни кажипрст, усамљено натечено колено и четири запупеле усне. Прођоше поред нас. Ми видесмо велики плави аутобус са наранџастим шарама и белим прозорским оквирима, али његова унутрашњост била је нејасна. Приметили смо неке покрете и фигуре – то су само путници. За разлику од њих аутобус је био веома привлачан и упечатљив. Живео аутобус!

НЕЋУ

Њиштање у магли, сретно и отегнуто, док се са суборцима приближавам своме селу, напoкoн, након три године. Њиштање моје кобиле на отоку окованом ледом и њену радост да сам опет ту, никада нећу заборавити.

ПЉУСАК

Стољетне платане, павиљони, фонтане, зелена трава и хрпа тинејџера. Сједе на тлу у групицама, деру се, псују, вриште, пију и пуше, стварају смеће. Успут се снимају и фотографирају очито имајући високо мишљење о себи. Недалеко од њих, у дворишту неокласицистичке палаче, домјенак. Присутни су политичари, господарственици, разни угледници, новинари, људи који једни друге требају, једни без других не могу. Шетачи и туристи пролазе покрај решеткастих врата палаче, застају на који трен па одлазе даље, праћени погледима портира и тјелохранитеља. А небо се мрачи. Брзи црни облаци све су ближи сунцу док га напoкoн сасвим не покрију. Неколико бљесака, грмљавина, и ево правог љетног пљуска. Ускоро је читав град испран, утишан и блиста као да је обновљен.

ЈЕДНА & ЈЕДАН

Једна је звала такси. Чудила се самој себи зашто није окренула број такси станице десетак минута раније, док је још увек седела у грејаном простору! Уместо тога сада је стајала на цичи зими и телефонским путем трагала за слободним возилом. И коначно, након неколико позива, возило јој би обећано. Прсти су јој већ били промрзли, на брзину одлучује да уђе у клуб који се указује пред њом не би ли се згрејала. Унутра је полумрачно, учинило јој се да је нека прослава у питању, одмиче свега неколико метара од улаза и налеће на Једног. Једна и Један се нетремице посматрају скоро цео минут, да би се напослетку јавили једно другом. Током тог минута и она и он као два фоторобота излиставају сва позната лица како би формирали слику особе испред себе. Архивирали су једно друго негде, некада у давној прошлости, а у том полумраку та прошлост се учинила још мрачнијом и још давнијом. Нису очекивали да се сретну, да јесу, сигурно се не би поздравили. Једној је стигао такси, Један је остао у клубу.

ЏЕМ И ЧОКОЛАДА

– Свеже, вруће крофне, ајмо овде!

Прегорео на јулском сунцу призива гладне, пливањем изморене купаче, док од једног до другог краја километарске Јаз плаже пролази већ десети пут у последњих сат времена. На изгаженим влажним пешкирима потрбушке или на леђима излежавају се на врућини.

– Ајмо овде вруће крофне! Џем и чоколада, само по вашем укусу!

Ситна зрна шљунка, куглице жара, провуку се повремено и упадну у сандалу. Застане на тренутак, али бол брзо прође. Понекад корача кроз плићак да се расхлади. Сламнати шешир, наслеђе од оца, већ годинама штити га од бљештаве напасти са неба.

– Ђуро! Дај ’вамо три за нас јунаке, ал бирај нам оне што од фила пуцају под непцима – довикују момци из кафића.

– Стиже!

У цугу попије пиво за шанком и враћа се на песак.

– Еј, Ђуро, немој да се истопиш на том сунцу! – добацују уз смех.

Подиже шешир, поздравља их и наставља.

– Вруће крофне! Ајмо овде!

Сунце залази. Још један дан иде на спавање. Са металним послужавником одлази према брдима. Тамо удаљена од гужве, раскаланих туриста и њихових погледа, чека приземна кућа. Светло још гори и улазна врата су напола отворена. Улази.

– Тата, тата, тата! Је л’ остала нека за мене, за мене, за мене! – вичу све троје у једном гласу и вуку за шортс.

Седа на степеник и вади три комада.

– Увек остане, ни мање ни више него три, само за... – није ни завршио реченицу, а они прстићима већ скупљају мрвице са лица, остатке крофни прогутаних у једном залагају.

СЕОБА ДУША

Врло, врло рано – сећа се њена душа – како, бестелесна, лебди изнад две рођаке, две младе, трудне жене које шетају сеоским друмом. Казано јој је *Бирај чија хоћеиш да се родиш*. Гледала их је и поредила. *Црна је лепиша, млађа, блесавија, крај ње ћу обавити мисију. Неће ни знати шта заиста радим*. Тако је изабрала.

Ех, избор...

Једна се породила у фебруару, добила сина који је потом постао славан певајући и свирајући.

Лепа црнка је добила крхку кћер.

Нежељена душа.

ЛУТКА

Учитељева ћерка и шумарева ћерка су се ваљда највише обрадовале њеном рођењу... Још није умела ни да хода, није јој се нигде журило у живот, а девојчице – које нису имале играчку осим једне заједничке, велике, гипсане лутке, са поломљеном руком, која је била велика колико и беба – добиле су гле! живу лутку. Узимале су је за руке и играле се, вртеле је, бацале, грлиле, штипале, чешљале, пресвлачиле, умивале, голицале, носиле. Старији су викали:

– Не натежите је тол'ко, она је жива, није она лутка.

А она је – чим их је разумела – тепала, муцала, викала, смејала се:

– Јесам, јесам!

Бар тад, једино тад.

ИДЕНТИТЕТ

Србин је то! Пуши к'о Турчин, пије к'о Рус, псује к'о кочијаш. Тера инат. Воли да иде „уз ветар”. Кад год јури ка неком циљу, пређе сам себе. Тврдоглав је, па му се много штошта обија о главу. Између два зла, увек изабере веће. Обично гледа своја посла, кад ради другом – иза леђа! Инат му је дар од Бога, а шипак дар од срца. Храни се илузијама. Преживљава гладне године. Не прати га добар глас. Ил' била свадба ил' сахрана, не пева док се не напије. Кад се напије, у инат пева провокативне патриотске песме. Громогласно – колико га грло носи. Да сви чују и виде – како зија! У стању је све да поднесе. Преко свега олако прелази. Једино преко Косова не може да пређе. И криве Дрине, наравно. Радо иде у војнике. И у рат. Гине улудо. Србин је то!

ТАЈНА КАПИЈА

Зашкрипела је својим тајновитим криком. Изнад ње кикотао се велики крвави месец. Требало је проћи. Препустити се далеко у непознати свет. Вране, стари весници смрти, стражарили су на највишим стубовима. Грактали. Њихов глас успевао је да језиво пробуди гробљанску тишину. Требало је проћи. Хладан поветарац тукао је његове беле образе. Осетио је да нема избора. Заборачио је и нашао се у својим најгорим патњама. Место, зло, нешто што ће га вечно окруживати.

Сумрак. Зимско јутро уобличио је и последње снежне пахуље. Било је хладно. Капи његовог зноја претварали су се у иње. Руке су му подрхтавале. Загледао се у јато врана. Полако, прилазио је капији, која се полуотворена, лагано клатила на ветру, шкрипећи и правећи мистичну музику, знану само становницима гробља. Посматрао је линију. Линију између живота и смрти. Окренуо се. Назад није било ничег што би га зауставило да не оде, а напред, напред је био само мрак, тишина... само та тишина. Могао је да чује откуцаје срца, његово гласно удисање опорог ваздуха, грчење сваког мишића на телу. Требало је проћи.

ЛЕТОНАЦ

А? А? Шта кажете? Добра? Ајде пробај? Пробај ти? Мм? Прва лига! Узми дим, ма само дим један! Нећеш? Нема везе. Ал мирише добро, признај! Мароканска роба. Аха. А одакле сте? Ја сам из Летоније. Ти си из Србије? Србија, Србија! Хаха! Имам ортака из Србије! А вас двоје из Француске? Француска! Париз! Ајфелов торањ! Него, види ми тетоваже! Био сам у затвору, знаш. Па се истетовирао. Види, ова изнад леве сисе ми је име ћерке. Ова изнад десне је име сестрине ћерке. Ја сам ујак, знаш! А види ову на врату. То ми је име покојног ћалета. А на стомаку имам Богородицу, а на грудима Исуса. Види. Шта кажеш? Добро, а? Могу да ти урадим једну, ако хоћеш? 5 еура мала, 10 еура велика. Може? А? Србија? Шта кажеш, а? А имам и доле једну, за моју жену... А добро, добро, нећете ту да видите. Хаха! Добро. Него, шта кажете? Може хаш? 20 еура коцкица? Добар комад ћу вам одломити! А? Може? Је л' вам лепо у Шпанији? Је л' ме разумете? Је л' вам лепо у Шпанији? Лепо, а? Па јесте, лепа је Шпанија. Био сам у разним земљама, али овде је најбоље. Оћете нешто озбиљније? Шта вам треба? Шта? Ма ок причате шпански, кроз. Ма, да. Знам ја и италијански и енглески. Бонђорно, а? Хау ар ју, а? Ај узми дим, Србија! Ајде један! Добро, немој, ал само помириши још једном, шта кажеш, а? 10 еура? Пола коцке? Француска, пробај шит. Ма слободно, заврши цоинт! Ја ионако не могу више. А, немате кинту? Па добро, други пут. Нема везе. Слобода! Важно је да смо ми слободни, је л' тако? Идем сад ја, Србија! Ћао, Француска! Идем, треба зарадити нешто вечерас! Лепо се проведите! Србија! Србија! Француска! Француска!

ЦРВ

Након нових сеоба остах сама и без дома. Коначно добих смјештај у влажном приземљу напуштене куће. Тако добих и подстанара. Гребе цијелу ноћ. Као да ми мозак пара. Не могу да заспим. Излуђује ме у самоћи. На овој кући је климави прозор у коме станује црв који увијек ради. Руши. Зида. Подзиђује. Дозиђује. Реже. Струже. Дограђује. Преграђује. И тако у недоглед! Без престанка. Без ноћи. Код њега је увијек дан! Прошли су мјесеци од кад га слушам.

И тако, дружимо се црв и ја у заједничкој самоћи. У заједничкој просторији. Он ми дође као кућни љубимац без обавеза, али са обавезним присуством. Ја волим прозорског црва иако ми је појео прозор. Бар ми прави друштво!

ЗОБЕМ СЕ BARBIE

Имам глатке ноге, бујна прса и медено лице. Увијек сам насмијана и расположена. Не постављам глупа нити каква сувишна питања. Одговарам смијешком и једним лаганим климањем главе. Ја све знам, све разумијем и све опраштам. Мени је све лако, ја сам првак у домаћинским пословима које вилинском лакоћом рјешавам. О њима никада не причам. Никада нисам уморна од дјеце коју сам носила и донијела на свијет лакоћом роде. Мене никада и ништа не боли и увијек сам добре воље за помоћ. Ја увијек покорно чекам, никад не касним и не приговарам јер то је сувишно и није угодно за уши. Ја лијепо причам, још пажљивије слушам. У мојој причи нема жаљења. Моје мјесто је на полици у дућану прескупих играчака. Непрекидно размишљам тко ме је ставио овдје; припроста жена или несигуран мушкарац.

УРЕДСКА РОДБИНА

О себи се не прича на радном мјесту као мјесту конкуренције. Међутим, све ми ујутро пише на лицу, заједно с цртама од згужване постељине. На уснама јутарња свађа с мужем, у очима школски проблеми дјеце, на рукама вртларење у викендици прошлог викенда, у кутку обрве телефонски позив Старе љубави, у одјећи и коси мирис прженог круха и чаја од камилице, рата кредита за које ми јамче двоје из уреда, налази системат-

ског здравственог прегледа, кардиолошки, пулмолошки, гинеколошки.

– Уредан ми је папа тест. А теби?

– Интернистички налаз каже да немам камења, талога и израслина? А ти?

И сваке године нови „шлауф” око трбуха, и квадрат сиједе косе више него претходне. Знају моје диобе с крвним рођацима. Памте мој рођендан да се огребу као и код свих других за габлец и торту. Купе ми цвијеће и поклон. То ме развесели. Подбоду каткад и свађамо се. Ексцеси су неизбјежни. Саставили су нас по нељудском критерију. Некима се не свиђам, неки се мени не свиђају. У колективном уговору и опису послова стоји што нам је заједно чинити. Тако смо постали рођацима већима него они по крви.

СУНЦЕ ЈАПАНА

Нијансе сванућа за делић секунде осветле целу собу. Сунце одједном обасјава поља. Црвена земља је изрована браздама, указују се комади суве глине, оштри светлуцави каменчићи. Изнад реке с другог краја поља магла се раздире, а вода сјаји. Јато птица одједном надире са обала из Сплита, распрскава се по ведром небу, птице узлећу високо у небо, пролазе испред сунчевог зрака. Гордан чује како расте непрекидни жубор мора. Увијала сам се и мазила као мачка, желела да та игра пољубаца и миловања траје што дуже. Он је желео да што пре осети сласт и дубину страсти да је испуни. Иди уз степенице, без окретања, док ти је лице још свеже и очи блиставе, иди, једина васиона коју ти нудим је шкрипави кревет, где сјај извире на хиљаде страна и траје краће од три уздаха. Заборавио сам све језике које сам знао, да ти причам о мудрости несанице заустављен под крилом беле птице, између нас је чинија пуна окупаног ветра који не открива лице. Сенке се шире по земљи, а сунце се постепено спушта ка западу. Сенка сенчи голу структуру, улази у авантуру од истока до запада.

НА ПУТУ ЗА ЈАПАН

Мишићи су били напрегнути до максимума, али ми није падало на памет да одустанем. Животињском снагом, својствено очајници, стискала сам шипку уз тиху молитву, мада нисам била уверена да је

свевишњи уз мене. Зној ми се сливао низ чело и пекао широм отворене очи, а жила на врату, набрекла као црево, пумпала је крв у главу.

Прозирна измаглица ширила се подмукло, микро звезде титрале су у роју уз једноличан писак. Све се одвијало у боји.

Са ужасом схватих да ми прсти влаже и шипка клизи из беспомоћне руке. Покушах нешто, али без успеха. Воз је убрзано наставио низ пругу док сам поражена лежала у блату.

Он је био у њему.

СМРТ ВЕТЕРАНА УЛИЦЕ

Био је то стар, слабашан човјек. Бијела брада му је сезала до безнађа, а свијетле очи сијале су попут звијезде у ореолу туге. Сваки пут сједио је на улици док сам ишао у школу и враћао се кући. Обазирао се много нисам на кутак у којем је увијек сједио, али памтим да тротоар је често био мокар и влажан па је тај ветеран улице користио као сједало потргане дијелове картонске кутије. Причало се по улицама да је оболио од инсаније, страшили су дјецу његовим именом и ликом, али он је увијек ћутао. Прошао је љетни распуст и кренуо сам у школу. Пролазио сам поред тог мјеста а њега нисам видио. Опазио не бих да другови нису почели махнито причати о њему. Тек у повратку из школе чуо сам да је пронађен мртав у ријеци. Мислим да једини који бринули су у том тренутку били смо продавач бурека и ја. Продавач бурека је том бескућном старцу који је толико сати провео сједећи на картону поред њега често даривао бурека, а старац то халапљиво прихватао. Навечер стојећи поред прозора и гледајући у звијезде, у свакој сам видио одсјај његових сузних очију. Освануо је нови дан у којем је зора избрисала сваку помисао на безначајног старца. Радије се причало о другим темама.

ТУЧАНА КАДА

У гарсоњери Еме, Илије и њихове кћерке, флау-тискиње, летња се врућина лакше подноси; јер је упор-на вежбања (на инструменту који као да је направљен да племенитост кћеркине душе ослободи) – у топле то-нове претварају!

Једног понедељка, у склопу непрекидних одвија-ња, упућена комшиница – пријатељица Мара акустич-ности ходника је препустила:

– Можете мислити, како је Еми тешко, кад зна да ће јој, уместо у тим годинама опуштања у миру и сну, ноћ донети упорно мужевљево хркање...

А, после каквих звукова флауте!

...Израз из невоље са хркањем, пронађен уз по-моћ Маре или не, родио је – мада, не тежак као први – други проблем! Који се, ето, сместио између смејуљења комшија... госпођи Еми у лице... и њеног трпљења због тога.

Само зато што се показало да је тучана када у купатилу способна да прими половину постељине кре-вета овог брачног пара – заједно са господином Илијом.

УПАДЉИВО ВЕЛИКА КИЛАЖА

Лале и његова жена Мила свирају клавир. Па, извесни водени тонови, из предсобља једнособног ста-на, подсећају на „сузне разговоре”, којима ове комшије упадљиво велике килаже приводе сваког с ким ступе у

контакт. ...Барем је, то, мали Матија са другог међуспрата слушао од својих родитеља.

– Јер – кажу ови – тешку ситуацију (због малог стана, масивних тела и много чега другог) Мила и Лале не знају како, још, да олакшају.

– Осим кад мисле и причају о подизању звукова виолина својих кћеркица... и надама у вези с тим.

Јасна Димитријевић

SHARED SPACE

Шаље ми фотос неке инсталације из галерије Tent у R'damu. Десетак плавих жичаних јајастих столица са белим јастуцима висе са плафона. Све су празне само у једној седи А. Носи исту мајицу у којој је кренуо одавде. Патике не препознајем. Руке спуштене у крило, прсти испреплитани. Коврцава коса до браде, чини ми се, помало седа. Трагови осмеха. Као да је зауставио дах за фотографисање. И одахнуо када је шкљоцнуло. Рад у који се убацио за фотографисање зове се *Shared space*, написао је.

Волела бих да могу да га заобиђем у Холандији. Превише прошлости, премало будућности.

СУПЕР МОЋ

Спустио се низ три степеника. Ступио је ногом на плочник. Прави један корак, други, трећи. Нешто се чудно дешава. Осећа промену. Све је лакши и лакши. Може да полети. Стопала са висине гледају у тротоар. Мириси су све израженији. „Да ли је то мирис свеже испеченог хлеба?“, помислио је, осећајући мирис из пекаре, три блока даље. Свет око њега стаје. „Време је, заиста, релативно“, помислио је. Руке су му лаке, али ипак осећа снагу. Може да подигне уличну светиљку изнад главе. Свет је пун боја, а простор заиста има више од три димензије.

Тај дан му је почео као и сваки други. Све је било мирно, обично. Онда је зазвонио телефон. Једно „Да, слободан сам око осам“ било је довољно да попуни остатак дана. То нормално вече и тај обичан момак су око једанаест часова допратили једну девојку до врата једне зграде. Рекла је „Лаку ноћ“ и онда је уследио пољубац. Онај први. Онај који мења свет.

РУЧАК

Сложио је месо и поврће у глинену посуду и зачинио ароматичним травкама. Из пећнице се убрзо рашири мирис националног специјалитета. Уживам слушајући га како за госте нешто још пикантније припрема његова супруга у суседном стану.

Дивно је што смо комшије! Пожелела сам да им се придружим.

Придржавам врата да што безбедније однесе ручак.

Време пролази... Нису ме позвали. Изгледа да су и кумови одавно отишли.

Нећу му никада рећи да ми је жао и да сам усамљена. Присетих се своје мајке и њене самоће. Колико ли је пута и она прогутала свој горки залогај као ја данас!?

ЗМАЈ

Одувијек је био осуђен на небо. Као малени дјечак користио је кишобране који су га чували од гравитације, касније металне птице неке велике авиокомпаније. Нису му вјеровали да по рукама има перје, а по леђима љуске. Када је треће недјеље у другом мјесецу ударио у тло јер је му је мотор заказао негдје изнад неке вукојебине, заборавио је и ходати. Пробудио се идућег дана на операцијском столу дежурне клинике. Осјећао их је, биле су још увијек његове, јер како другачије објаснити бол од нечега што више не постоји. Рекли су му касније да се такве ствари знају догодити након ампутације. Тражио је да их види. Исту вечер су га примијетили како пуже по асфалту носећи нешто замотано у јучерашње новине. Кажу неки други да је падао читаву вјечност тих 13 катова, након што га је месар истјерао из радионице када му је донио своје ноге и питао с осмијехом: „Мештре, пошто килограм змајетине?“

РЕП

Данас пуни шест година.

Има велику рођенданску тарту и право на једну жељу.

Казаће је данас пред свима.

Замисли жељу.

– Замислио сам је ја давно...

– Коју ти то жељу имаш одавно?

– Хоћу да попијем кафу!

– Ти си мали. Деца не пију кафу. Може да ти израсте реп.

– Али, питали сте ме шта желим!

Отац и мајка седају за сто и дечаку послужују кафу. На столу испред детета распоред елемената ремети космичку равнотежу. Однос рођенданске торте у облику Спајдермена, велике правоугаоне кутије умотане у шарени папир и шољице кафе прави цикличне кругове који родитељима затежу зглобове и чупају ваздух из њихових ноздрва.

– Је л' да да кафа није за децу? Није ли укус грозан?

– Јесте, грозан је.

Рече дечак и снажно млатну репом о патос.

МРШАВЕ КУЦЕ И ГОЛУБОВИ БУЦЕ

Док шетам парком кроз који нисам прошао већ годину дана, примећујем велике промене које ме запрепашћују. Парк је препун пензионера – који хране голубове, страних туриста – који сликају пензионере и паса луталица – који јуре туристе.

Пензионери играју своје партије шаха са великим жаром јер су то једине партије у којима и они могу нешто да добију. Синдикати им више не деле пилиће зато што је вредност пилића и пензионера готово изједначена. Преостало им је само да спајају крај са крајем, пошто им је прекасно за сваки нови почетак. И зато хране голубове.

Бројност странаца који сликају ову атракцију показује да Београд јесте свет, али углавном трећи. Мноштво паса луталица не јури госте због традиционалне нетолеранције поднебља, него због драстичног смањења јата голубова – а куце морају за нечим да јуре.

Смањен број голубова у парковима, а повећан број пензионера који их хране, жалостан је пример продубљивања кризе. Можда би се усвајањем кинеског јеловника решио проблем паса луталица.

ОДРАЗ

Подмукло и подло пролази дан, а ми више нисмо што смо били јутрос. Храброст и вера и нада – све нестало је нетрагом. Било је страшно и погибелно – манито смо јурили шумом, прогонио нас крвнички наш

одраз. Виле злобне су играле уклето коло, а вилењаци пакосни били су уходе огледалу у нама. Безглаво смо ишли уокруг и изашли смо где смо ушли, а многи нису успели. Људски је грешити, али грешку смо платили прескупо. Призвали смо Зло!...

... Време се окренуло! Изопачио се свет! Наопачке извртута је проклета стварност! Почетак је крај и лево је десно! А десно је лево и крај је почетак! Стварност проклета је извртута наопачке! Свет се изопачио! Окренуло се време!...

... Зло смо призвали! Прескупо платили смо грешку, али грешити је људски. Успели нису многи, а ушли смо где смо изашли и уокруг ишли смо безглаво. Нама у огледалу уходе су били пакосни вилењаци, а коло уклето играле су злобне виле. Одроз наш крвнички нас прогонио, шумом јурили смо манито – погибелно и страшно је било. Нетрагом је нестало све – нада и вера и храброст. Јутрос били смо што нисмо више ми, а дан пролази подло и подмукло.

ПЛАШЉИВА РЕЧ

Он је био толико опрезан, неповерљив, с косом сувише зачешљаном, осмехом сувише честим, покрети-ма сувише лаким. Свако би раздражено покушавао да разлучи има ли у том бићу сувишне прорачунатости. Како и да не буде. У свакодневном животу, бар њих де-сеторо дневно пожели да нам избије зубе и да се са њи-ма игра уместо са кликерима. У питању су ситне игре које се играју међусобно, невидљива берза осећања и друштвених позиција на којој се курсеви мењају из сата у сат. Или си од злата или од блата, стално се праве не-ке процене. А да би човек постигао макар минијатурни мир са људима, мора да им дозволи да се у свакој при-лици разбашкаре, да се испрсе у испразном хвалисању. Нужно је изигравати сталну задивљеност и не пропу-штати да изразите своје одобравање после сваке њихове приче. Откако открију да боље слушате но ико други, почну у вама да откривају хиљаду пријатних особина, као да је проток њихових артерија постао живљи под дејством ваших похвала. Некад морате да будете рође-ни стваралац еуфорије да би вас на први поглед проце-нили да сте ипак од злата, а не од блата. Човек мора да удвостручи надзор над самим собом, да научи врло са-весно да ћути и да сакрива своју жељу да збрише из тог хаоса.

ОДУСТАНИ

Нисам мислила да ћу ти то икада рећи, али чини ми се да је ипак унаточ и успркос свему дошло вријеме да ти кажем ОДУСТАНИ од тога, али не и од живота.

Има, нажалост, ствари које унаточ вољи, труду и нади – једноставно не иду. Стојиш у зони нуле и никако да кренеш напријед.

Знам ја да ти желиш и даље наставити тако по старом. Лакше је надати се успјеху него признати пораз. Размисли сам, ако кренеш даље у ново, имаш много веће „шансе“ за срећу и успјех.

Јеси ли се можда пронашао у овој узалудној нади, ако и јеси, не брини се јер има и за тебе нове наде и среће, али не ту гдје јеси него само мало даље, тамо негдје иза угла.

ОДУСТАНИ за нови почетак.

ДЕСТИЛАТ

У задаху полумушког парфема и вина лежим с очима зацементираним месечином. И он ме гледа. Проклетник, месец са својим оптужујућим обликом и носталгичном светлошћу. Руга ми се, злобник, чак и иза завесе, само што тада не видим његов кез од кратера. Хоћу да му викнем. Па шта ако сам као дете излазио у ноћ да те видим?! Кога је брига за оне цртеже љубичастог океана, и не, не знам где је она књига са црвеним корицама о мирисним прашумама Африке кад то не постоји. Живот је овде. Дестилован, да, али ипак живот. Бучне зграде. Улице. Лажна ноћ у светлима.

Сутрадан смо нас четворица отишли у неки клуб, не сећам се више који. Указали су ми на необично лепу, рафинисану девојку косе офарбане у бело. Спопаде ме мучнина и одох кући. Како сам могао да јој приђем? Имала је косу боје месеца.

ДАРОВИ СУЗА

Седео сам у сутурену, крај прозора, и гледао у врата нове цркве. Киша је сваки дамар умртвила. Никад чилији нисам био. Пелагија Ивановна Сребреникова из Серафимо-Дивјејевског манастира, јуродива подвижница Христа ради, стајала је, на крсту, као закована за врата цркве у Ђаковици. Имала је дар суза, спремљен за мене. Пелагија, радосница, винула се пут неба. Горко је плакала као да се река излива. Киша је почела јаче да пада. Срце ми се стегло од туге док сам гледао омамљиво радовање мученице. – Ох – мислим – зашто ли овако плаче?

Посумњао сам у њу, у извор, ток и улив живота. Када је чула шта се код нас у Србији ради, какве гадости и безакоња, она је, онако осетљива, плакала не скривајући се и скоро да није престајала да плаче. Нисам могао да зажмурих пред њеним очима, које су загњојиле и заболеле од толиких суза.

– Шта то, мајко, значи – кажем – што ти стално тако горко плачеш!

– Ех, Владимире – каже она – кад би ти то само знао! Цео би свет натерао у плач.

ЖАР ИЗ ОГЊИШТА

Свануло је – на мах. Пуче сулундар, пред улазним вратима. Неко рече:

– Бог се јави!

– И јесте и није. Тако нека буде! – изљубише се.

Трљали су руке, запљували се под пазухе и чекали да звона на Шапраначкој цркви означе ломљење леда и купање у води коју ће поп пре тога да окади за балон вина и пар осушених леђних свињских каишева. Нана нам је мењала упишане гаће, попрскала нас бо-сиљком са освећеном водицом иза ушију и испод мошница, узела машом жар из огњишта који се гасио ша-путањем кратке бајалице. Смештајући нас у кревет, помиловала нас је крезубим осмехом:

– Хајде, спавајте, само што се нису вратили отац и мајка из комитета. Сву ноћ су гледали у звезду петокраку; данас ће да обнародују како су се они јавили. Пу-пу-пу..... – шмугнула је из собе као кућни миш коме се спремала клопка.

Успављивали смо се, под теретом страха и стреса – срећни и безбрижни. Знали смо да ће нана да нам покрпи вунене чарапе на прстима и тиме нас заштити од урока.

ПРИЧА О ОБЛУТКУ

Недавно, ишао сам стазом која ме је довела до реке. На обали је било много облутака. Сагнуо сам се и узео један. Пре но што сам га бацио у воду, покушао сам да замислим колико је времена морало проћи док је задобио облик који је имао. И док је облутак летео и на неколико места додирнуо површину воде а затим потонуо, помислио сам како баш и нисам нешто посебно маштовит.

Места на којима је облутак додирнуо површину воде накратко су се намрешкала.

А река је и даље текла.

СЛОН У ВРБАСУ

Не теше ме баш много песници када кажу да је живот сан, а још мање мудраци који веле како треба да се пробудимо. Али, и поред тога, често помишљах како би било лепо када бих се пробудио негде далеко одавде и када бих, при том, могао да кажем како сам ружно сањао и како је баш добро што сам овде где сам се пробудио, а не тамо где сам био у сну.

Једном сам чак био сасвим близу да поверујем да су песници и мудраци у праву и да би ми се живот могао променити одједном, као у бајкама или старим причама. Пролазио сам кроз Врбас и скоро из њега изашао, када сам на ледини покрај пута угледао слона.

Али све то је кратко трајало: док нисам окренуо главу и угледао, најпре, монтажну металну ограду, а потом куће на точковима и, на крају, велику циркуску шатру на којој су лепршале заставице.

ЋУТАЊЕ ЈЕ ЗЛАТО

Живорад је, у своје време, био члан СКЈ, па члан ЦК. СКЈ, шеф и директор предузећа, председник Синдиката и Радничког савета, вишеструки ударник на радним акцијама... Са другим акцијашима је певао патриотске песме које би се завршавале покличом ТИТО – ПАРТИЈА!

Милорад, његов син је свугде посећивао тзв. МИТИНГЕ СОЛИДАРНОСТИ, где се клицало: ВОЛИМО ТЕ, СЛОБО!

Драгорад, Милорадов син, а Живорадов унук је даноноћно учествовао у протестним шетњама где се клицало: СЛОБО, ОДЛАЗИ!

Три генерације, три странке, три различита мишљења...

Доласком демократије, они више никоме не кличу. Само понекад кажу: „Ћутање је злато!”

А злогници одговарају: „Ћутање је злато, али се обогатише они који су највише галамили!”

СУЗЕ РАДОСНИЦЕ

Сузе није могао обрисати ни марамицом да ју је имао у џепу. А оно папира које је као налазе од лекара добио морао је и даље чувати „к’о око у глави што се чува”, кажу да затребаће поново. А сузе к’о сузе, радоснице, нису престајале тећи...

Некад је људина и на море ишла, и по три седмице по хотелима разноразне засањене снове остваривала... све док га није „упрегла” његова сирота Стојна. Како је то била лепа, душом, женица, и смерна у сваком погледу. Никада га није попреко погледала, па ни када је баш галамио и био страховито љут и на рођеног сина, понос татин, и на рођену кћерку, злато тајино, када су из родног града отишли, прво за вишом школом а потом за послом и породицом у иностране просторе... Данас није недеља, недељом већ десет година носи јој цвеће на вечни починак, али отићи ће својој милој и своју јој срећу рећи... Рећи да је напoкoн неко на њега погледаo, да му је посветиo пажњу живота вредну, да иако му од рода рођеног и родбине рођене нико и не прилази... да је схватио да има још добрих људи на овоме свету... Рећи да му је баш данас, на понедељак, уручено решење да има право на социјалну помоћ... и да ће ваљда доживети да прими тих четрдесет једну марку месечно...

Како ће се само његова вечна љубав обрадовати, његовим сузама радосницама...

ЗАМАЛО, ПРВИ ПУТ...

Одсутно је лежала на даскама и разгледала чоколаду. У некој полусрушеној шупи, она је мало пре срозала неке отрцане плаве тренерке са себе и раширених ногу мировала на леђима, док је један деран мучећи се као рудар покушавао да се спари са њом. Није одавала понашањем да се њој било шта догађа. Имали смо сви, укључујући и њу, по десет-дванаест година. Нас тројица, испред полуразваљених врата шупе: стајали смо, виркали и чекали свој ред. Био сам последњи: због тога што нисам учествовао у куповини чоколаде. Нервозно смо цупкали. Обратио сам се ономе испред мене, који се пре тога хвалио *како је он већ радио те ствари*, показујући му испружен кажипрст:

— 'Оће ли бити довољно: оволики?

Одмерио је озбиљног лица мој кажипрст и одговорио ми:

— 'Оће, требало би да: 'оће.

Нисам стигао на ред. Гледали смо иза неког плота, сакривени, како је мајка шиба прутом гологузу а она бежи према кући чврсто држећи чоколаду у руци.

О ТОПЛИМ ВЕЧЕРИМА

Вече је било топло. То је најјачи утисак. Све друго је мање важно.

Претходног јутра Јелена је отишла. Говорићу мало о томе. Отпратио сам је погледом док је пролазила пасошку контролу на капији Ц4 аеродрома „Никола Тесла“. Окренула се кратко и махнула у правцу где сам ја стајао. Али, пошто сам се ја у међувремену померио са места, пратећи њен лаки корак под широком сукњом, изгледало је као да маше некоме другом. И онда је нестала у гужви, а ја сам остао још неко време, у ставу са подигнутом руком, коју сам после постиђено спустио на знојаво чело. Па, можда то и није била она – била је далеко. После је више нисам видео.

Ето, тако сам остао сам, тога јутра, гледајући у капију Ц4 аеродрома „Никола Тесла“.

И онда су вечери постале топле. Мада, топле су биле и онда када смо седели на њеној тераси у мирису рузмарина, али се то не може поредити са овом вечерашњом топлином. Ова је мека и лака, голица, нежно се ослања на град, као длан пријатеља на груди у уздаху. Ова је слатка. Слатка као Мартини, са мало речи и много алкохола. Има довољно разлога да будем срећан, знам, али ћу опет то оставити за неко свежије вече.

Све је у погледу. Не знам да ли ме разумете? Једноставно је, дакле – вече је било топло. То је најјачи утисак. Све друго сам прећутао.

КРАДЕНО ВРЕМЕ НА ПОКЛОН

Данас немам неко посебно мишљење о свету који ме окружује.

Изволим себи тако поклањати време, као гњиле крушке. Моје мисли тада левитирају у мом телу, и само их ветар понекад случајно истргне вани, да се као на гуменој врпци праском врате назад, под окриље таме мог кожног ега.

Сматрам да сам безбедан.

Али, свака моја мисао једном ветром просушена и сунцем угрејана више не припада мени. Тако само крадем од себе време и подмићујем сопствену душу.

Извол'те време – хвала на времену! Данас немам неко посебно мишљење о свету који ме окружује.

ОВДЕ

- Шта чекамо овде?
- Шта тражимо?
- Оно што тражимо, нећемо овде наћи.
- Оно што чекамо, овде нећемо дочекати.
- Можда ће нас оно што чекамо, овде дочекати.
- Сигурно ће нас наћи оно што тражимо, овде.

РЕЧЕНИЦА

Недавно је скочивши са осмоспратнице на месту остао лежати мртав онај наш рођак Матија којега су сви из ближе и даље породице подругљиво називали нашим начисто лудим рођаком, јер за разлику од многих других, за које је наша породица налазила блаже речи: да су изгубили бусолу или да им кочнице не раде баш добро, Матија је био луд као нико дотад у нашој ближој или даљој фамилији, не само с тога што је био документовано луд, што је његово лудило било медицински потврђено, документована будала, како је говорио наш отац, већ је овај наш (даљи) рођак, по природи непријазан и неприступачан, одбојан и ћутљив, обичавао да све што напише никада и ни у ком случају не објави, тако да смо ми, моја сестра и ја, једини који смо читали његове рукописе и, заправо, једини којима је дозвољавао да читамо његове експресионистичке рукописе, сматрали нашег рођака најбољим необјављиваним писцем којег смо икада читали, а сада, мешају се у нама сета и збуњеност, јер све што је од рођака Матије остало – будући да је пре него што ће бедно скончати, као хрпа костију и меса (речи нашег оца), спалио већину својих рукописа – један превод чувених Старих мајстора Томаса Бернхарда и једна једина цедуља што ју је наш рођак, како смо у први мах претпоставили, оставио нама као својеврсно завештање, а на којој, с масним знаком интерпункције на крају, стоји написана, протежући се од почетка до краја, са низом апозиција које подсећају на арабеске, једна реченица, коју никада нисмо успели да прочитамо, јер беше крајње нечитка.

ПРОМОЦИЈА

Добар дан, тата, управо сам урадила слике с мојих промоција, па и из Горњег Милановца, слику нас троје сам Вам урадила као постер с молбом да је урамите и ставите на ВИДНО МЕСТО. Шта је на постеру? Достојанствени родитељи свесни чињенице да им је кћерка књижевна звезда у успону и с ЈАСНОМ намером да још много тога постигне!

Ово није време за путовања.

УЗМИ ЗАДЊИ ВОЗ ЗА ЧАЧАК

Размишљала је када да крене. Ако požури, стићи ће на онај у пет. Таман да стигне пре мрака. Или на онај у седам, мада би тад могла и да буде гужва. Газдарица, опет је одврнула телевизор до даске. Спорт је најбољи начин за пражњење негативне енергије. Ово је права борба за опстанак. Јаој, само да се надишем свежег ваздуха! Кућне биљке су драгоцене у борби с електромагнетним зрачењима.

Гурнула је добро затворену малу боцу ружичасте садржине у шупљину између књига, спустила ранац крај огледала и прошла десном шаком кроз прамен косе који јој је делимично покривао врат.

Загасито црвени праменови.

Једна од највећих претњи здрављу у затвореним просторијама је квалитет ваздуха. Требало јој је само десет минута до Теразија и још десет да се спусти Балканском. Грејпфрут је најбоља превенција за прехладе. Шалтер сала. Невиђена гужва. Ко остаје у овом граду ако сви путују?

МАЈКУ МУ... НА ШТА ЛИ ЈЕ МИСЛИО

*Бејасте ли, браћо моја драга
бејасте ли код доктора када?
Ак' бејасте, видесте ли врага
ил' у вама јоште тиња нада?*

Дођох код доктора (то су вам они који не признају душу, али ће све учинити да вам је испију), разгрнух дим од цигара (на столу му брошуре о штетности дува-на), а ја држим плаву коверту са рачунима које сам управо платио у банци. Он ме руком прекиде:

– Не овде. То ћемо у соби за оно.

Мајку му... на шта ли је мислио?

Које сад па „оно“? Није ваљда педер? Неће ме ваљда... – ма свашта ми је прошло кроз главу.

Кад стигосмо у „собу за оно“, лепо ме прими, прегледа, све по пропису. Ја се стис'о, а он тако љубазан и мазан да ме потпуно збунио.

Дајући ми пуне руке лекова, насмешио се и шапнуо:

– Знате... сви ми живимо од части.

Мајку му... на шта ли је мислио?

Пружи руку и узме ми коверат са рачунима, који ми је вирио из цепа, смота га не гледајући и лепо ме испрати.

Сутрадан сам морао опет да одем до њега да узмем тај коверат. Треба ми.

Он ме мало смркнуто гледа, вади коверат и шапуће:

– Следећи пут коштаће вас дупло.

Мајку му... на шта ли је мислио?

САД ЗНАМ

На први приказ, све исто. Троредни брезовик до пута, за њим строго подшишана трава (плаћена обавеза првог комшије) и ниједан цвет. Урешена малињавим зидовима, одударна од других, кућа је и данас уочљива још из даља.

Најзад сам ту. Кључ се опире, проклизава, тек из трећег маха належе на зуб и пропушта у прошлост.

Загрцнух се привидом остављеног.

Нецована завеса за прозорском кваком. Зидни сат са месинганим клатном.

Он за столом. Она за шпоретом.

Свако са свог места извирује на стазу и осматра има ли ме. Дотрајавају изоловани у ћутњи и залудној чежњи.

Онда то нисам знала.

Обузета свим оним што живот урушава, нигде за дуго пристала, ретко сам им навраћала.

Данас ме родитељска кућа укоревала.

Он за столом, а није. Она за шпоретом, а није.

Прекасно сам пристала да знам.

Сандра Зеџ

ЗАСТАВА ЈАПАНА

На белом платну сунце или кап крви.

ЦИГАРЕТА (НЕ) УБИЈА

Три мушкарца, стоје пред ограђеном зоном. На огради су упозорења: *забрањен улаз незапосленима и забрањено пушење*.

– Идемо – предложио је највиши од њих.

– Идите вас двојица, ја ћу запалити још једну. Срећно – поздравио је Тама, колеге рударе.

Двојица мушкараца прошли су кроз рударско окно. Рударски воз требао је бити на пола пута до дна кад је пушач Тама зачуо експлозију из рудника. Бацио је до пола попушену цигарету и помислио: *Управо ми је цигарета спасила живот*.

Многа спасилачка кола кренула су према руднику. Први у колони био је Зоран, возач ватрогасних кола са цигаретом међу уснама. Колона се ближила руднику.

– Дај ми ватре – упитао је савозача.

На час је поглед склонио са пута и погледао пламен упаљача. Зачуо је савозачево: – *Пази!*

Није имао времена да избегне омаленог рудара Таму.

ТРЧИ, РУПЕРТЕ, ТРЧИ

Руперт је сјајан хакер густих мрачних обрва и срца к'о у Лава. У хороскопу је мач с две оштрице, има жену и нема три сина. Када је био мали, волео је да жваће Турбо жваке и сакупља сличице. Направио је албум који је звао „Турбо блок”. Једног дана (све се деси једног дана, и никако неког другог дана) у приповедачких 15 h избио је пожар у Рупертовом десном цепу. Играо се упаљачем, шетајући поред реке, упалио је цеп и услед све горњаве, отиш'о до реке да угаси цеп. У том тренутку неки брка викне: „Еј, момак, полако иди тамо, мало пре се један чоек удавјо”. Руперт једним гестом стави брки до знања да зна шта ради.

Угасио је пожар, потрчао у правцу своје зграде, ушао у стан, пољубио жену и рекао јој да је целу једну реченицу трчао и мало се, признаје, уморјо.

ОСЕТЉИВЕ ПРАЗНИНЕ

Сањала је жену. Непознату жену познате анатомије. Познатих обрва. Непознатих надања. Ко је она и шта тражи у мом сну? – питала је свог мужа, који је лежао на њој, и који није слутио да спава.

- Ох, мислио сам да си мртва, љубави!
- Само се ти надај, перверзњаку.
- Али, душо... Буди мртва једном за мене. Само једном.

Погледала је његово ознојено чело и помислила како сигурно већ сатима сања непознату жену. Жену

познатих очију и непознатог погледа. Жену познатих усана и непознатог осмеха.

– Добро, само једном – легла је на стомак, и вратила се у сан.

ЖАР-ПТИЦА, ПИЈАНАЦ И ЈА

Иде човек улицом и прича ми причу: он пијан, ја луда, негде на Зеленом венцу. Слушамо се са занимањем. Каже да је служио војску.

Ја му климнем главом и покажем прстом жар-птицу на небу. Пијанац извади пушку, нанишани и упуца је. Подигнем жар-птицу, однесем је кући и спремим са зељем. Он се пожали да му јело није довољно слано, па ја слегнем раменима и пустим жар-птицу да одлети. Жар-птица слети на стреху, отресе зеље и испуни ми три жеље.

Једна од жеља је да сам и сама жар-птица, и будем. Крила су ми огњена и тешка. Летим изнад Зеленог венца и нико ме не види, јер не постојим; осим једне лудаче, и једног пијанца. Пијанац каже да је служио војску: празне приче.

Чувши моје мисли, пијанац се наљути и извади пушку: репетира, пуца. Пијанац и лудача ме подижу са земље и улазе у пијачни павиљон да купе зеље.

МУВА

Опет се нашао неко ко чепрка по незараслим ра-
нама као досадна мува. Покушала сам да га удаљим из
свог живота, али ни овај пут нисам успела – заљубље-
ност ме је спречила у томе и дозволила том инсекту да
ми ране потпуно отвори, да ме поново баци на дно, а
само је један степенник недостајао до самог врха! Та му-
ва ми на почетку даје своја крила, дозвољава ми да са
њима одлетим у само небо и да на најлепшем, најмек-
шем облаку идеализујем своја сањарења, правим дом за
нас, дом саткан од љубави, нежности, пажње, најдивни-
јих осећања овога света... И таман што сам кренула да
ставим последњи цреп на кров тог дома, она ми је безо-
сећајно стргнула крила са леђа и хладнокрвно ме гурну-
ла са облака! А онда се опет нађе неко... Искрено, пома-
ло ме је страх од тога што ме чека...

НА ПОГРЕШНОЈ СТРАНИ

– Припали, дер, да издуванимо једну.

– ’Ајде, па ће да ми командују – „у строј”!

Нисам те, надам се, прејако везао?

– Ма ниси. Не брини.

Ућутали су се маглећи се димом а грмаљ са пушком се живо сећао: шест година пред рат, заробљеник под њим му је извукао сина из пожара. Тек кад му је дете додао у руке, јурнуо је опет у пламтеће гротло да би ишчупао сопствену кћеркицу! Изнео ју је са опеклинама прилеченим бројним операцијама. На примедбе бројних „добронамерника” да је лудов какав се двапут не рађа, он је само шапатљиво узвраћао: „Куд би од срамоте, да сам спас’о ћеру, а да сам комшију завио у црно.”

Комшија је сада, који минут пре но што ће на грудима свога добротвора сјединити предњи са задњим нишаном, једва захроптао: – Праштај ако можеш.

– Са мном ти је лако. – чуо је одговор. – Гледај како ћеш се нагодити с Богом.

– Е, то није проблем! Јер, признаћеш, сам си себи пресудио прикључујући се ЊИМА а не НАМА!

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

– Раном зором, најпре, отпоздрави Сунцу. Попи свеже јаје, па одмах приони на јутарњи тренинг. Кад обавиш вежбе за физички тонус и истрчиш барем десет километра, одмори уз медитативне технике за поспешити-

вање самодисциплине. Неће бити згорег и да у паузи изговараш свету молитвену мантру: „У, МУ, СУИГЕ-ЦУ, ЈО, ШИН, СО, ШИНМИОКЕН, КАРА, НУЛА.” Пре сумрака све то још једном понови. Не смећи са ума да ти је крајњи циљ магично јединство брзе руке, хладне главе, оштрог ока, меког срца и челичног карактера. Време ће ти бити најбољи савезник, па ћеш научити да помним пиљењем ривалу у очи ухватиш сев трен пре што ће те напасти. Предухитриш ли га, увидећеш да је најслађа победа када непријатељ сам себе порази! Све си запамтио?

– Јесам, Учитељу!

– Ово ти је само сува теорија! Она плодносна постаје тек кад се надопуни праксом. Јер, да би постао добар револвераш, подразумева се и да гађаш празне лименке од пива!

ТРЕЋЕ ЛИЦЕ

Он опет стоји испред апотеке. Подлактица му је опет увезана завојем, прљавим. Он опет носи најлон кесу са лековима ко зна каквим. Њему су очи опет насмејане, а прича тужна јер Он опет прича о свом детету. Оно је у причи опет тешко болесно.

Своју причу опет почиње речима – е, извини, само да те нешто питам... Његова је прича опет дуга. Он опет инсистира на детаљима. Опет каже да девојчица има две године, да је тешко болесна, да мора хитно на лечење, да су кола хитне помоћи већ спремна и да је мајка са њом у колима а да он мора хитно да купи лекове, али је тренутно без пара, да станује прилично далеко од града и да нема времена да оде до куће. Он не памти лица јер ми је опет испричао исту причу. Али Он има благе очи које ми уливају поверење и зато му ја опет дајем 50 динара. Он се опет дуго захваљује и остаје да чека следећег пролазника да му за 50 динара опет исприча своју причу.

Била једном једна прича о љубави. И јелу. Салати, да будем прецизнији. Кратка и детиње искрена, далеко од свакодневних баналности и људских баханалија, веровала је у бесмртност лепоте и вечност својих осећања. А онда, онда је нестала у вртлогу силицијумских страсти.

УЗАЛУДНОСТ

Бука је на улици огромна, као да је вашар. Вашарски народ воли вашаре. И да хоћу, не бих могао на миру ни лијено да дријемам, а камоли да заспим. Вечерас је у музеју нека изложба. Силно желим да одем на отворење. Не знам откуда ми толики напад жеље кад се изложба може посјетити и следећег дана. Досада! И књиге разасуте по цијелој соби, прочитане и непрочитане, одају досаду. Не, данас не могу читати, уопште не могу читати. Постоје дани када одређене ствари не могу никако радити. Ето, данас не могу читати. Када бих могао направити шему шта кога дана не могу радити, могао бих предвидјети застоје и преварити немогућност, али не могу. Немогућност се опире шеми. Не ради по шеми и тако стално вара мене. У ствари, ја сам стално преварен, и када знам и када не знам. Немогуће је преварити немогућност. Све то иде неким својим унутрашњим током. Споља се ништа не види. Немогуће је да се види и то је све. Како се онда човјек не мири са тако једноставном чињеницом да нешто не може? Има ли веће узалудности од немирења с немогућношћу?

ПОСТОЈАЊЕ

Плашим се да нестанем, то би ме само збунило.

Мислим, да не буде забуне, ја нисам против себе, не бих то могао бити јер се уопште не примјећујем: било би то нелогично. Само сам једна недореченост, неко нечитко мјесто у туђем рукопису, ријеч једноставна

а нечитка: свакако нисам нешто што би било јако важно и некемe потребно. Једна непотребност прецртана мастилом и преписана на празну страну: без контекста сам. Ријеч изван значења: то сам отприлике ја. Из нужде тражим значења сâм себи и додјељујем мјеста по личном избору. Расут преко мноштва неповезаних листова размишљаам колико ме је још преостало, сумњи-чав према сопственој повезаности са постојањем преиспитујем свој облик, загледам у контуре властитог разума, преврћем структуру властите нутрине и тражим јој поријекло: успостављаам односе. Понашам се разумно, у себи спајам неповезане тачке, тражим да спојим неки лик који не личи на мене: нешто да се ослоним. Нисам био спреман ни за доручак ни за ручак, а за вечеру је већ прекасно: јутро је тек почело, нема ни девет. Ништа се није спојило. Остао сам разасут и сам.

СЕЋАЊЕ МОГ ДРУГА

Живела је на крају улице, имала је кикице, црвену хаљиницу и црвене чарапе. Волео сам је, али сам се ипак дружио са Соњом, плавом девојчицом из богате породице. Тако су налагале прилике у то време. Касније сам се и оженио. Соњом, наравно. Кажу да смо били леп пар. Обоје из богатих породица.

Сада седим на кеју поред реке и посматрам људе како шетају. Видим и једну девојчицу са кикицама, црвеном хаљиницом и црвеним ципелама. Држала је баку за руку.

Зажмурео сам, а онда отворио очи. Девојчице није било. Да ли то сањам после толико година?

Ипак тамо у даљини на крају кеја видела се силуета девојчице у црвеној хаљиници, држала је бака за руку.

СЛИКАР СЛАВКО

Слободоумни сликар Славко Сертић слика само снијег. Својим сликама слави седам стољећа свјетског сликарског стваралаштва. Славко слаже собу са сњежним сводом скупа са својим сином. Свуда само снијег, сањке, собови... Сатима Славко сликарским судом сабира секвенце стварајући слијед сјена са стране сваке слике. Славног сликара славе свуда сјећајући се строгих симбола сликарове слободе. Стијешњен садашњим суморним стањем сликарства, сигурним сматра само слободњачки стил. Сива страна Славкова сликарског стажа су строге ситнице супротстављене са сукобљених страна сликарског свијета. Слика се сама стапа са сигурношћу слиједа самозатајних слајдова. Самог себе сликар Славко сматра самоувјереним стратегом, спаситељом супериорног смисла. Садашњошћу Славко снива сигурну сликарску стварност.

ПРОЛЕТЕ ЖИВОТ

Једног врелог летњег дана родило се десет сестара и осморо браће. Од тренутка када их је живот дотакао, јачали су и сазревали истом брзином. Нису знали ко су им родитељи нити ког су датума рођени, али су били срећни што имају једни друге. После само неколико дана браћа су постала чврсти момци, а сестре сјајне девојке.

Са температуре испод нуле изнели су их на немилосрдних тридесет. Уз стакласти звекет њиховог првог, и болног физичког контакта, браћа и сестре заувек су се раздвојили. Пиће почиње да се хлади. Четири сестре су се смејале као луде јер су их голици мехурићи сока, а тројицу браће и сестру је расплакала љутина вискија. Знојави дланови грејали су обе чаше. Наздравивши првој глупости која им је пала на памет, чаше су се судариле, пао је први пољубац и пиће је постало небитно. Угрувани од здравице смиривали су једни друге покушавајући да схвате где се налазе. Уплашено су посматрали своја заобљена тела. Размишљали су о онима који су остали „на сигурном”, о томе да ли ће их опет видети. Време за размишљање брзо је истекло. Сви су се истопили у истом тренутку.

А ви се после жалите како вам је живот пролетео...

ИСТОМИШЉЕНИК

Био је то велики поход, упустити се у пустињу и трагати за оазама и водом.

Засигурно обезбеђено место под сунцем, последица главобоља, жеђ и халуцинације...

Да ли има још неког ко плива са ајкулама храбро чинећи велике кораке?! Испрва бејаху само привиђења, а онда се указа још један пустоловац измучен од трагања.

Моје место није више под лошим утицајем сунца, настанила сам се под окриљем истомишљеника! У нашој оази има довољно светлости и воде.

Славица Јовић

Гледала сам га, гледао ме, гледала сам да ли ме гледа док је он гледао да ли ја њега гледам и тако у круг... круг, круг, круг...

Напољу је падала киша... и док сам гледала, успут сам размишљала о ситницама које треба да обавим... ма то су само ситнице, небитне... или су ипак битне... небитне... како небитне?! Требају ми... требају?! Он... наши осмеси... треба да обавим и куповину... Да... да не запишем, не бих се ни сетила силних термина, а случајно ми паде на памет да треба купити и хлеб.

Страх... страх од заборава, стрепња од погледа...

Опет сам заборавила да треба ствари да обављам... пало ми је на памет пре пет минута, али ми мисао за погледом одлута...

Да сам река, помисли, само је она иста, нераздвојна када се у саставцима са оном другом загрли...

Гледала сам га, гледао ме...

КАФАНСКА ЉУБАВ

Дошао сам пијан из кафане. Ништа чудно, ипак сам тамо послом – конобар сам. Није да ми је први пут. Чудно је да сам уместо порције мешаног и флаше црног, кући донео целу куварицу.

Али, све ми се чини да се ово не догађа по први пут. Познат ми је осећај њеног меког тела на леђима и њен дах од белог вина на мом врату. Ма, и ово док је ја овако пијану свлачим у полумраку и док јој се сисе разливају на све стране, и то ми је, бре, познато! И овај њен грудњак – заклео бих се да сам један такав пре неки дан простро заједно са својим вешом. Ма, и мирише ми познато, испод шприцера, а и ово док се пењем на њу омамљену и упирем из петних жила... Море, мора да ја то њу овако почешће доводим? Што би ми иначе било тако пријатно уз њено ознојено, ускипело тело?

– Добро јутро, мили, – каже ми ујутру. Претура по торби и извлачи бурму, а ја се питам, где ли се то она смуца док сам ја трезан?

АНАРХИЈА

Сипао сам ракију и неколико капи паде на револвере које смо сви извадили на сто, као изложбу да правимо, меримо чија је цев дужа. Погледао сам Марка и помислио: „Тако, дакле, комесару, моју жену јебеш док ти ја дижем револуцију!”

Још нисмо поштено ни план разрадили, кад упадоше пандури и почеше да млате по нама, ни не гледају где, само туку, крвнички, пандурски.

Док смо данима касније киснули наслоњени уза зид, изубијани, полумртви, кржави, чекајући да стрелачки вод опали по нама, Марко је кроз отечена безуба уста промрмљао: „Да ми је да знам ко нас је... Мајку ли му издајничку...”. Али, није знао – сви смо били ту, у свакога уперена по цев.

Док сам у блату чекао метак који ће ме докусурити, хтедох да викнем: „Ја, пичка ти матерна! Ја сам те издао!”

Али, било ме је срамота да признам њему, као и испитивачима, да умирем због Смиљке. Да умирем поприлично глупо.

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЧВРСТО СТАЈАО НА ЗЕМЉИ

Питали смо га ко је најинтересантнија особа коју је срео у свом животу. Од свих интересантних људи које је сретао свуда по свету, одабрао је баш Здравка, друга из детињства из свог родног села. Све су нас послали у град на занат. Његови нису имали новца. Остао је на селу. Питали смо га да ли је очајан. Ко зна зашто је то добро. И док су фабрике пропадале једна по једна, други су почели да тезгаре на бувљаку, таксирају, и да се враћају на село, а Здравко је развијао своју малу фарму прасади и постао најбогатији човек у селу. Питали смо га да ли је пресрећан. Ко зна зашто је то лоше. Једне ноћи скоро читаво Здравково имање прогутао је добар слуга, а рђав господар. Питали смо га да ли је очајан. Ко зна зашто је то добро. После пар месеци на његов рачун легао је новац од осигурања и Здравкова фарма је прерасла у читаво једно мало постројење месне индустрије. Питали смо га да ли је пресрећан. Ко зна зашто је то лоше... Човек ког успех није успео да вине у небо на крилима усхићења нити је неуспех успео да га баци у најтамније поноре патње. Човек који је чврсто стајао на земљи.

КУКАВИЦА И ХЕРОИНА

Њихов отац је извршио самоубиство. За њим је остало четворо сирочади, најстарија девојчица свега пет година, у трошној кућици у планинском селу. Нико није приметио дечије сузе и урлике док су завијали од гла-

ди и зиме. Сви су приметили када се спаковала и напустила децу. Нико није притрчао у помоћ јадници која је од јутра до мрака радила на пољу да би прехранила четири малишана. Сви су потрчали да је осуде. Каква је то мајка?! Јадна деца!

Прошло је десет година. Срела сам најстарију девојчицу. Погледала сам је сажаљиво. Дете ми је узвратило прекором. Немој нас да жалиш. Жали моју маму. Напустити дете је најтежа ствар у животу. Моја мама је то урадила за наше добро. Радила је по читав дан код комшија на њиви, а опет смо били гладни, голи, бо-си и стално болесни. Она као родитељ није примала новац, а чика и стрина су за сваког од нас примали довољно пара да нам никада ништа није зафалило у животу. Нисмо се разликовали од њихове деце. Нама је без ње боље. Њој без нас није. Ми смо видели море, она никада није. Ми смо се смејали и радовали животу, а она више никада није.

ВАРЉИВА СВЈЕТЛОСТ

Црвено свјетло је магично падало на блатњаву и мрачну улицу.

Скупљена испод кишобрана чекала сам задњи аутобус и, понукана досадом, повремено се загледала у стан из којег се ширило. На прозорима није било засто-ра и убрзо сам угледала жену, младу, црнокосу, у лакој ноћној хаљиници. Придружио јој се мушкарац, доста старији од ње, али још увијек згодан. Обујмио је око струка и забио главу у прорез између њених груди. Она га је миловала по глави.

Све је одавало слику једног заљубљеног пара и ја сам уздахнула. Ваљда би то урадила свака жена када гледа такав приказ а стоји сама на киши. Убрзо су ула-зна врата скрипнула и мушкарац је отишао. Жена је одмах угасила црвено свјетло, отворила прозор, запали-ла цигарету и горко заплакала.

Чинило ми се да чујем како се њене сузе мијешају са кишом.

Послије, возећи се, нисам мислила зашто је плака-ла него како свјетлост може бити варљива.

БАР-КОД ЧИТАЧ СЛАВЕ

Мој рођак се домаћински трудио да тај дан прослави по тим старим ишчезавајућим обичајима, чак је и коначно научио да чита славу напамет. Али јадниче – само се прошле године презнојавао за свог светог Ђурђа, ове године је морао да заћути. Поп је послао у село свог читача славе, кога је народ прозвао „Бар-код читач славе”. Момак неки плавушан налик на странце које доводе дијаспорци из Скандинавије на своје ферије да им покажу свој родни крај, извади из своје торбе нову слику Светог Ђурђа. Ђурђе ко Ђурђе, неке велике разлике није било осим што је коњ био мањи а змај већи – бар-код шифра без бројева била је у углу. Читач рече „Домаћине, прво, сретна ти слава, ево од ове године наша црква уводи ове новине. Ово је освештана слика твог свеца. Док су гости гледали у нову слику, момак је већ скинуо стару и на прашњаво место ставио нову. Бар-код читач наслони на ону шифру и крену глас појања из апарата, гости устадоше а плавушан се прекрсти.

Домаћин, то јест мој рођак, отворених уста гледао је час у нову час у стару слику свеца... поглед му се коначно заустави на својој жени. Она полако спусти главу према поду, док су се њени брчићи још дуго, дуго смешкали.

Мирјана Капетановић

ЈЕДАН ЖИВОТ У МАЊЕ ОД ДЕВЕТСТО ЗНАКОВА

Три дана ме мајка рађала.

Опирала сам се изаћи на овај свијет као да сам
знала шта ме чека.

Кад сам најзад грубо изгурана, почех живјети,
расти, школовати се, одрастати.

Запослила се и радила вриједно за биједну плаћу
осам сати пет дана у седмици.

Удала се два пута.

Раставила два пута.

Први муж био коцкар.

Други муж курвар и пијанац.

Три сина ми направили.

Синове одгајала, школовала, а они личили на
очеве, па ми залуд сав посао.

Дочеках пензију.

Недовољна.

Ни за лијекова.

Живим сама.

Сада још чекам смрт надајући се да ће бити лака.

А, опет што би била када ништа у мом животу
није ишло лако.

Кроз трње и драче, с клинца на плот.

И све стаде у мање од 900 знакова.

’Бем ти живот.

ДНЕВНИК

Отворио се нови хипермаркет у приземљу мог солитера. Стару продавницу су реновирали, проширили и направили чудовиште. То се зове прогрес. Ујутро се нови маркет свечано отварао. Севали су блицеви, неки човечуљак са смешним карираним качкетом је снимао камером полице са робом а особље се снисходљиво кезило на сваког ко је крочио у маркет. Балони на све стране. Около су се мували неки напудерисани типови у оделима са шљаштећим краватама. Боже сачувај. Био сам први купац. Летње доба, врућина несносна. Расхлађивање пивом претходне ноћи није много помогло. Очајнички ми је требао јогурт. Мамуран и бесан што морам да гурам корпетину на точковима уместо да носим малу корпу у руци, тражио сам и тражио јогурт. И тражио. Нашао сам га, стрпао у корпу и успут покупио пар врућих кифли. Стигао сам до касе забленут у покретну траку на коју се празни садржај корпе. Онај са камером поче да ме снима што изазва гађење у мени. На тренутак помислих да ћу да повратим сваког момен-та.

- И шта сад? – упитах касирку.
- Ништа. Само дигни, одговори ми.
- Шта да дигнем?
- Све.

Па добро. Подигао сам колица са точковима и поставио их на траку поред касирке. Могу вам рећи да нису била лака. Настао је тајац. Забезекнута лица. Чуло се само зујање камере.

Да и ја будем једном на Дневнику.

ПОЉЕ

Петра је јурила комшиница по улици.

– Враћај се овамо, битанго једна мала!

Он се није освртао и само је грабио према пољу кукуруза.

Када је најзад улетео у њега, удаљио се довољно далеко од гласа бесне комшинице. Сео је на земљу и одмотао смеђу крпу коју је носио.

– Ммм, како лепо мирише – рече Петар и загризе питу са шљивама.

ПРОРОЧАНСТВО

Владимиру је Циганка одавно, прије тридесет и више година, прорекла, из граха, да ће љубав свога живота наћи на мјесту гдје ће се окупљати мноштво.

Он мислио, све године послје, до лањске, да га срећа чека на неком вашару. Увијек је добро отварао очи и загледао у цуретке.

– Само треба знати гледати – увјеравао је сам себе.

Није схваћао да је пророчица видјела даље и боље и већ тада била у тајној вези с онима што су смишљали Интернет. И Facebook.

Соња је, иако није за то имала ниједан разуман разлог, увијек вјеровала и говорила да ће доћи њених пет минута. Поготово након што је сахранила мужа.

– Каквих пет минута, да ли си ти нормална. Зар ти не видиш што се око тебе догађа, људи губе и оне минуте и секунде што су их рачунали као сто посто живота сигурне – подучавала сам пријатељицу.

Она је управо одлетјела за Лондон. Владимир јој послао авионску карту. Повратну, истинабог, али нећу сад опет цјепидлачити.

А ја грах само кухам и једем, на све могуће начине. Још нисам схватила његов прави значај.

ОБИЧНИ ДАН

Јутро.

– Што радиш – упита живахна Живанка, у пролазу, док сједим полужива на степеницама полуразрушенога кућерка.

– Ништа, видиш – одговарам, али Жива само на пола чује, додатно је живнула од мога полуодговора и тако пуна животнога живота живо наставила бити прежива у сокаку који не воли живост.

Она живи, док ја протичем у времену које стоји. Не знам да ли првом или другом полувремену.

Подне.

Полуосунчана киша се спушта на прашину. Озон, мирис дјетињства. Давно прије сапуна „бијели јоргован” и колоњске „покошено сијено”. Окрећем се укруг тражећи заборављено друштво за игре граничара и школице. Учас бисмо ми створили од себе дјечурлију, оно што је једном научено као трзај и покрет, не заборавља се. Тијело памти.

Киша у трену стаде и остави полумирис.

Вечер.

Сва некаква полулагана и полуједноставна, ни сита ни напита, стропоштавам се низа оне исте двије степенице. Подмотана и склупчана, брзо се придижем, да ме нико не види. Да не би било за причу по варошици. Полуистиниту.

Чујем жустре кораке. Живанка наступа. Враћа се пуна живости. Само продужи, жива била Живо. Нешто се не осјећам добро. Полунестала.

Пролази један обични дан од којег сам пуно мање очекивала. Полудан.

СКУПИЋУ СЕ

(Негдје у БиХ, јула 1992. г.)

– Стој! Куд си крен’о?

– Свом пријатељу, господине.

– Нисам ти ја господин, и овдје нема ничијих пријатеља! А, како се ти зовеш? Зурећи у уперену пушчану цијев, човјек одговори.

– Аха! А што ниси иш’о код своје војске? И, спусти то с леђа, да видимо шта носиш?

– Не знам која је моја војска – одговори придошли, спусти и развеза џак.

– Мислиш да сам луд!? – плану наоружани, па га ударцем у главу обори на земљу. – Не знаш која је, а с каменом у џаку тражиш пријатеља. Дижи се, ђубре шпијунско! Узми ово, и копај!

Касније, целат приђе жртви и рече:

– Шта је? Уморио се, а? Биће то плитко. Копај још!

– Смилујте се... Стар сам, и слаб. Биће ми довољно. Скупићу се...

– Добро велиш – рече убица, и нанишани жртви право у груди.

– Тако је, друже, скончао мој јадни брат. Од оне несреће није био сав свој, и лутао је с камењем у џаку. Па и такав, у мирном времену, могао је живјети још коју годину. Ал’ то вријеме...

РОЂЕЊЕ

Живим у растегљивој, црвенкастој лопти. Малој, али удобној. Сећам се, наранцаста светлост ме је обавијала. Пријатно шћућурена у бистрој води, са рукама склопљеним на срцу, посматрала сам врпцу живота која се лелујала тик уз моје тело дарујући га жмарцима. С времена на време додирнула би ми леђа или стопало и тако правила таласање у води чији би се последњи покрет увек завршавао у мом стомаку, оживљавајући на хиљаде лептирова који су се од пупка пели високо у груди и тамо лепршали дуго, дуго...

Одједном, страховит бол. Убод игле у срце. Вода око мене поче да мења боју, да се мути. Схватих да је има све мање, да отиче некуд. Зидови мог дома приближаваше ми се са свих страна. Почеше да се лепе уз моју главу и удове, обухватише ми леђа. У страху отварам очи и видим бездан испод себе, црну рупу која ме страховитим магнетизмом увлачи у своју таму. Покушавам да дохватим врпцу живота и позвоним на узбуну, али нешто непознато ме сувише снажно вуче и попут изгладнеле животиње откида од меса коме припадам не обазирјући се на крик беспомоћног, већ на сопствену глад.

У магновењу, ужаснута, схватих да се налазим изван бистре воде, у некаквом окружењу без густине. Нешто ме уједе за срце и попут ужареног мача прободје ми груди. Осетих оштар, резак бол. И јаук се проломи, мој властити и непознат, односећи све са собом. Односећи врпцу претходног живота далеко, далеко од мене, а остављајући ми само пупак, као једини доказ шта смо заиста и одакле, заправо, долазимо.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

Једно наспрам другог стоје два тела. Две савршене вијугаве линије. Збуњени пред лепотом коју осетише у себи и сјајем који видеше испред себе, они стоје и не трепћу.

Светло које просијава из њих, заслепљује их. И обоје у истом тренутку начинише истоветан покрет. Обоје нагонски подигоше обе своје руке, као да желе да се заштите од експлозије при судару две енергије. Као пуцањ проломи се мисао и показа им се на челу. Они поносно дигоше главе и уперише поглед дубоко у небо. У знак препознавања. И откривања.

И живот је могао да почне.

ОДА КЊИГАМА

Као и Даница, јунакиња Селенићевог романа *Малајско лудило*, срећна сам што сам успела да развијем и сачувам „мисаону љубопитљивост и непресушну душевну жеђ за моралним усавршавањем“.

Највише ме књиге уче проницању „у велику тајну ваљаног живљења међу опасно несавршеним људима“. А како се тек сама осећам несавршеном!

Књиге ме богате својим најфинијим соковима. Бескрајно сам им захвална.

ЧОВЈЕК И МИШ

Владао је гробна тишина док се није појавио. Ништа се није чуло. Ни сат. Ни зуј сијалице. Ни комарци, ни нечије куцање срца. Прво је погледао лијево, па онда десно. Погледао је и право. Ништа није видио. У тој тишини, злокобно густој као тијесто, није се могло ни размишљати. А и како би кад су га гледале изненађене очи и руке са подигнутим длакама. Више изненађеним, него подигнутим. Као да су биле љутите. Те руке су почеле одједном несмотрено пролазити кроз косу, па и онда кад нису требале. Кад је то било само да прође вријеме.

И он је чудно зурео. Непомичан. А и како не би кад су га гледале изненађене очи на ногама умрлим од страха. Те ноге су се прилијепиле за паркет као да су ексерима заковане.

Нису се могли чути, ни видјети и ни осјетити. Била је тишина.

Само што су се видјели танки дрхтаји његових паучинастих бркова. Треперило је нешто танко и вијугаво. За зубима се није могло видјети ништа.

Он је опет био загладан у своју мисао. Склопио је очи. Даље нико не зна шта се десило.

Страх и мрак испунили су простор.

О КОНТЕЈНЕРИМА

Контејнери су мјеста за робно тржиште између богатих и сиромашних.

Они су загарантовани ниво социјалне сигурности.

То је потрошачка корпа за сиромашне.

Оличење су хуманости на дјелу. Препуни су донација.

За све већи број грађана су мјеста за спас.

И безбједносно су опасни. Све више грађана у њима ровари.

Пуни су пензионера и сиромашних грађана, који су од власти намијењени за отпад.

ЛЕВЉЕ

Дане је проводила у стакленој кућици са великим двориштем од магле и снова, одвојена од других. Некада им је била ближе, блискија, али се временом њена кућица полагано померала улево, све док није доспела ту где сада јесте, и даље у центру, само малкице левље.

Њено двориште је одвајкада било најлепше. Воће, цвеће, боје, да ти памет стане! Ту су се и упознали, оне вечери када им се чинило да су звезде над њима сјајније него било где другде, и да ће сијати вечно.

Нажалост, њу никада није занимало шта се дешава ван њеног света, ван њених снова, и ван њеног врта. Презирала је суседну, најважнију споредну ливаду, гадила јој се она колиба поред, из које се суботом излазило четвороношке, није желела ни да чује песму птица које нису посећивале круне њених стабала. То ју је и одвојило од осталих, али не и од њега.

Мало му је левље, негде код леве преткоморе, али је и даље ту. Заувек.

ПРВИ САСТАНАК

„Још као врло мали имао сам неиздрживу потребу да полозим све што ми је долазило под руку. Вазе, лампе, слике, разни уређаји... Убрзо сам прешао на мало озбиљније ствари, па сам са пет година разбио главу једном детету у обданишту. Био сам прилично крупан за своје године, па је било довољно да само једном до-

бро замахнем било којом дрвеном играчком. Избацили су ме наредног дана. Избацили су ме и из две основне, из једне зато што сам поплавио зборницу, а из друге јер сам апарат за гашење пожара бацио са трећег спрата право у хол у коме је тада била нека изложба... Смирио сам се мало у средњој, јер сам сломио ногу кад сам у првој години позајмио комшијин дрндави пежо и закуцао се у хидрант, па ме још увек жига кад пада киша. Ето, то је то, укратко...”

„Хвала ти, Филипе, можеш да седнеш. Молим све за још један аплауз за Филипа, пошто је ово први пут да је на састанку Анонимних антихриста.”

Буро Косановић

AMICUS VERUS RARA AVIS EST! ЗАТО МЕ ЧУВАЈ
БРИЖЉИВО, ПРИЈАТЕЉУ 10-3-1-16!

Не знам зашто сам толико узнемирен, пријатељу мој!? Слутим да ће се вртлог зла који су завртложили они многобројни неустројени створови, коначно устремити и на нас. На наше стазе, које су непрекидно текле заједно још од старих дана као једна стаза, недодирљива и заштићена од примитивизма, незнања и сујетне злобе других. Не могу сâм да откривам непознато, плашим се да ћу се загубити у тој светлећој космичкој игри. Нисам никада планирао да отпочнем филозофију *неоустројства* без тебе. А она је већ кренула да дише, а ја нећу сам да је узгајам. Можда ће наше пријатељство преживети овај ударац! Можда проблема ни нема међу нама, а ја само умишљаам. Ипак, са сигурношћу осећам, док седимо у нашој старој кафани у Краљеву, да су твоје очи усмерене ка Сан Франциску, док моје чежњиво гледају на Магадан.

Миливој Костић Коле

ПОКОЉЕЊЕ

Последњи психијатар на Земљи, откључа спољна врата санаторијума.

САВИНА ВОДЕНИЦА

Једне облачне ноћи, дакле, без месечине, група сликара пронађе улаз у Савину воденицу.

...

Један за другим гњече праг, нестају у њеној тми-ни, сви осим мене.

Бежим на брдо и проклињем урлике који ме дозивају. Мокраћом бележим круг око себе и седам у његов центар.

Режем руку и цртам мапу Изгубљене земље.

ПРЕДАХ

Стигао сам још синоћ, сав избоден кишом што ми се ледила у коси. Јутрос, буди ме раздрагани осмијех жене или, можда ипак, профињени балет њених памучних прстију по мом трбуху. Чим сам прогледао, љуби ме дахом који мирише на кухани кукуруз. Устаје, теретна и обла, ваља се до пећи да би је допунила цјепаницама. Оставља ме самог у постељи изгужваној од жестоке ноћне љубави. Разњежен, чежњиво пратим разигране облине, ознаке спола које пробијају танку спаваћницу. Одаја је топла, угодна, испуњена воћем на ормару, свитањем у прозору, приступачношћу свега што се у њој налази. Женица се сагиње, мокром крпом брише моју обућу, захваљује јој што ме довела кроз блатњаве путе. Ставља је на сушење. Приставља лончић, заводи ме опојном паром цимета и узаврелог вина. На послужавник ставља и посуду с медањацима, па га доноси, спушта на столић крај кревета. Моја се рука завлочи под завјесу, задире у благо овијено прозирним омотом. Сусреће дрхтај напетих мишића, уздах. У полици се шарени глинена тестија, са зида свијетли големи кључ. Сви предмети гостопримљиво, срдечно говоре и зраче, мој одмор одише једноставним смислом. Вечерас ћу мирно, засићен малом проживљеном срећом, поћи другој. По неке другачије доживљаје, по разговор и једно сасвим другачије разумијевање.

ЛЕК

СТИЖЕМ у страну земљу, рекла бих да је Кина. Сетим се да нисам попила лек. Улазим у ходник са безброј врата. Иза првих – продавница. Млада жена одмотава свилено платно, окачене о плафон лепршају провидне завесе, аутомобили – играчке падају са полица и котрљају се око мојих ногу... „Сачекајте, имамо и лекове”, каже девојчица налик на Пипи Дугу Чарапу и пење се уз мердевине. „Извините, нестало нам! Али, сад ће колегиница донети.” Још нисам отворила уста да се захвалим, улази жена и пружа ми га. Не разумем једину реч коју је изговорила. „Харуки Мураками”, кажем, а она клима главом и смеје се. Дакле, ипак Јапан, мислим и излазим да нађем воду. Али нигде чесме. Свеже прекопана земља, некакав воћњак, а на гранама висе – вечерње хаљине! Отопићу га пљувачком, мислим и отварам шаку. Празна! Раскопчам торбу – пуна пара, лека нигде! Седам у блато, задижем сукњу да се, нервозна, почешем и остајем запрепашћена изгледом својих ногу: смежурана кожа, отромбољени мишићи. Шта је ово?

Неко ме куцка по рамену. Окрећем се, а крезуба, у црно умотана баба ми се кези: То сам ја! Старост! А против мене још нико није измислио лек!

Миодраг Лазаревић

НАЈБОЉЕ ЗА МЕНЕ САМ ЈА

Желим да имам друга као што сам ја.

Да желимо исто, да имамо исто и да мислимо исто.

Да седимо заједно, јер с другим не могу (а и не желим).

Најбоље би ми одговарао ја, као најбоље друштво.

Између нас би се одвијао мудар разговор; то би биле најбоље испричане приче.

Пробудио сам се у болничкој соби, сам.

ДРСКИ ЗРАЦИ

Како су дрски ти зраци који те милују по белим грудима, по бедрима и још по нечем тако лепом.

Који су то влажни таласи мора безобразног који те запљускују и чије су капи на твојој глаткој кожи нестајали ко зна где?

Док сам ја лежао и бројао зрнца песка, ловећи бар један поглед који би ме одвео до твоје црвенкасте коже.

А онда ме прену пискав глас познат аутору:

– Сизифе, хајде на ручак!

ПУТОКАЗИ

Асфалт трчи под ногама и негде при крају пута, који стално измиче, сусреће се са небом. Прати га земља, сува и испуцала, попут руку уморног радника. Налете и станице које подсети на растанке.

На једној од њих чека старица. Магловитих очију, пијана од живота. Око усана и очију јој је смеју боре. Свака је траг. Бриге, радости, сећања годинама су добили лик. Опомињу да је више времена и пута иза ње него пред њом.

Стајемо. Питамо за пут.

Каже да ју је живот преправљао чешће према својим правилима него према њеним жељама.

И да су је многи, скоро увек, заокруживали на мању вредност.

За растанак, одмахнувши руком – додаде: „Ма, немојте да ме слушате, можда ти путокази више и не важе.”

Гледајући унатраг, асфалт трчи напред. Старица остаје да чека. Постаје све даља, мање уочљива и у једној тачки се, заједно са асфалтом, сусрете са небом.

НАЛИЧЈЕ

Ја немам ни своје име. Сва имена која сам могао добити већ су била заузета. Стара, изношена, излизана, много пута извикана, и већ одавно преупотребљена. Ја немам чак ни своје лице. Ово које имам је састављено од делова од којих су састављена и сва друга лица.

Имам своје наличје. Своје сузе, љутњу, смех, своје мисли и осећања... Но, и све то постаје мање моје када их делим са другима. И када им тумачи дају своја значења.

Ни ови пријатељи нису моји, виђао сам како им моја туга пробуди неки сјај у очима и натера лелујав – једва видљив осмех око усана, онај који на брзину избришу. И гледао сам их када им због моје среће нема тог сјаја у очима, а на силу развлаче усне – како би личиле на осмех.

И овај живот који живим личи да је мој, а није почео нити ће се завршити онда како и када ја будем хтео.

ЗАКУВАВАЊЕ РАЗМИСЉАЊА

Уље је пријатно зацврчало кад је спустила прву шницлу.

Спремаш му омиљено јело, а није заслужио ни чашу воде да му сервираш.

Пет година сте у браку и изузев неколико вечера у Скадарлији, нигде те није извео.

Твоје представљање његовим „пријатељима с посла” значило би прекид његове каријере, кисело се осмехнула.

Па шта ако сам домаћица! Можда им говори како је за његов беспрекоран изглед заслужна кућна помоћница!?

Бесно је окренула месо у тигању и пар капљица уља претећи је одскочило.

Ма, или ће ме укључити у свој живот, или ћу заувек из њега изаћи!

– Рушка, 'оћемо ли ручати пре почетка утакмице? – прену је звонки глас.

Крупне смеђе очи љубопитљиво су је посматрале.

– Да, ево... готово је – збуњено је одговорила.

Боже, па он ме назвао „Руска”, па он... просто преде... обожава ме...

Задовољно је поравнала набор кецеље и весело поскочила износећи тањире с храном.

Прекинуте мисли осташе у кухињи да се ковитлају саме са собом.

Чекам га. Чекам је.

Толико душа је око мене, а ипак сам сам...

Чекам га. Чекам је.

Одбијам да извадим цигарету због општепознате теорије да увек дође чим је запалим.

Палим је.

Бацам је.

Стајем у средину јер волим узбуђење и незнање после сна.

(и моја мајка ми је рекла да је то некад волела)

(знам да то „некад” има везе са мојим рођењем и очевим пијанством)

На три сата, дивно.

Очи, коса, усне, тен.

Кочи.

Тако бих је пољубио.

Излази једна. Апсолутно неупечатљива.

Јутро даје живот становницима угла Рузвелтове и светог Николе.

Кочи.

Излази још једна, у недостижан мирис доручка у пекари.

Где је?

Око поднева сам схватио да минус и минус дају плус.

У 19:04 сам схватио да сам се заљубио у стакло.

ПАЛАЦ

Има бркове.
Има длакаве ноге.
Нема мале зглобове на палчевима.
Има кратку косу.
Не хода женствено.
Пуши.
Пије.
Пије пиво из флаше.
Псује.
Пљује.
Не носи сукње и хаљине.

А опет седим и гледам у њене очи, упијам њене речи, нестајем. Лежаљка шкрипи, а млади сунчеви зраци полако загревају њене металне конструкције, правећи љубоморнима јастучиће и навлаке који заостају у загревању.

КОД КУЋЕ

То што сам сама има везе са егзотичним путовањима мог мужа. Он у страним земљама шрафи организације, организује шрафове и дели људе на добре и лоше. Осим тога дели пројекте на добре и лоше. Он је ПМИ, МИТ, Станфорд (МТВ, ТМФ и остале скраћенице – не) сертификован за шрафљење организација. Задовољан је својим послом, и задовољан је својим учинком. Зато га шаљу да организује најтеже пројекте свуда по свету. И зато он никад није код куће. Кад дође, онда покушава да организује ствари код куће, али оне су много компликованије и не дају се средити између два службена пута. Не, за њих човек мора да проведе годину дана непрекидно код куће. Нема спавања по авионима, преседања по таксијима и скупљања хотелских поена. Ту, код куће, све је другачије.

Он да би доказао да је још присутан (иако одсутан), сваки пут кад дође, иде у самопослугу да купи дванаест киселих вода. Да стави свој печат на свој дом.

КИНЕЗИ

Имам Кинезе на спрату. Живе у великом стану који гледа на југ и север. Мој стан гледа само на југ. Они имају троје деце у распону од бебе до девојчице од пет година. Мачак каже да се Кинези размножавају као некад. Не знам да ли мисли пре оног Мао Це Тунг времена и политике једног детета. То га и не питам, само гледам како да Кинезима забраним да се играју испред

мојих врата док спавам поподне. На крају, кад ми све мере не пођу за руком (чак и кад не помогне мера: необријани али љути Мачак у пижами у 16:00 сати недељом излеће на врата), пријављујем их кућном савету. Они се на неколико година смире и од тад само суше своје гаће на радијатору у ходнику, испред лифта. Али, ОК сам с тим, то се види – али се не чује.

У СЕРИЈАМА

Пробудио сам се у 3:42. Сада је 5:27. Не могу да заспим. Превише мисли надолази, већина потпуно неважна. Увлачи се и страх, заједно са сећањем на дуги период инсомније од пре три месеца. Тада сам свашта пробао, тако да знам да не вреди: мислити на морске таласе, попити гутљај воде, устати и шетати, медитирати, бројати овце, прочитати једну страницу књиге Пола Остера, ставити главу не беживотно женско тело поред себе...

СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ

На победничкој церемонији конкурса за кратку причу победници оба пола су се, у складу са њиховим реномеом, врло сажето захвалили жирију и спонзорима. Победнице су, као што је прописано, имале кратке сукње које нису прелазиле еквивалент од 15 уско штриканих редова, илити 900 фабричких мини јединица. Мушки победници су били привилеговани у смислу могућности избора између кратких бермуда или трегер мајица. Награда за најкраћу причу није презентована на овогодишњој церемонији јер се победница грешком појавила у дводелном купаћем костиму, уместо у топлесу.

Жири се једногласно и позитивно изразио о квалитету овогодишњег конкурса док је, у недостатку других одевних предмета, гладио своје дугачке и неочешљане браде.

ПРИЧА СА ДУПЛЕРИЦЕ

Волим кад неки деда од стотину љета на питање „како је?” одговори са „биће боље”. То се зове дупли оптимизам. Волим кад за једно вече слушам два добра бенда на истом месту. То се зове дупли програм. Волим кад попијем мало више, па ме једна свађа и једна хладноћа отрезне толико да онда лупам дупло више него кад сам пијан. То се зове дупло отрежњење. Волим кад ставим наочаре за сунце усред зиме. Онда неки мисле да сам наркоман, а неки да сам алкохоличар. То се зове дупла грешка. Волим ову моју лудачу све више и више. Сваког дана дупло јаче него претходног. Е, то већ не знам како се зове... А она каже: „љубави, то ти је дупли мазохизам...”

БИТИ БАРБАРОМ

Док је Марија ридала и све теже дисала, Барбара је наивно упитала:

- Ко ме је уопште потребна веза?
- Остатку света, одговорила је Марија.
- Хвала ти што ме не сматраш делом тог света, неуверљиво ће Барбара.

Заправо, никад није била део света, али би тек с времена на време постајала свесна тога. О чему год да се радило, постојао је непремостив јаз између света и ње. Провалија коју ни у лудилу не би желела да премости. А могла је.

Ипак, иритантно је било управо туђе констатовање те ситуације:

Ти си прича за себе.

Ти си на своју руку.

Превише си своја.

Као да је ико бранио другима да то буду.

ПОДЛОСТ

А можда само охолост! Тек, она је опет учинила исто. Затворила се у собу и почела да плаче. Тај плач, међутим, није био ослобађајући. Једино што је било ослобађајуће у том тренутку, а тај тренутак је трајао целу ноћ, било је да замишља како месарским ножем резбари јастук и баца перје које лети. Било је то подло, али је увек помагало.

МОЛИТВА

Испод врха највеће планине, пружају се ћелије.
Монаси ткају платно од косе, па су им ризе разнобојне.

Хране се плодовима, које остави јесен.

Када улове зеца, монаси га припитомљавају и
уче молитви.

НЕВИДЉИВА ДОЈКА

Нико ме није молио и нико није тражио да заборавим невидљиву дојку. Млада трава се таласала. Ја сам је газила, ја сам се ваљала, желећи да ме прекрива док не умрем.

Мешајући немире, видала сам ране, од вечне потребе за огњиштем. Од лепоте, ширила сам ноздрве. Од слатког шапутања сена, птице су зевале на гранама.

Занос ме је шибао, плућима без даха. Омекшавао је срце. Отварао је небо. Од врелине, восак се отапао и сливао у земљу.

Непажена, напуштена, невољена, кркљала сам од пожуде, за пољупцем.

Заборавила сам, да сам пољубац ставила у ковчег. Да сам ковчег бацила у бунар. Заборавила сам речи љубави.

ПОСЛЕДЊИ ДЕДАЛОВ ЛЕТ

Побегли смо из Минојевог лавиринта у праскозорје и винули се у небеса. „Овако је, дакле, бити птица”, помислих док ми је Еол миловао лице и гладио туђе перје мојих крила, а мирис мора и рибе ми се настањивао у ноздрвама. Изнад мене летео је Икар, мој син, и већ је правио маневре достојне неког галеба. Погледах у њега, златну птицу обојену Хелијевом четкицом, и рекох му: „Икаре, не лети превисоко јер ће Сунце истопити восак који веже твоја крила”. На то се он само насмеја и настави да се игра са облацима и другом небеском сабраћом, исписујући ко зна какву поруку на плавом пергаменту дана. „Још је млад”, помислих спуштајући се до воде, „жели одмах да искористи све могућности крила, као да ће их за неколико тренутака изгубити. Летење се учи без журбе, ни птице не лете док су још у јајима”. Летео сам тик изнад мора, пазећи да не сквасим крила, терајући рибе јутра у висине морског неба. Уто одједном чух крик и подигох поглед попут уплашеног врапца, баш у тренутку да присуствујем крилатом помрачењу Сунца. Ужаснут, гледао сам златног Икара како се сурвава у море, и како перје, неспутано воском, лепрша на све стране. Отворих уста да викнем, али реч оста заувек неизговорена јер у том трену, био сам мртав.

Подигао сам књигу о историји ваздухопловства, а на столу је лежао он, згњечен. Онај други, који се малопре спржио на стоној лампи, сада је плутао у чаши киселе воде. „Проклети комарци”, рекох.

КРАЈ ЈЕДНЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Детектив је стајао поред широм отвореног прозора, леђима окренут свима у соби. Присутни, породица и пријатељи покојника напетом су ишчекивали да им открије идентитет убице. Он је, међутим, ћутао и замишљено гледао негде у даљину. Одједном, не окрећући се, он прекину напетом чекање и рече: „Убица се сада налази у овој соби...” Међу окупљенима настаде нелагодно комешање. Тада се Детектив окрену према њима, извади неизбежну лулу из уста и настави: „Али он није један од вас”. Један од присутних, збуњен, упита га: „Али у соби са нама сте ту само још Ви; значи ли то да сте Ви сами убица, управо особа на коју сви најмање сумњамо, као што то обично бива?”

Детектив се на то задовољно осмехну и рече: „Близу сте, али ни ја нисам кривац. Показаћу вам ко је то.” Уто он упре прстом ка убици и рече: „Убица је, наравно, читалац, јер је он једина особа која је од почетка била ту са нама, а уједно и особа на коју се најмање сумња. А што се убиства тиче, жртва може бити било ко и било шта, а за сваког читаоца она је другачија: неко је некад убио комарца, неко други ишчупао цвет из траве, неки писац је убио добру идеју када од ње није створио причу... А ми смо само плод нечије маште, ликови из приче, и не можемо стварно да убијамо.”

Сви присутни се окрећу ка теби, читаоче, и посматрају те кроз слово „О”, а Детектив, ослоњен на прозор који пресеца неке далеке облаке, задовољно се смешка, јер је успешно решио још један случај.

СВАКОДНЕВИЦА

Остаћу у овом граду, подесити скалу на свакидашњи степен патње и израз лица спреман на ситуацију. Мучиће ме читав живот свакодневица. Разбуди ме само блентава заљубљеност, или мучнина у стомаку, предсказање да сутра нећу стићи. Навијем сат у 9, па онда ништа не радим до 3. Дам себи времена, лепо се обучем. Можеш лепо средити своје мисли.

ДАНИ ПОСЛЕ

У понедељак су сви играли пантомиме. Људи су причали о пролећу. И није ми се чинило, сви су стварно махали рукама. Други дан ниједан простор није имао смисла. У мојој соби ствари су дисале ваздух и избацивале отрове. Било је тешко гушити се. Сутра дан време је постало нестварно. Никад није било теже пустити времену да пролази. Дан 4. – варљив дан. Лажно сунце и дувао је ветар. Преварила сам се на тренутак да постојим, да сам стварна. Мало варљиве наде увече и тежак сан. Петак је донео и мало енергије других. И они су били варљиви и трајало је цео дан. Данас сам већ постала универзална. Померам ствари другачије како би мање трошиле ваздух. Постојали су и дани између, исто тако вечни и празни. Само ме мало разума држи у целисти. Себично према себи и другима не налазим разлог да се смејем.

СИЗИФОВ ПОС'О

Стиг'о ми је рачун за струју. Ништа не би било необично да се не ради о рачуну са утрострученим износом због квара на бројилу. Са овим проблемом сам већ упознао надлежне у дистрибуцији, али без обзира на то, мени већ други месец за редом стиже обрачун. Ја не будем лењ, па се лепо спреим и одем „мечки на рупу” да истражим која су моја права. Сизифов пос'о, рекли би многи. Мада сам већ предосећао извесне неприлике, кренем ја као што ред налаже, прво на шалтер. Свестан и савестан, срочио сам проблем у неколико кључних реченица имајући обзира према стрпљењу службеника и пошто сам научен на извештајан ред, прво сам службеници пожелео добро јутро. То ми је, судећи по њеној реакцији, била грешка. Да се разумемо, нисам ја ту дошао због њеног осмеха, али... Изложим ја њој мој проблем и она ме без много пажње и речи пошаље у канцеларију 1. Одмах ми је било јасно где би она мене уистину послала. Свеједно, уђем ја у канцеларију 1, одакле ме упутише у канцеларију 2. Пошто је службеник у канцеларији 2 био на пола доручка, он ме проследи колеги у канцеларију 3... Е, а одатле ми се губи сваки траг.

НОВОГОДИШЊЕ ВЕЧЕ

„Склањај се одатле, матора дртино!” Неко је повикао из публике. Човек са седом косом и брадом која се ширила као исцепано шаторско крило са оронулог лица, управо је завршио с читањем. Слегнуо је раменима и сишао са бине. Није му било ни до чега. Новогодишње вече. Хладноћа која се увлачи под одело и кожу, чинећи да кости дрхте као злочинац пред целатом који се спрема да изврши казну. Није му преостало ништа друго, него да седне за свој сто, баци још једном поглед на оне празне људе који су седели за њим и подсећали на туђинце из неке далеке земље, испије чашу тупе ракије и крене кући. Или то неће бити кућа? Можда вечерас треба да обиђе стара места која су му значила, места која су га подсећала на неке мало лепше тренутке испуњене чарима за које је могао да каже да је бар једном у животу имао срећу. Изашао је на кичмолочећи лед и упутио се ка игралишту. Кроз пахуље које су падале попут лутајућих звезди, угледао је залеђене клупе и љуљашке. Сео је на једну, погледао је у небо, затим у ципеле. „Хајде!”, покушао је да натера да се покрену. „Ма, хајде, идемо!”, рекао је својој нози као да говори псу, али га није слушала. Руке није осећао јер су му утрнуле од леденог ланца који је држао. Време је откуцавало минут до дванаест. Спорим корацима му се приближавала закукуљена фигура. Старац је готово почео да плаче од бола. Сенка се надвила над њим, а он је покушавао да разазна обресе њеног лица. „Добро вече, господине”, рекла је. „Добро дошли у рај”.

АПЕЛ

Ми црни, гарави, осунчани, жути, пегави, зелени, носати, кошчати, мршави, маљави, ћосави, ћелави, клемпави, дебели, високи, кривоноги, мутави, трапави, усамљени, незрели, недорасли, дугоноги, босоноги, голобради, гологузи, задужени, недужни, анонимни, непознати, непризнати, незапослени, презапослени, неожењени, преожењени, времешни, добронамерни, умерени, одмерени, померени, смерни, лаковерни, лакосјени, неуки, усамљени, осамљени, обзирни, уљудни, човечни, разуверени, васпитани, крезуби, безуби, умивени, окупани, очешљани, обријани, подшишани, опеглани, забринути, незбринути, незлобиви, толерантни, насмејани, исмејани, огладнели, засићени (свега и свачега), риђолики, риђокоси, риђобради, седокоси, опуштени, отпуштени, запуштени, женољубиви, дружељубиви, човекољубиви, нормални, морални, уопште различити... тражимо од Владе да хитно усвоји Предлог, а од Парламента Закон о забрани дискриминације и заштити наших права, и права на различитост, и нас оваквих какви смо, да бисмо остали другачији и били бољи но што смо.

Тијана Мартиновић

НА ВЕТРОМЕНИНИ ЖИВОТА

Гледао је смрти у очи. Под њим је подрхтавала ледена, влажна земља, куд год се освртао његов поглед, простирала се пустош, као да је извирала директно из самог његовог бића. Она мучна, искомска немоћ да овлада својим умом сада је постала највећа опасност за њега. Шта је то што га држи у овом свету? Питао се Еол. – Да ли је овај живот мој или њиме управља нека невидљива сила? Постојим ли само као сена овог трулог, физичког тела, или је у свакоме од нас скривени пламен чисте свести која нас константно призива да се приближимо сјају бескрајног плаветнила у коме постоји само радост и чиста ванвременска љубав од које смо настали?

КРИТИКА МАЈЧИНОГ МЛЕКА

Крвава звона надгробног прогона, дозивају ме.
Стидим се.

Гиљотина закопане истине урања у поцепану новчаницу барута. Месец у ерекцији обасјава угинулу дијалектику осуђене жртве. Чујем похотни звекет убиства у цеповима хладнокрвног хлеба. Напрсла лобања неодољивог геноцида скрива се у сенци ризичног пиштоља. Улицама хода опустошена празнина. Улице су покривене одраним птицама. Мртви дејчи прсти смрзавају се на хоризонту сломљеног стакла.

Неподношљиво је у излогу нацистичке материце. Помахнитали заборав плута по површини равнодушне апсолутности, држећи ме у наоштреним зубима.

Бедна породица са страхом у новчанику спушта поглед пред огољеним Богом. Бесполни врисак спустио се на колена и хистерично заћутао. Нож се узбудио, устајући из празног тањира. Стидим се.

Идеја о бекству не дозвољава ми да дишем. Окрећем се, излазим, али узалуд, ваздух ми и даље дише за вратом. Док скидам отровни кисеоник са леђа, цукеле крволочно лају на залупљена врата мамине вагине. Прљави свињац еволуције расте из испуцалих пета незнања. Метак ми напokon прочишћава вид. Стидим се што сам жив.

СЕМИРАМИДИНИ ВАГИНАЛНИ ПСИ

Изгрижени нокти горе у паклу суботњег поподнева. Окружен сам истинским будалама. Обузима ме непоновљив стид. Топи се немоћ. Топе се ожиљци. Топи се прво лице једине. Ухрањени конфликт подрхтава.

У споредним рупама еволутивног ћорсокака, удављени опушци метаfore и празна традиција дресиране стоке. Не чују се трагови бежања. Мртви свет се понавља, у хладнокрвним оковима једноумља. Спектакл свеprisутне сахране масакрира малоумни ваздух. Иронија дивљег јаука котрља се васпитаним кошмарима, нарушавајући тескобу јефтиног споменика.

Прекасно је, остаје ми само да дрхтим под стопалима дебелог мрака. Уцењена срамота разлаже се на векове. Свитање голе смрти претвара се у експеримент уживо. Бедна молитва подилази божанском неукусу. Заклана деца крволочно опседају невино детињство. Размножавање тврдог хлеба прекрива поцепану умрлицу геста. Дим фрустриране свеће прочишћава замагљени поглед акустичног корова. Рафали одјекују брже од лажи. Ја сам једина преостала истина у космосу наоштрених ножева. ЈА!

Боже, распори утробу овог најцрњег пакла, желим да изађем. Помоли се за мене и моју нерођену смрт. Спаси ме!

РЕЗИМЕ

Мирише јесен. Дању, на влагу, димњаке, посечена дрва и зимницу. Ноћу... на пролазност и сету.

Чује се ветар. И олуци; И пуцкетање дрва из пећи и плоче са грамофона. Откуцавање сата даје такт том октобарском џез инструменталу. У соби је топло. У мени... лишће жути.

МИМИКРИЈА

Уходим облаке. Чекам да почну да дају од себе. Тад станем испод њих и наместим осмех.

Драгица Миленковић

ТРУДНОЋА

Ивана сумња да је трудна, само...

– Ма, скога ли оста?

– Скога, скога?! Овај ми другар, онај пријатељ,
овија ми возачи.

– Па таг, скога, како и откуде – грди је сестра.

ВЈЕТАР

Тијело напуштено од стране власника лежало је на сувој трави, потпуно изложено Сунцу или било каквој другој вољи неба. Дисање је било споро и тешко, баш као и опраштање од оних драгих ситница које су дуго одлагале овакав крај. Отворени простор тишине миловао је одлазећу душу као књиге и ноте jazz-а током живота. До ноздрва је допирао само устајали мирис ношен вјетром из временских даљина, тежак бескрај успомена. Сјећања су нестајала а са њима јењавао је и онај који их је доносио... Дах је ишчезао и утихнуо је вјетар.

ИЗДАЈА РИЈЕЧИ

У четири стара зида туђег стана покрет моје руке био је једини знак живота... Махала сам у празно а истина је да сам махала свему ономе што било је, свим успоменама које су пар тренутака уназад биле дио баш овог јутра, свим оним лијепим данима и лаким ноћима, махала сам једној емоцији и једном човјеку, опраштала се од исцртаних дана блиске будућности и септембарског путовања. Знала сам да све могу задржати и да је требало изговорити само пар охрабрујућих ријечи, знала сам да ријечи које би сачувале тек изгубљену садашњост имам негдје у себи, знала сам да постоје, али ни сам им вјеровала. Пустила сам да други спакује све ситнице претходних година у неки сиви, сасвим обичан кофер и да оде од мене са дијелом моје прошлости. Могла сам питати, да знам шта ће се десити са сјећањима из

тих пар година ране зрелости, могла сам, ал` не би било прикладно... Знала сам да су очекиване велике ријечи, мјешавина о вјери у једноставну радост будућих дана скупа са пар звучних – судбина, вјечност и тек нека о непостојању заборава. Али по први пут бујица ријечи која је увијек спремно чекала у мени прилику да се представи свијету утихнула је... Знала сам да кад ме ријечи напусте, са њима морам кренути и ја.

ПРАЗНИНА

Брзо се одиграло. Ко би рекао да ћемо се тог јутра видети последњи пут... Радили су разне анализе, тестове и ништа. Нису нашли ни сиду, ни рак, ни бактерије убице. Узрок непознат. Једноставно, срце је престало да куца. Толико. Без и једног одговора. Кренула сам кући без њега.

Он... тражила сам реч која би објаснила његово стање. Или непостојање. Нисам признавала смрт. Смрт звучи празно, окрутно, голо. Не можеш ништа, завршио си све. Шта је било – било је, ал' нема више ничег. Не! Није више овде и нема намеру да долази. Не враћа се! Е, а да ли је понео све што му треба? Ма јесте, да није тако, вратио би се, остао... Сувишна су моја размишљања, последица робовања и занесености материјалном свету!

Бежући из суштине у форму, изгубила сам део сећања. Покушавам да се сетим даљих дешавања тих дана, али њих нема. Као да сам и ја нестала. Али само на тренутак...

СВЕСНА ОДЛУКА

Разбио сам посуду са тушем. Намерно сам то урадио. Капљице са стола падају у црну бару на ламинату и прскају по паталонама које висе на столици. Нервозан сам.

Нервозан сам. Први пут у два месеца имам жељу да сликам, а немам инспирацију. Ни мрља на платну не изгледа исто када је насликана пуног духа и када је насликана механички.

Продајем пејзаже богатим „бизнисменима“, осликавам румунске ајнфоре и иконе за полуписмене снобове. Нисам скуп, а завршавам на време јер ми требају паре.

Добровољно сам одлучио да се нигде не запошљавам, него да живим од сликања. Изузетно глупа одлука, али то је моје апсолутно право.

Створио сам око себе зид, како не бих сваки дан морао да се оправдавам људима: како тако, зашто тако, докле тако итд.

Нећу да почистим флеку. Уместо тога, оставићу је да се осуши. Она ће од сада бити доказ моје стваралачке природе. Када сам у заносу, не могу да стигнем да чистим.

КОМЕ ЈЕ ДО ПЕСМЕ

– Паре су на земљи увек у истој количини, као што су Добро и Зло у равнотежи. Новац само мења руке или рачуне, а Добро мора да буде сваким даном све боље да би надвладало Зло – рече ми дете.

Гледам госпођу са екрана. Да ли јој је пунђа или штикла већа, не знам. Половину живота прогурала.

– Славим рођендан! – каже, јер никад нећу бити овако лепа и млада. Ни хаљину нисам могла код нас да нађем. Тркнула сам до Париза.

Мислим, могла сам и ја такву да јој сашијем. Ништа нарочито.

– Муж ми је најлепши поклон за рођендан дао, кров над главом, хвали се.

Коме? – питам се. Њој, њима, породици? Свашта.

О РЕЧИМА

Прво чиме си ме освојио било је твоје причање. Сео си са колегом иза мене у аутобусу. И уста ниси затварао.

Пауза на станици. Колега изашао, ми продужили путовање и причање.

Порасла деца и њихова деца. Ми потрошили речи. Кад смо у народу, од тебе не може нико до речи да дође.

Ћутим, слушам и нећу да ти кажем: Остави нешто и кад се вратимо кући.

Тања Милутиновић

ДУГЕ

Ко је легао да спава, јер не подноси кишу, данас
није видео три дуге на небу.

ПЕСМА

Дубока ноћ. Грмљавина тресе прозоре. Срце се
утишава. А једна птица пева јасно и безбрижно. Кроз
гломазне лавиринте небеске рике њен мелодиозни весе-
ли цвркут провлачи се вешто.

БЕНСЕДИН

Златко је данас попио свој први Бенседин зато што је полудео на послу зато што га је поштено изрибао директор зато што је нешто дебело забрљао зато што није могао да се концентрише зато што му је пуцала глава зато што претходне ноћи ока није склопио зато што је био очајан зато што га је шутнула његова Зденка.

ХАЈДЕ, ПА ДО ВИЋЕЊА

Док сам био жив, писао сам песме, приче и афоризме. Откада сам умро, више ништа не пишем. Пријатељи који леже покрај мене, тапшу ме по костима и кажу: „Не брини пријатељу, пред Тобом је велика будућност”. Ја знам да наша земља полако напредује, али се плашим да ја ту бољу будућност нећу доживети. Али им ништа не кажем, иако ми је то мило чути. Осећам да ме моји пријатељи доле веома цене, много више него пријатељи на земљи док сам био жив. А то ми је сада најважније. Остало је лук и вода.

Када и ви умрете, дођите код нас да вас овде сахране. Лакше ће вам бити када будете са нама у друштву. Биће завијања и разоноде. А грицкаћемо корење одоздо заједно. У друштву се лакше све заборави, а иловача лечи све.

Хајде па до вићења. А иловача може мало и да вас сачека. Нисте ви обична дртина.

ОСКОРУША

Данашњи свеци више немају ону ритуалну дубину и лепоту. Сада се све своди на секуларну крканцију и преждеравање. А некада, људи, Божић је био светлост божанска и узлет душе у небеске висине. Наша мајка је била кротка и побожна жена. Искрено побожна, а наглашавам и ово *кротка*.

Имали смо оскорушу *јаловицу* у доњем дворишту. Није рађала неко време, па је деда намеравао да је посече. Зато нас, на Божић ујутру, мајка избуди и поверљиво саопшти:

– Узмите секире и пођите са мном. Идемо *да претимо* оскоруши.

Брат и ја замахујемо оштрицама секире на стабло оскоруше, и загрмимо претњом:

– Хоћеш ли да рађаш, или ћемо да те посечемо?

Мајка, са пуно побожности изговара:

– Хоћу, хоћу да рађам, само немојте ме посећи.

То поновимо три пута, прекрстимо се, окусимо од бадњачког колачића и вратимо се у топлу собу. Ја, додуше, својим дечјим смехом и скепсом увек покварим лепоту ритуала и бивам укорен због тога:

– Уозбили се, бре, мало, само се измотаваш!

Знате ли, драги моји, шта се најзад догодило?

Следеће године, оскоруша је прородила. Мајка је купила зелењикаве плодове, низала их на канап и суши-ла их под стрехом. Од њих је кувала компот, којим нас је лечила од грипа и прехладе.

ФОТОГРАФИЈА

Вријеме проводи листајући фотоалбум и обично не стигне даље од странице на којој је фотографија древног града. У сјенци бедема степенице које воде до капије. На врху степеница, у каменом омеђеном парчету неба, насмијана жена.

Желећи да никада не постану успомена, човјек је обично стајао са друге стране објектива, а она, временом га је почела оптуживати да није желио ни заједничку фотографију са њом.

Два погледа, два увјерења, а истина само једна:
Фотографија – сјетна успомена.

ЛОВАЧКА ПРИЧА

Давно је било када га је отац први пут повео у лов и баш као тада и сада непрестано понавља: ПЛИВА ПАТКА ПРЕКО САВЕ НОСИ ПИСМО НА ВРХ ГЛАВЕ...

И шапуће док нишани, док повлачи обарач и док му његов сетер умјесто патке доноси писмо у коме пише:

Господине, Ваше вријеме је искрварило.

У сред ријечи је занијео, небо се расцијепило, сунце у процјеп сурвало, у измаглицу, у сутон, у ноћ.

НОЖ ОД ЕТИОПСКОГ КАМЕНА

Живим у Египту. Као и мој отац и отац његовог оца и отац оца његовог оца. Имам диван посао. Ја сам балсамер. Као и мој отац и отац мога оца. Поштовани смо, угледни. Наше име и знање су надалеко чувени. Сва су ми браћа помрла, остале су три сестре и ја.

Ја се нећу женити. Ниједна жена у моје срце ушла није. Има томе већ двадесет и једна година. Зар може? Зар сме? Молио сам Бога Ра да ме погледају њене очи, а заволи њено срце. Молио сам га и молио. Услишио ми је молитву. Био сам млад, богат и вољен. Шта човек више да пожели? Сада имам и здравље. Њене очи, лепе и црне као ноћ, гаснуле су из дана у дан. Молитве нису престајале. Ништа. Онај уговор који Бог и смрт потпишу, човек не раскида.

Лутао сам данима, а онда схватио да морам да се вратим, да морам да је видим последњи пут, да се опростим и закунем да ћу јој бити веран до гроба. Код куће је нисам нашао. Чекала ме је, моја вечна љубав, да ножем од етиопског камена расечем мишиће на њеном нежном телу. Ја сам балсамер. Као и мој отац. Као и отац мога оца.

ТРИДЕСЕТ

Ономад је све протекло беспрекорно. Добро координисана акција, у циљу сузбијања потенцијално опасне доктрине.

Како су ми онда јавили, уопште се није противио кад су дошли по њега. Није демонстрирао моћ, ни изводио чуда. Помирљиво је испружио руке да му ставе лисице, као да је све време чекао да се појаве. Чак је обуздао остале, који су већ били посезали за оружјем. Без жртава; без испалееног хица.

Потом: притвор, суђење, погубљење, сахрана. Све дискретно, ван знања шире јавности.

Иницијална каписла: благовремена и прецизна дојава.

Задовољан сам. Искуство рађа рутину, а рутина ефикасност.

Тренутно, док преко ајфона уговарам нови посао, истичем – упркос порасту трошкова живота, цена мојих услуга остала је непромењена.

Старовремски сам човек, ветеран, традиционалиста. Не продајем душу ни први, ни последњи пут.

Добиће шта су наручили.

За тридесет.

Сребрњака.

ЗВЕР

Несвесна тога да је посматрам, звер се пробија између жбунова, ступајући на чистину.

Мужјак, у пуној зрелости. Огроман, саздан од мишића, којима као да је тесно под глатком кожом боје олова. Шапе, попут стубова, ослонац су моћној трупини.

Њушка му се спушта до земље, пратећи некакав траг.

Нагло, масивна глава се подиже, а тело кочи.

Јежим се од тмулог режања што му струже грлом. Готово да осећам напетост зверињег тела, спремност да се устреми ка извору мириса што је раздражује.

Но, леђни гребен се опушта; реп чини још пар нервозних трзаја. Створ дахће, исуканих оштрица очњака.

Недалеко, из траве вири пар животињских костију, остатак скорашњег obroка бештије.

Замишљаам шта би се догодило неком ко би зашао на територију овог месождера.

Одмичем се од прозора. Звук отварања врата привлачи пажњу зверке.

Он креће ка мени, поздрављајући радосним лавезжом господара.

КЛАДЕ

Алимпиије сједи, чека пиво и посматра кишне капи. Хоће да их зароби погледом, да устане, да их хвата, колико је жедан. Али му се не да. Испружа болесну ногу: као да му неко ножем чачка по скочном зглобу. Алимпиије се намршти: киша се претвори у салијевање воде с неба. Алимпиије се разведри: ионако је већ мокар.

Конобар бубекну флашу пред њега: Алимпиије стаде превртати по цеповима, премећући тежиште с једне на другу страну тијела. Наброја по шаке ситних кованица, тутну их згађеном конобару у руку. Алимпиије рачуна: три пива изађоше на четири метра дрва. Остаје ми још двајес јеан метар преко леђа претурити. Подијели са пет дана... Гргуће пиво.

Киша не стаје. Алимпиије посматра како дим који издувава из носа и уста твори разне облике. Покушава да их одгонетне. Хоће да створи још веће облике, па вуће јаче јефтин дуван. Загрцну се, закашља, начета пумпа у грудима галопира.

Алимпиије се туче шаком по прсима, док му кишом натопљене букове кладе од дима пред очима лепршају.

ХАЉИНА

Посматрала је свој одраз у дугачком и широком огледалу. Обукла је хаљину коју је гледала дуго у излогу. Коначно је била у прилици да је обуче и ужива у њеној лепоти. Била је срећна да је тај комад одеће, прескуп за њен новчаник, коначно на њој. Прошетаће у том фирмираном, прелепог дезена, у Србију увезеном модном детаљу и осетиће се вредном. Већ је била спремна да тако обучена изађе на улицу када је зачула глас: „Милице! Скидај то! Иде газдарица!” Био је то глас њене колегинице са посла. Њих две су годинама радиле у том ексклузивном бутику као продавачице. Милица је улетела у кабину за пресвлачење, скинула хаљину и вратила је у излог. Неколико дана касније једна позната фолк певачица је купила тај, Милици толико вредан, комад одеће. Док је упакивала хаљину задовољној муштерији, сетила се да у бутику има још ствари које би могла да проба...

МРАК

Из приземља је, све до ње, на спрату куће, допира-
ло шкљоцање.

Одјекивало је: шкљоц, шкљоц, шкљоц. И пона-
вљало се.

– Немој више шкљоцати тим прекидачем!

– Зашто?

– Није до прекидача.

– Откуд ти знаш?

– Малопре је нестало струје.

– Не притискам ја прекидач.

– Него шта притискаш?

– Окидач.

– Какав сад окидач?

– Овај што га управо испробавам.

– На чему ти је?

– На пиштољу.

После тог његовог *шкљоц* зачуо се мрак.

И даље није било струје.

ДОК МИСЛИМ

Кад мало боље размислим, онда смислим да ми
је досадило да мислим.

Лепо је то неко давно рекао: „Док се мудри над-
мудрише, луди се наживеше.”

Како се ја бар тога раније нисам сетила? О чему
ли сам само мислила?

ГЛАД

Седиш у помало неприродном положају, дубоко заваљена у бержери, са рукама које су опуштене и готово да висе ван наслона. Мирис крушака из корпе се меша са мирисом тек печених кукуруза. Навлачиш рукаве џемпера преко прстију, вукући и растежући их палчевима. Гураш шаке под стопала. Хладна ноћ се увлачи у стан и ти повремено дуваш, час у једну па у другу шаку. Главу завлачиш све дубље, копајући по сећањима. То, заправо, читав дан радиш. Очигледно је: ниси најзадовољнија тренутком у којем, ипак, рекло би се, уживаш.

Смешкаш се, површно и сетно. Истим осмехом и зубима гризеш и оно мало пепела. Осећаш, расте блискост: срили сте се. Маса мисли која мисли да може све... Он се на тепих, уз фотељу, спушта полагаано. Гледа те право у очи. Читај ми са стопала, кажеш.

Осећаш неиздрживу глад за додиром. Али ћутиш, послушкујеш. Јер, ти сада знаш ту глад да негујеш, водиш је на узици. Научила си да гајиш ту жудњу. Некако ти се учинило: у загрљају си сопственог заборава, са гомилом пепела међу зубима, док он као птица кружи около. У круг. Јер не уме, црна, на раме твоје да слети.

ЖЕЋ

Заронити. Осетити мекоту и свежину воде, клизећи све дубље. Пуштати да те светлуцајући мехурићи у благом хаосу журно напуштају, а онда пратити њихово лелујаво, ужурбано кретање ка површини, све даље од носа и уста. Кроз полусклопљене трепавице, жмиркајући, хватати им последње, дрхтаве тренутке, навијати за њихову лаку смрт у изломљеној светлости сунца на површини воде.

Изронити. Хватати ваздух дрхтавим носницама, док ти слане капи нагризају капке и заглушују ухо. Накренути главу на страну тог уха и ослободити га, благо трескајући. Удисати дубоко морски ваздух у коме су растворени мириси и укуси, док са рамена, бестидно пружених сунцу на партију миловања, испарава вода.

Његови прсти лагано клизе око твојих листова и бутина. Пењу се дуж кичменог стуба, изазивајући благу дрхтавицу. И даље, ка грудима, умирујући неприметне трзаје на стомаку. Руке се спретно играју, откопчавајући купаћи костим. Пушташ га да склизне.

Слободна си и спремна за поновни урон, свесна своје непрестане, неутољене жеђи за морем, океаном или... за водом уопште.

ВАПАЈ

Ја сам мајстор крпач, уређајима и апаратима враћам живот: од цепаног правим цело. Досадило ми је то, хоћу и ја да купим нешто ново. Па и да имам пара, не знам и не видим шта да купим. Не видим ништа ново. Видим само неку нову беду, под другим именом. Ако ми живот дозволи, а ја га мало покрпим и преживим још који дан, месец или годину, купићу нешто.

Или је превише за мене да гледам како са мном около све пропада.

СУДБИНА

Свет не хаје за осећаје. Он тражи жртве па да онда буде осећајан.

Кад су му ставили нож под грло и тражили нешто, он је дао све. Остављен у очају, умио се, олакшао, размислио о свему шта треба даље чинити. Одлучио је да прећути новинарима и полицији и да се не бави више политиком. Осећао се веома живим што је остао жив и рече својој вољеној: „Мислио сам да ћемо бити заједно само у смрти, пољуби ме, то је наша судбина.”

Валентина Николић-Радивојев

ТРАГ ЗВУКА III

Био је велики човек... и много тога нестало је са њим 13. јуна 2010. године. Не... овога пута нисам чула тај звук, тупи звук закуцавања ексера.

Нису ми дозволили да не би оставио предубок траг.

Била сам тамо само мислима док су у мени куцала два срца.

ГОСПОЋИЦА СОФИЈА

Време је истекло и госпођица Софија се преслишавала да ли је искључила и укључила све што треба и кренула је ка кући. Корачала је по врелом асфалту и размишљала колико јој је још корака остало. Често се деси да људи изгубе кораке па је и у том смислу била врло задовољна својим корацима. Понекад су то били тешки кораци, понекад лаки, али све у свему још увек им се није замерила.

Успут је размишљала шта све треба купити. Ушла је у велики маркет. Купила је килограм нечега, двеста грама од понечега и још пар комада од понешто. Задовољна избором, стигла је до касе. Касирка је откуцала и љубазним гласом рекла: „Толико“, а госпођица Софија је рекла: „Хвала лепо, ево оволико“.

Стигла је до куће и кренула да откључава врата. Звекет браве ју је пробудио јер је успут мало задремала. Ушла је у стан и прошавши поред огледала, мало се зачудила, јер у огледалу није било њеног одраза. Није се превише узбуђивала јер је знала да мора бити да се негде успут малко загубила. Била је превише уморна да би размишљала где је загубила себе. Уосталом, и сутра има нови дан и нове кораке па ће покушати да се пронађе.

ПОСЛЕ КОНАЧНОСТИ

Прекјуче (јуче, некога дана пре овога), моја жена није умрла. Њену пепељасту руку нисам држао и нисам посматрао и ослушкивао последње тешке издисаје.

Кћеркама нисам имао потребе бирати речи објашњења за необјашњиве ситуације. Ана није плакала. Сара није пала у несвест.

При првом сусрету након непостојећег краја, моја ташта није имала нападе лудила и није ме вређала.

Нико није долазио, нико није звао. Нисам безуспешно тражио прикладну хаљину у њеном орману. Нисмо били у мртвачници, нисам видео леш.

Гробље је пусто и нема људи ни гробова.

Усамљеник што стоји изнад насипа од венаца, букета и црних трака, нисам ја.

Све је, и све ће бити, у реду.

ОДЛАГАЊЕ КОНАЧНОСТИ

После дуготрајних обредних гести и појања староцрквених мудрости, у моментима када су свеће у рукама присутних већ догоревале, свештеник је, напokon, објавио:

– Пре него што предамо тело Земљи, кћерке ће, у складу са последњом вољом, одсвирати покојникову омиљену композицију.

Девојчице бледих лица извадише виолине и, након почетне несигурности, складни тонови заструјаше

над отвореним гробом преко којег бејаше положен ковчег.

Потакнута паланачком знатижељом, светина се прво ускомеша и зажамори да би, потом, нежне секвенце познате сонате умириле покрете и какофонију.

Како се изведба ближише крају, на глатке површи инструмената почеше падати крупне, лепљиве сузе.

Након последњих тактова наступи једва приметна пауза у којој поп подиже крст у намери да оконча опело.

Са виолинама још увек задевеним под вратове, сестре се погледаше и, истовремено, засвираше сонату испочетка.

СЛОБОДА

Она је у коми.

Ја сам дошао да ти кажем да се не бринеш, да си моја.

Она је у коми.

Ја сам дошао да јој држим руку и прочитам писмо.

Она је у коми.

Ја те волим, а љубав значи да остајеш уз мене заувек.

Она је у коми.

Ја сам дошао да је држим за руку и ставим три тачке на давно написан епилог.

Она је у коми.

Ја ћу ти рећи шта је љубав – отишла си и оставила ме, то не раде они који воле, зато се ово и десило.

Она је у коми.

Ја сам дошао да је држим за руку и испричам јој причу о њеним ковертама.

Она је у коми.

Ја те волим, зашто си са њима проводила време, уместо са мном? Зато се ово и десило.

Она је у коми.

Ја сам дошао да је држим за руку и кажем јој да кад отвори очи, цео свет је њен.

Она је у коми.

Откуцаји на екрану исписали су реч СЛОБОДА.

ВИШЕ НИСАМ СРЦЕ

Данас ме режу и ваде из ње. Покварени дио по-квареног организма. Мрзим је. Уништила ме, а криви ме да сам ја уништило њу. Зашто да се мучим, зашто да по цијеле дане радим неуморно, а она ме трује, она ме изгладњује и она ме не воли? Неће им то успјети. Пре-стајем куцати одмах.

Чујем пригушено пиштање строја који ме над-гледао. Осјећам стрку око ње. Угодни трнци ме пролазе док њено тијело реагира на струјни удар још једног строја. Желе ме натјерати да радим, али моје вријеме је прошло. Њено вријеме је пролазило са сваком чашом алкохола, са сваким даном на строгој дијети, са сваким димом цигарете. И сада је коначно прошло.

Остајем непоколебљиво, не мичем се с мјеста, за њен живот, ту моју муку, нећу поновно затитрати. За-што плачу? Зашто ме оптужују да сам је убило? Почи-нило сам самоубојство у својем затвору од кости. Ни-сам убило њу. Убило сам себе. И више нисам срце...

ЗАДЊИ ИМПУЛС

Била ми је прва. Водили смо љубав на великом кревету у хладној соби. Кратко је трајао тај први пут. Није се доимала љута. Обожавао сам је.

Забио сам гол Динаму. Јест да се тада звао Croa-tia и да је била пријатељска утакмица, али забио сам гол Динаму. Лопту ми је додао дечко с којим сам се у врти-ћу тукао. Сваки је водио своју банду малих хахара. Он

је наставио водити своју банду и након вртића, а ја сам се смирио.

Мајка је умрла од тумора дојке. Њен одлазак ме сломио. Једног дана ће ми поновно кухати у рају. Бацат ће ми храну кроз отвор у зиду далеко доље у моје вруће пребивалиште.

Напио сам се први пут у животу. Изазвао сам кривог лика. Ударио сам га прије него је извукао пиштољ. То је то јарко свјетло о којем сви причају!

Можда овако изгледа задњи тренутак живота, насумичан преглед запамћених и заборављених сјећања до тренутка када се угаси задњи мождани импулс.

У ПРАВО ВРЕМЕ, НА ПРАВОМ МЕСТУ

Трчећи унаоколо, човек је ударио у стуб. Не осећајући ништа, чак ни бол, окренуо се према случајном пролазнику и уперио у њега прст. Други човек поче да бежи. Посматрала сам то са свог балкона док сам испијала своју прву јутарњу кафу. Шољица испаде и разби се. Безброј комадића успомена из Вероне. Ништа за то, пукла је и љубав између Ромеа и Јулије, а неће комад порцулана. Аларм из оближње банке се огласио. Банкар и искористише то за пуш-паузу. Пљачкаша су пронашли одмах иза ћошка кржаве главе. Све окупљене је занимало ко је зауставио пљачкаша. Случајни пролазник је рекао да га је он ударио по глави док је бежао. Награда је кредитна картица.

СУЗЕ ЗА ОСЛО

Спремам се ужурбано за посао. Тражим маскару, нема је ни у несесеру, нигде. Вода је нестала, ни капи из славине. Нађох флашу устајале воде. Почех да се умивам кад зачух звоно на вратима. Поштар. Донео ми је дуго очекивану пошиљку из иностранства. Живописна маркица и печат. Осло. Хистерично отварам коверат. Он се буди и пита ко је био на вратима. Кажем да сам добила онај посао. Управо ми је стигао допис. Не каже ништа. Загрлили смо се и тихо плакали. Није то била ни срећа, ни туга, већ једноставно сегмент живота када су сузе пожељне.

ПРЕЛАЗ

Кола су стала. Као у каквом филму, ноћ је парао звук локомотиве која се приближавала док се аутомобил налазио на шинама. Није хтео да крене. Да ли је у питању било гориво или квар, сада је сасвим неважно. Да сценарио буде комплетан, ручица на вратима је била такође покварена. Марку би сада требало читав живот да пролази пред очима, мајка, отац, детињство, супруга, деца... Али не, једино на шта је он мислио је било једно шинско раскршће пар километара низ пут којим је дошао. Јер воз је ту могао скренути, кренути другим колом. Био је љубоморан на композицију која му се хитро приближавала. Она је имала могућност избора, док је њему то право одузето, још на рођењу, чинило му се. И тим мислима о некаквој апстрактној филозофији потраћио је драгоцено време резервисано за каледоскопску рекапитулацију живота, док светло и заглушујућа шкрипа локомотиве нису испуниле читав тај кадар.

ЛИНИЈЕ

Тог јутра је први пут застао испред реда кућа. До сада је небројано пута пролазио овом улицом на посао, али данас су га обриси стамбених објеката у низу први пут привукли, довољно да се заустави. Није био у опасности да закасни, имао је времена на претек да се посвети овом куриозитету који је тек сада, после три месеца живота у Енглеској, запазио. Наиме, све куће у улици не само што су биле у савршено правој линији,

него су и линије на њима самима биле све праве, све ћошак до ћошка, не зна се који је оштрији, помисли он! У Борачу, где је провео детињство, куће и да су хтеле, нису могле имати праве линије јер су их брежуљци Шумадије таласали тако да су изгледале као обод пламена, несталне. А и неимари, вечито опијени, осуђивали су их на закривљеност. Тек на студијама, у Крагујевцу, први пут је видео зграде налик на ове испред њега. Сада се питао како само раније није приметио ову архитектонску аберацију.

УМОР

Смркавало се. Аутобус се тресао, шкрипао и увијао, као да је он, а не ми на мукама. Напољу је равномерно падала киша, а унутра само повремено, по која прљава кап. Хладноћа те у почетку нервира, али временом се навикнеш. Кад бих барем био сув... Задах цивилизације врећа ноздрве. Људи су сиви и тихи. Готово беживотни.

Моја станица. Излазим на кишу. Сивило аутобуса одлази даље, а ја улазим у ново, тамније. Корачам међу тамним зградама осећајући да ће ми јакна ускоро бити сасвим мокра.

Претпостављам да је сунце сасвим зашло, али не могу да будем сигуран, небо је сиво, а облаци густе. Стигло је пролеће.

КАКО МЕ ПУЦА ИНСПИРАЦИЈА

Куцнуло је једном, двапут. Дај, престани! Престани! Пустите ме да спавам! А, не. Нема шансе. Није одустајало. Могла сам чути вражји церек, одбијао се од зида до зида, плазио по тракама свјетла које је, клизећи кроз ролете, по стропу просула четврт. Ха-ха-ха-ха! Беспомоћна, превртала сам се с једне стране на другу. Запетљана у плахту, ноктима сам остављала трагове по лицу, гризла тврде остатке спокоја.

Узалуд.

Упалила сам свјетло.

Паркет, савезник. Незашиљена оловка. Црни сан на бијеломе, спашена сам. Празан ум.

Када се нашло на сигурном, примијетила сам: трепере свјетла, небодер не спава. И вријеме је успорило.

УОКВИРЕНИ

Мој супруг и ја нисмо огорчени. Радо се присјећамо минулих десетљећа, прегледавајући фотографије, чувене збирке поноса, наде и равнодушности.

Када ходамо, трудимо се не разликовати прозоре на зградама и пролазнике. Ако примијетимо да нам се приближава какав далеки или блиски рођак, попут разигране дјеце скривамо се иза дебелих крошњи у парку.

Проналазимо један другог у тишини. Она нам пружа уточиште. Ништавило је лако испунити бројним сувременим рјешењима која се нуде на тржишту, а ми нисмо изнимка.

Никада се нисмо затекли у ситуацији у којој би нам тијела обузело узбуђење или, не дај Боже – усхит. Редовито навијамо зидни сат, отирач пред вратима изгледа као нов. Собама се шири блага арома лаванде. Паркет шкрипи само када се спрема киша.

ДО ДЕВЕТСТО ЗНАКОВА

Шта човек да помисли када прочита да једну причу треба да спакује у тако мало словних знакова? И почне да пише. Деси се и да се занесе. Миц по миц, и не примети, а већ је догурао до два и по пута више. Ухвати се за главу, лупи шаком о чело, гледа у она три откуцана пасуса и пита се: „Који да избацим?” Не вреди, то би било извлачење из контекста.

Организатор конкурса тражи да се приче шаљу поштом под шифром, ако хоћеш да се такмичиш за награду, због, мож' мислити, непристрасности чланова жирија. Да се „отвориш”, јер је онда јасно да ти је стало до награде. У три примерка, па у малу коверту, па у велику коверту, па трк у пошту, па стој у реду, па лижи и лепи маркице, и коначно кад смалаксаш и паднеш с ногу, послао си славодобитничку причу. Добро, нека им буде.

Зашиљила сам плајваз и пишем на банкпост папиру. Нека се и они помуче да преброје ових деветсто словних знакова.

ПОДСТАНАР

Годинама сам живео као подстанар у једној кући. Могао сам да бирам да ли да изнајмим собу или гаражу у полусутерену. Определио сам се за ово друго. Тај простор је био ни испод ни изнад земље.

Моје битисање је било хибернацијског карактера. Предуго сам ћутао гласније од тишине зидова који-

ма сам се опасао. Онда је то прерасло у бучно запомагање. Не знам како сам изгледао тим људима код којих сам живео. Вероватно уврнуто. Нису ме дирали. Нису ме ништа питали. Нису у ствари ни бринули за мене. Временом сам и ја престао да марим за себе. Вегетирао сам и прецртавао дане на календару, чекајући крај свог мрака.

Никада се нисам запитао откуда ми сва та празнина и идеја да било каква промена долази споља, а не изнутра. Отишао сам са овог света, а то питање је остало да лебди између сна и јаве.

Био сам подстанар у својој глави који није успео да пронађе везу између свог срца и свог ума.

МУЗА

„Ја сам атеиста!”, рекао је збуњено и несигурно.

„А шта мислиш, ко ме је послао?!”

Била је саздана од свега што је волео, о чему је маштао и сањао... за чим је трагао. Све мисли и сва дела била су сахрањена у њој, као у дубоке и мрачне гробнице света. Била је кула сачињена од осећаја и сазнања, створена као имагинаријум који плови морем бесмисла, чувајући суштину љубави. Снагом древних времена удисала је живот заборављене бајке. Тај омиљени пород богова, окупан месечевом пеном и слободом змајева, представљао је сврху.

Служила је, и била је служена.

ВЕСТ О СМРТИ

Кола се заустављају пред кућом. Јављају: умро
Санда Прокић, сутра сахрана.

Пролеће је, настављамо да ручамо. Ишчуђавамо
се. Причамо о човеку у прошлом времену. Није био бо-
лестан. Умро је од капи. Чувао овце, сео и умро. Не зна-
мо од које капи, срчане или мождане. Јер био је сна-
жног темперамента. Кад је говорио, викао је и много се
знојио. Закључујемо: свеједно која је кап.

А њима су после рата одузели земљу. Они су већ
били готово све откупили, кад су им сада вратили још
толико земље. Радиле су у Швајцарској. Изградили се.

Напољу је веома топло и деца никако неће да уђу
у кућу.

БИЛИ

Зову га полицајац Били, а право му име ни порекло нико не зна. Страх је и трепет и за лоше и за добре момке.

Потукли се Васићи једном. Дежурао је Били. Он као да стално дежура. Узме Били пендрек, па по њима. У тој гужви му је испао сат, а младом Тоши зуб. Извињава му се због сата стари Васић, глава породице, све се клања до земљице црне, па још гура јадног Тошу да ћути. Видео је Били зуб, па објаснио Васићима да су јефтино прошли, за један зуб су добили мир у кући. Захвални Васићи и добротинитељ Били постадоше од тада пријатељи. Прође неко време, а кренуо пијани комшија да вређа Васиће. Средиће га Били, мисле они, и одмах позову пријатеља. Кажу му да их је комшија назвао прљавом стоком и насилницима. „Јесте, насилници сте, господин јесте мало попио, али зна шта прича.” Васићи покорно климају главом.

Онда се чуло да Били није полицајац. Нема везе, сила је, а сила је закон.

ВИДЕО ИГРИЦЕ

Као и обично тата је дошао уморан с посла.

– Хоћеш ли, тата, да ми укључиш компјутер да се мало играм? – пита мали Бата.

– Хоћу, сине, само да завршим с ручком.

Пошто је ручао, тата помера мало столицу од стола, опружа ноге и почиње разговор са својом децом које је вазда жељан.

– Јесте ли били данас добри?

– Јесмо, а хоћеш ли да ми укључиш компјутер?

– Јесте ли слушали маму?

– Јесмо, а хоћеш ли да нам укључиш компјутер?

– Наравно да хоћу – смеши се тата и устаје, мада би радије да још мало разговара са својим малишанима. Он укључује чудесну играчку, а Бата стоји поред њега и нетремице гледа у монитор док га тата упућује у недавно откривену игрицу...

Бата је још мали и не зна да мери време, али је уочио да је велика казаљка већ прешла цео круг. Дубоко је уздахнуо и питао:

– Тата... Тата, могу ли сад мало ја?

НОЋ НАД ЛУКОМ

На лепљивом уљу, штрокавог дока, Меке пијаних морнара и дебелих пацова лежи, расцепљене лобање јефтина курва. Из покидане торбице штрчи зелени, крезуби чешаљ, нешто ситниша јој светли у прљавој шаци док танка линија густе крви кривудава се шири пут мора.

Ноћни чувар навлачи дубље шапку на очи и оставља приказ као дар колеги из јутарње смене. Месец шкиљи из облака, уцрнело море се мрешка док магла лукаво лиже јарболе. Хроми капетан теретне лађе нема сна од болова и пуши већ другу лулу наслоњен на рђаву ограду. Неколико паса луталица се отима око масне кесе, а слепи путници сањају и балаве. На дрвеним палетама намешта кревет старица са тешким завежљајима. Капетан истресе дуван и одгега се на починак, а старица испипа пулс јадној курви и покупи новчиће. Чешаљ остаде да штрчи.

Изгладнели пси нањушише још топло месо и искезише очњаке, али их отераше бесни пацови и почеше пир. Ноћни чувар се подобро узбудио листајући порно часопис и положи лагано руку између ногу пре него што угаси стону лампу.

Иван М. Петровић

ПРИЧА О САВРШЕНОМ МУШКАРЦУ

Моја супруга је у једном женском часопису пронашла конкурс за савршеног мушкарца.

Нуђена је велика награда победнику.

Дуго сам одбијао да поднесем молбу и пријавим се на ово такмичење, али упорност жене је победила и ја сам поднео пријаву.

За дивно чудо, ушао сам у ужи избор и приступио финалном, али заиста тешком тамичењу које се са-стојало од многих ствари... дочека изненада придошлих гостију, куварских вештина, поспремања и чишћења за децом после њихових прослава, уређење дворишта, прања и пеглања и сличних вратоломија... И на крају, гле чуда, проглашен сам за победника. Новчана награда и пехар су ми јавно додељени, било је и на ТВ-у.

Кад сам сав срећан дошао кући, да се похвалим и загрлим жену, нашао сам кућу празну а на столу писамце на коме је писало... ОТИШЛА САМ СА КОМШИЈОМ... ТИ СИ МНОГО САВРШЕН...

БУКА У УМУ

Ноћу, на смирају дана, кад све утихне и Леонард легне да спава, креће му у ушима неподношљива галама.

Постаје свестан несносног зујања фрижидера у кухињи. Откуцаји секундаре на зидном сату му импулсно пробијају уши, а његова свест реагује попут еквилајзера у тонском студију. Покрива главу јастуком. Узалуд, сада чује топовске ударе сопственог срца, чак и струјање крви кроз артерије. Флешеви мисли промичу му пред спуштеним капцима попут Матрикса, само његовог, и нестају у унутрашњој буци, само његовој.

Тако расањен, ставља чепиће у уши не би ли умирио циркус у глави, али авај, како тек они брује ...

ДИГИТАЛ

Будим се из хибернације, стартујем дан. Подижем свест на минимални ниво потребан за функционисање система. Полако укључујем све сервисе. Навлачим омиљени интерфејс и крећем у оперативни режим.

На магистрали се дешава крађа података, неки корисници запомажу, отварам прозоре, неовлашћени покушаји упада. Firewall попушта, прескачем bad секторе, такт ми се успорава, багујем ... Пробијам се кроз апликације, на неким закуцавам. Ствари дефинитивно измичу контроли, систем попушта и кошмар се шири као вирус.

Доносим одлуку у последњем тренутку – покрећем данашњи дан из почетка ... RESTART ... и док не-стајем из тог окружења, смешкам се, онако мрмотски

...

LOST IN TRANSPORTATION

Господину Такахашију није преостајало ништа друго до да се уроља од шампањца.

Летео је првом класом у Токио на разговор са претпостављенима. Био је готово сигуран да ће му уручити отказ. Имао је: супругу, једно дете, једног крајње незаинтересованог мачка и хипотеку. Није имао: представу о томе шта да ради уколико га отпусте.

У 11 и 37 је помало ошамућен од алкохола ушао у највећу канцеларију централне зграде корпорације за коју је радио.

У 13 и 4 био је већ у возу, још увек малчице пијан, и даље без представе о томе шта да предузме сада када је званично отпуштен.

За педесет и три минуте вожње до аеродрома (корпорација је такође великодушно финансирала прво-класан лет до куће) размишљао је о трима стварима. О томе како ће Сузуки реаговати када буде чула вест. О томе да ће га љубазне стјуардесе Japan Airlines-а поново понудити пенушавим вином. И о томе да би требало да се пријави на клинику доктора Хирохита за одвикавање од алкохолизма.

Драган Поповић

НОВА СРЕЋА

Признајем: није било лако наговорити је. „О, све је нарандасто“, рече улазећи. „Моја боја!“

Њен први долазак.

Моја соба.

Њена боја.

ЉУДИ И ЊИХОВО ЋУБРЕ

Тако живе, из дана у дан, из недеље у недељу, и обично викендом сакупе све своје ђубре на гомилу, па сабију у велике кутије и још веће канте, па онда избаце напоље да их тамо ђубретари неком другом однесу.

Питам се што не би онда тако исто чинили и са својим прокислим, преврелим мислима што одавно труну бескорисне и отровне у њиховим главама и загађују оно мало здравог ткива што им је остало; што онда не би и њих исто тако сакупили на гомиле, па у кесе и картоне и све избацили напоље да их опет тамо неки ђубретари однесу на депонију мисли и спале.

Можда би тако лоших и покварених мисли било мање на овом свету.

ТАКСИСТА

Тај мали монструм ми је упао у такси док сам за воланом јео бурек. Сео је на задње седиште, притиснуо ми цев револвера на слепоочницу и – ћутао.

– Сине... овде ми је нешто пара... узми – промуцао сам.

И даље је ћутао, само ми је цев јаче притиснуо на главу.

– Хајде, узми... – једва сам процедио.

– Убићу те... – рекао је гласом који је тек почео да мутира.

Нисам знао шта ћу. Дрхтао сам, признајем. А онда сам приметио да су ми се ногавице панталона овлажиле. Приметио је то и клинац.

– Е, говно једно, упишано – рекао је мали, бацио револвер на предње седиште и изашао.

Тада никако нисам могао знати да се мој син опкладио са својим другом да сам изузетно храбар таксиста и да ћу лако изаћи на крај са сваким ко покуша да ме нападне.

Нисам знао ни да је пиштољ од пластике.

ЗАЛЕЂЕ

Иако ме ногомет углавном не занима, за разлику од (многих) жена знам нешто о њему. Нпр. што је то залеђе па испада да нисам баш тотални outsider, односно тукац. Али јебе се мени за то што се неки тамо играч нашао у тренутку примања лопте на противничкој страни терена а испред себе, осим вратара, није имао ниједног противничког играча. Није ни морао бити тамо. Могао је остати код куће и поштедјети суиграче непромишљеног кикса. Или свратити до Пивнице на пола литре точеног. За шанком је сасвим неважно с које се стране налази тип који ће ти платити идућу рунду.

СУПРОТНО ОД НОГОМЕТА

– Си гледао текму? – упитао ме колега, дјечачки усхићен, већ с улаза канцеларије, по доласку на посао.

– Нисам – одговорих незаинтересиран за спортске тричарије. – Читао сам Allan Poeа.

– Хоћеш ли коначно пробудити тог успаваног мушкарца у себи?! – прогунђао је мрзовољан што неће имати с ким подијелити накупљене емоције, до завршетка радног времена или барем станке за ручак.

Није ми се дало објашњавати колико је мој литеарни јунак одрезаних глава набио на колац, а у борби поломио људских костију. Његов се, за то вријеме, тек чешкао по јајцима у властитом неуспјеху да погоди ишта осим челичних вратница супарничког гола.

ПРАЗНИ ПИСАЦ

Пише прозу. Кажу, још од кратких ногу. У средишту интересовања му је истина и само његова истина. Толико је њоме опчињен да су добри познаваоци његовог лика и дјела, већ, наручили епитаф: *Био је борац за истину, још од кратких ногу!*

Свака његова књига има тежину!? Причали су ми његови нечитаоци, који су пакете тек штампане књиге износили из штампарије.

Па, ко каже да празно не може бити тешко?

НА БАЛКОНИМА

То се догодило пре годину дана. Изађох у касно предвечерје из загушљиве собе на балкон да упијем последњи избледели зрачак сунца и удахнем бар дашак свежег ваздуха. Стадох поред оgrade, окренут према згради прекопута, нажалост, са балкона мом једином видику. Ништа нисам мислио, ни с пажњом посматрао. Био сам некако одсутан кад угледах како излази и она и наслања се на ограду свог балкона, окренута према мени. Гледала ме је право у очи и нетремице. И ја њу. Нико ни да се помери, а камоли први повуче. Реших да се не предам. Ко зна колико бисмо остали тако укочени да у тренутку не схватисмо да већ је пао мрак.

У исто време данима се наша игра понављала. Чим изађем, и она се одмах појави. Био је узбудљив тај осећај да нам се очи међусобно упијају са тако велике раздаљине! Били смо увек као зачарани. Али једног дана махнух јој покретом дозивања. Само се окрете и нестале. Никад се више није појавила!

ЦВЕТАЈЕВА И ПОЛА СНА

Дошао сам овде да остварим сан. Дошао сам да нестанем. Дошао сам овде да погинем и достигнем тишину и безболност. Дошао сам овде да разголитим бесмисао постојања...

Постоји ли оправданост... Рат се једноставно деси... Емоције згасну, тек у дубини душе нешто налик на живот, али нешто што неумитно умире... каква заблуда...

Замисли последњег човека на планети... да ли ће посегнути за књигом поезије... каква је само смејурија овај рат... замисли... како звездама, како дрвећу, чита нежног Сајферта. Замисли тог несрећника у неком од хиландарских манастира... или ипак посегне за књигом поезије... само да се не сусретне са Цветајевом, само да је не погледа у очи...

А онда... онда... никог нема... смрт као коначна истина и правда. Земља остане сама заробљена том огромном количином ваздуха коју нема ко да дише. Сама са сунцем у којем нема ко да ужива.... Сама у застрашујућем пространству васељене...

Јуче сам нашао дечака... наслоњен као непотребна лутка на стабло храста који се гордио у дну школског дворишта... са сасушеном црвеном мрљом на обрви... са немим осмехом... са чуђењем у очима... заборављеног... достојанственог... спокојног... спашеног... нико више не може да га повреди... стајао сам нем пред њим завидећи му на непостојању...

КЛУПА, ОБРВИЦА И САМОЋА

– Нико нема права узети неке живот... даровати – да... али узети...

– Да, да, слободно седите... кад сте већ сели.

– Лицемерно је градити паркове а уништавати шуме...

– Молим?

– Не треба убрати цвет да би се у њему уживало.

– Молим???

– Морамо ли убити птицу да бисмо је разгледали?

– Постајете досадни!

– Лепота и љубав су најсуровији пут до бола...

– Не будите непристојни!

– Једног јутра пробудиће нас плаво сунце...

– Ти?... Колико је прошло... све ове године... мислила сам...

Зоран Раонић

КРОЗ НОЋ И СВЈЕТЛОСТ

На свемоћни рефлектор насрћу инсекти у јатима,
у ројевима, пеку се и падају у ријеку која их онда као
печење носи на гозбу рибама, неким, негдје.

СЛИКА

У прозору само млада мајка, учи дјетенце првим
корацима.

СВИ ЗАДОВОЉНИ

„Пливање је исто што и летење. Природно је и не бојиш се бездана. Лебдиш без ослонца.”

Овако је размишљао један времешни немачки туриста на великој плажи у Несебару посматрајући како се близу њега неки одважни момци уздижу падобраном вођени једним бродићем и лебде изнад мора. Задовољно је запливао лебдећи на површини мора које се цаклило на подневном сунцу.

СВИРАЛА

Ископаћу рупу овде, на папиру. Покушаћу. Код нас ионако има јако мало земље, а и када наиђем на њу, мама ми не да да је дирам да се не бих испрљао. Мама жели да ја увек будем чист. Тату за то није брига. Он ништа и не жели, само виче када схвати да је са мном. Данас смо у школи читали неку причу. Дечака је мучило што је видео да цар има козје уши, па је ископао рупу и рекао јој то, а онда је из рупе израсла трска од које су људи правили свирале и тајна се брзо прочула. Тај цар је био баш суров. Убијао је све који би открили његову тајну. Мене можда не би убили, али би се јако љутили. Не волим када се љуте. Љутили су се и када сам ишао код школског психолога. Кажу да су то само наше, породичне ствари. А ја не желим да тата бије маму. Ни мене. Само, не знам да ли на папиру може да израсте трска. Ако не израсте, како да направим свиралу? Ако је не направим, тата никад неће престати.

МАРАТОН КЛАРЕ ЦЕТКИН

Госпођа Кецман свакодневно трчи свој маратон. На трибинама стоје становници њеног живота, окићени бројним навијачким реквизитима и бурно навијају. Није њена стаза обична. Чудесна је. Непрестано на њој избијају нове препреке. Прва деоница, материнска, захтева обазрив, нежан кас. Не сме доћи до грешке јер би она имала далекосежне последице. Друга, пословна деоница, препуна назубљених, оштрих препрека, мора се тр-

чати оштрим и продорним кораком. Трећа, не и мање битна је супружинска. Овде је терен клизав и склон одронима, па се мора прећи стрпљиво и обазриво. Проблем је само што се госпођа Кецман истроши и умори док дође до овог дела стазе. Но, труди се јер зна да ако изгуби иједну деоницу, изгубила је целу трку. И тако, трчи она из дана у дан праћена овацијама или звиждуцима. И док тако трчи, пожели да види Клару Цеткин, да је упита сме ли на црту.

САМИ

Хиљаде звезда на небу, а овде, доле, само нас двоје. Испунила нам се жеља да једном будемо сами. Да ли је ова ноћ стварно тако дивна, као што смо је јуче замишљали? То што смо данас сами, сами смо себи и приуштили. Желели смо острво, на коме смо само ми, само наша љубав. Сада је то острво цела планета. Цео свет припада сада само нама, можда само још један сат. А наша љубав? Да ли ће она трајати дуже?

И ко је притиснуо то дугме? Ти или ја? Не знам. Можда ти знаш? Али, то сада није ни важно. Једино знамо, да нам Гајгеров бројач убрзано откуцава време!

ПОБУЊЕНИ ПЕСНИК

Седи песник у друштву, младости, старости и детињства. Старост га стално критикује да јој узме све боре да би изобразио свој сан. Младост га оптужује да је њену снагу окачио на зидове своје куће, као слику, коју често гледају младићи и девојке нестварности. Детињство га оптужи да га саби у играчке свемира, далеко од људског света.

Онда песник осети да кључа његова побуна у једном лонцу бизарности. Он устаде и старости створи боре од свог гласа. Младост гурну са степеница своје куће сна да падне у наручје девојака и младића сна, а детињство притвори у играчку људскости која звечи на улицама баналности.

То је сва побуна песника.

Жељка Ромић

САМА У СОБИ

Понекад осјетим близину. Као да се смијешите.
Помислила сам да ипак постоји нешто послје, да сте
ту и да ме чувате. Али то нисте ви. То што осјећам је
само моја љубав.

МИРИС

Хиљаду пута мирисала је полужуту кошуљу, уносећи сав живот у њена нејака плућа. Обртала је око-вратник више пута, још увек је на рубу стајала етикета марке Беко. Очи су јој сијале к'о да је угледала неког највољенијег и најдражег. Кошуља јој је миловала лице и грло... Она руком прође преко рукава и напипа дигмиће на мажетни. Мали, платнени дугмићи.. ево га и вез на левој страни кошуље... свилена ружа у пределу срца... њеног срца. Свадбени поклон. Прва љубав... Први додир. Сва нежност која се слила као река у ту полужуту кошуљу, те лелуја сада кроз њено оронуло тело повезујући мирис прошлог и садашњег времена.

ПРОВАЛИЈА

Није имао циља, ни икакву мисао, ходао је као зомби према реци. Заправо имао је само слику жене коју је волео. Та слика мутила се са сликом врхова његових ципела које су газиле по сеоском путу пуном прашине. Није ходао полако, па су се слике у оку често смењивале: као убрзан филм. Пут – жена – ципела, пут – жена – ципела. У једном тренутку, учинило му се да види своју вољену под његовим ципелама како је гази у прашини, те му се појача грч на лицу, да му случајно не измакне испод ногу, појача притисак леве ноге на њено грло, па кад осети бол у палцу и прстима, стаде к'о укопан. Стајао је над провалијом док је вода хучала дубоко кроз кланац.

„ВАЛЦЕР ЗА МАТИЛДУ”

Када сам се самоубила свирао је „Валцер за Матилду”. Однекуд се чуо звук потпетица, било ми је досадно и нисам имала шта да радим.

Претходно сам ту вест објавила у свим градским новинама, а пријатељима сам послала опроштајна писма. Сат у кухињи откуцао је дванаест пута. Бројала сам док се чаша са вином пунила до пола. Обукла сам свилену блузу до кољена испод које нисам имала ништа. Била сам савршено прибрана за оно што предстоји, без страха и хистерије, бескрајно знатижељна за оно што ће доћи... мртва хладна.

И успело је.

Када сам се погледала у огледало, то више нисам била ја. То више није било моје лице. Препознала сам се само по боји очију.

РУЧАК

Улазећи у период Ваге, између црних и зелених маслина у до пола куван ручак треба додати још:

- окрајак сивог облака
- гранчицу кадуље (никако отресати со и слику удаљеног мора)
- мало рузмарина згњеченог међу прстима (који је заборавио да процвета јер је клонуо од сунца и преспавао лето)
- јутарње тишине на врх ножа

– две до три капи јесење кише помешане са пола чаше црног вина

– кашичицу шећера да убије горчину претходних дана.

Додавати све то једно по једно, мало по мало, не кајући се за ишта. Док се ручак тихо кува, на замагљеном стаклу кухињског прозора нацртати прво чега се сетиш. На пример, блатњави траг улице до куће, прстом исписати име кроз кишу, ветар и полумрак.

Сервирати док је јело још топло. Само за једну особу.

БОРБА С ВЕТРЕЊАЧАМА

И увек сам на почетку, увек испред новог огледала. Постајем савршена у измишљању нових маски и ликова, костимограф личног комада на већ нагриженим жишковима даскама живота.

Само да и ову драму изведем на пут. Почетак, први чин. Прва клапа је пала.

Али ми је зато до бола смешно како сам савршено неспособна довести ствари до краја.

КАО ЈЕДАН ДАН

Мрак је и никако да сване. Чини ми се да стално сањам а никако да се пробудим. А опет осећам на себи чудне погледе, осећам љубав, али и мржњу. Зашто би ме неко мрзео кад ме и не познаје? Време је, нешто ми каже, да се коначно пробудим. И будим се, а око мене је све скучено. Кобељам се, гурам, пробијам оклоп који ме обавија. Свесна сам да се мењам јер морам да се променим, морам да пробијем обруч који ме стеже. Успела сам! Чини ми се прешла сам границу која ме је ограничавала. Напољу сам. Више није мрачно око мене, напротив, све је пуно светлости. Сад видим да је и пре требало да се одважим. Људи, па ја летим! И летим од цвета до цвета, а све око мене је лепо. Слобода је то кад видиш како је живот који имамо леп. Ал' време је некако брзо прошло, ближи се крај дана. Нешто сам уморна и чини ми се опет се смркава око мене. Мислим да ћу опет да спавам јер немам снаге да даље летим. Сад знам да сутра ће сванути нови дан и летеће други око мене. Живот је неумољив, ал' увек се наставља. Све тече онако како је то природа одредила. Штета што то нисам пре спознала...

ТВРДКО НЕ ПРИСТАЈЕ ДА ИМА НАДИМАК

Познаници моле Тврдка Тврдића да узме неки надимак јер им је сувише напорно да изговоре Тврдко:

– Смемо ли да те зовемо Тврди?

– Не смете! Да су мој отац и моја мајка желели да се зовем Тврди, тако би ме, ваљда, и назвали. Зар ја да газим по њиховој вољи!?

– Смемо ли да те зовемо ТиТи? – питају га Американци, мормони.

– Не! Ни ТиТи, ни ТеТе, ни ТаТа, ни ТуТу, ни Тито, ни било како друкчије, него само и једино Тврдко Тврдић! Разумете ли?

– Али то се тако тешко изговара – негодују Американци.

– Ако вам је тешко, немојте да ми се обраћате. А ако вам будем потребан, то вам уопште неће бити тешко. Разумете ли?

Американци, мормони, не разумеју и зато ћуте.

ГЛАВНО СЛОВО

Многи саветују Тврдка Тврдића да промени име у Твртко јер им је напорно да изговоре Тврдко.

– Нећу! – одговара Тврдко Тврдић.

– Па то је неприметна промена, један глас ће заменити његов безвучни парњак, није то никакав животни прелом, брзо ћеш се навићи...

– Нећу!

– Зашто нећеш?

– Д ми је главно слово у имену!

СРОДНЕ ДУШЕ

Сродне душе се осете. И, препознају.

Сродне душе, не морају увек бити заједно. Оне своју судбину преживљају без проблема и са удаљеношћу од милион километара. Сродне душе имају исте мисли, доносе исте одлуке, размишљају на исти начин, било да су километрима удаљени или да се нису видели дуго времена. Сродне душе проживљавају сличне тренутке у различитим ситуацијама. Сродне душе су тога свесне. Сродне душе осећају ствари на исти начин и исто тако и реагују. Сродне душе непоправљиво личе међусобно.

Сродне душе имају сродне судбине. Сродне душе управо то и јесу јер деле исте – душе.

МАЦА ЈЕ ЈЕЛА КУЦУ

Овај свет је леп, овај свет је добар. Овај свет је најлепши и најбољи од свих могућих светова. Додуше, с времена на време деси се штошта туробно, али црни облаци увек се разиђу, Сунце поново засија после кише, како нас уосталом и учи мудра изрека.

Посматрао сам пре неколико дана необичан призор. Поред пута лежала је мртва куца, згажена од стране непажљивог возача. Мала, бела маца луталица чучала је у смрвљеној куциној грудној дупљи, умазана крвљу, кидајући и жваћући комадиће плућа. Маца је јела куцу. Нисам се згрозио, само сам се сетио мациног умиљавала око мојих ногу, недавно, када сам је хранио.

Маци сам и данас дао да једе. Бацао сам јој гирице, гладно их је гутала, после се мазила, прела је, чак ме је отпратила до улаза у зграду. Мислим да ћу јој дати име. Можда ћу је назвати Мицика. Моја мала, бела умиљата маца Мица.

ШТА СА ЧОВЕКОМ?

Човек – *ТО* треба бити! изјавио је једном приликом познати антички филозоф Диоген.

Човек – то треба *БИТИ*! изјавио је једном приликом познати француски писац Донатјен Алфонс Франсоа, маркиз од Сада.

Мало је људи током историје приметило да се целокупно питање етике тако успешно може свести на просто питање форматирања текста.

ПЕТАК

Сваког петка редовно се годинама окупљало друштво љубитеља слатких колача и још слађих прича. Три тениска тренера– Стики, Неша и Трики, две балерине – Нада и Јасна и једна правница – Јелена. Препричавали су згоде са београдских терена, из позоришта и суднице, јавног а и приватног живота смејући се тако да су им боре смејалице данас остале из тог времена. Било је ту тема, како је већ српска политичка сцена налагала па и ковертираних предвиђања: *„Шта ће бити за десет... двадесет... и више година...”* Њих шест, пет ставова у четири угла собе као у рингу. Знали су да ће године доћи по своје. Само нису знали да ће и болест свратити код неких ненадано и сурово. Да ће се осути и због обавеза, променити. Сад се опет скупљају, али само два-три пута годишње. Кад Неша дође на одмор из Америке *„као пуштен из затвора на викенд!”* Кад Јасна скокне на пар дана из Крагујевца где води балетску школу. Кад је оболелом Стикију, бившем фудбалским судији, бициклисти, боље. Кад Нада, бивша балерина, опсује и каже: *„нек иде све у три п. М. Може.”* Њих четворо ће остати до краја. Они су пријатељи за цео живот.

АЦА

Мој класић... Најмлађи у групи тренера Буце Јеласића. Није прошао редован преглед код неуропсихијатра. Променио га је на мој предлог, па је онда добио тај јебени потпис да може да боксује. Тако је млађани и не-

жни Ацика кренуо срчано да боксује... Да боксује. Да вежба.... Да вежба... И постаде боксер. Звали су га Аца робот. Никога се није плашио и нанизао је стотине мечева. И када сам ја оставио све то.... направио „дебелу” паузу... И када сам почео са суђењем и њему пристрасно судио у рингу. И кад су му сви после неколико нокаута саветовали да је доста и да престане.

Наш добри Ацика је и даље... боксовао.

Нашу тајну никад нисам одао. До данас.

Док ми сад вредни таксиста, мој драги Аца Николић, „пионир” бокса на Миљаковцу, а сад и тренер, не рече:

„Ма пиши, бре, не треба докторов а ни мој потпис.”

СПАСИБА

Тај омалени руски боксер изазивао је чуђење присутних својим изгледом. Косе очи, ниско чело, збуњен једва је налазио угао на истеку рунде. Рецимо, благо ометен у развоју. Равноправно се носио са домаћим боксером из Софије. Фаворизованим не само због квалитета него што у жирију седи најугледнији европски функционер Бугарин. То сам добро знао док сам Русу педантно видео сваку грешку припремајући га за јавну опомену. На сваку интерну опомену он би се послушно окретао и са поштовањем ми се извињавао. Такође се захвалио и скоро ме засмејао када је секунд пред крај борбе добио ту одлучујућу за његов пораз јавну опомену. „Спасиба” рече? „Спасиба”, уз наклон, рекао ми је при рутинском поздраву на крају меча. Очигледно није схватио због своје менталне ограничености да сам ја кумовао његовом поразу. „Спасиба” одзвањало ми је у ушима док сам силазио са ринга, сад већ киселог осмеха. То вече сам жмурио умивајући се пред огледалом. „Спасиба”, кажем наглас и сад понекад, кад ме неко у животу повреди, сећајући се руског боксера који ми је одржао лекцију поштења.

ДЕДА И УНУК

Грицкајући сендвич, одмарао сам се после добровољне донације крви. Тад у просторију уђе необичан пар. Деда са преко седамдесет и његов унук не старији од седам година.

– Господине, ваше године не дозвољавају.

– Ма, ајте, молим вас, здравији сам од свих вас. Не слуша дека болничарку и већ скида изношени мантил а руком показује дечку место где да седне. Она одлази, али се убрзо враћа сигурнијим кораком јер је у друштву са младим доктором.

– Добар дан, гос'н Павловићу, рекли смо вам прошли пут да је последњи.

– Добар дан, докторе, како сте? Смешка се доброћудно дедица већ заврнутог рукава. – Још само да нас, молим вас, па знате ви да ми је крв јака. Рече дугогодишњи добровољни давалац крви реченицу којој се не да приговорити.

Док су деди монтирали иглу, гурнух последњи залогај сендвича у уста на коме више није било сира спремајући се да одем. Успут ћу продати десет марака на улици која зуји од дилера тих деведесетих, већ правим план у себи. Малиша је све време ћутке посматрао догађај. Деки су донели дуплу порцију, а кад су изашли, он је гурну ка унуку.

– Узми декино.

РУКОВОДИМ СЕ ТУЋИМ МУДРОСТИМА...

Руководим се особно колекционираним туђим мудростима, а у животу их препознајем као своје власти-те:

Мислим, дакле не знам тко сам, а знам да сам сâм.

Немаш ти појма што је мрак.

Шетам свијетом и сусрећем људе, као у кунг-фу филму.

Бити добар не значи нужно бити и будала.

Нека на својој кожи осјете што значе чемер, смрт и јад.

Стална само мијена јест.

Не памтим само сретне дане.

Не дирам ја тебе – не дирај ни ти мене.

Волим људе, али не знам што ћу с њима.

Не можеш увијек добити оно што желиш.

У краљевству слијепих једнооки су краљеви.

Поучавам противнике на који би ме начин могли покушати побиједити.

Too young to die and too old for rockn'roll.

На крају, човјек (баш као и све остало) има свој рок трајања и употребе, као и сардина, којој је рок трајања (наводно) неограничен.

Сам и слободан: али оваква слобода малко је налик на смрт.

Тако је говорио Заратустра, напуштајући своју пећину, зажарен и снажан, као јутарње сунце кад излази из мрачних планина.

ПРЕПАД ИЛИТИ НЕЧАСНИ ПОГИБЕЉ

Говорила је брзо, зајапурена, не видећи да јој је једна крупна грашка зноја кренула од чела, спуштајући се према шиљатој сиси:

– То је, бре, пичка једна! Ма каква пичка, пизда, пиздуљак! Млатарала је рукама.

– Када смо се залутали, а веруј ми, то је било баш брзо, мене је нека чудна језа спопала, а Париз је огроман, јебеш ми, огроман и сваким даном све већи... Лик, неки, црнац, Арапин, јебем л' га, спржене фаце, ужасног кеза, пришао нам је и као у фазону, оним скаредним, мајмунским енглеским, што мене посебно излуђује, упитао, као знамо ли где се налазимо...

Ја сам га кулирала, међутим из мрака, као неки лешинари, искочили су њих осам-девет, све ружнији до ружнијег, пајтоси овог спрженог, повадили неке ноже-тине и ни пет ни шест, отели нам ташне, ташнице и остала срања која смо код себе имали, и побегли наравно. Замисли. Овај мој се усрао. Објасни. УСРАО!!! Цепове нам нису дирали, као да су осећали да су превише ружни да би нас пипали...

Јеби ме ако није било тако.

ИЗ ЗАРОБЉЕНИШТВА

– Да, мој отац се био заиста променио након тога: Одувек изузетно мршав, кошчате грађе, сада је имао и чудан израз лица што је његовој појави давало још један аветињски приказ.

Осмехивао се једино након пар пива, које би попио обично испред драгстора, а кафану коју је раније неизмерно волео, сад је избегавао. Једаред, сећам се, бацио се на под, претходно угасивши светло на прекидачу, као да залеже, хвата бусију. Нашао сам га тако вративши се из школе, а и иначе је сад и обичавао да заспи на поду и ту преноћи, чешће но у фотељи.

На посао више није ишао, правдајући се да и овако се тамо ништа не ради, осим што се картају, играју шах, испијајући врућу и љуту зими, а ледено пиво лети. На пецање је једино ишао све чешће говорећи како тамо има мира, ваздуха.

Отац се склањао од људи, затварајући последње прозоре према свету у себи.

ОСТАНАК

Борба је била кратка и безвредна. Пропустила сам лет. Моји кофери прошлости су били крцати. Спремна за полазак, гледала сам како су се радовали више од мене. Лагала бих ако бих рекла да сам туговала. На мој останак су заплакали од срца.

Што баш да останем сад, кад је растанак тихо утицао на мене горду? Све је било спремно. Осмехивао се испланирано кратки поздрав. Мој одлазак је био замисљен без суза, заиста немогуће и нестварно. Захваљујем!

Карта за чудну земљу језивог имена коштала је много. Сад је то само бесмислени комад папира који погужван путује на дно.

А из ове земље не би било повратка. Можда сам пропустила лет, а можда само зауставила пад.

ПОГЛЕД ИЗ ПРИЗЕМЉА

НА ТРЕЋЕМ СПРАТУ, у једном тренутку током ноћи, он је, иза завесе, преко кауча, на свега неколико метара од себе, на балкону свога стана, одмах иза прозора своје собе, видео ћелавог кепеца у морнарској мајици како се болесно цери и гледа га у очи једном руком држећи ролетну. Али било је то само на моменат. Само мисао...

НА ДРУГОМ СПРАТУ, одмах испод њега, дечак је спавао и сањао како се на трећем спрату игра са кепецом у морнарској мајици, који скида капу, показује лице и вади визиткарту на којој пише *капетан брода за тајну возњу*.

НА ПРВОМ СПРАТУ, беба и кепец су једно; Али ум детета настоји да се подели, да кепеца учини кепецом и одгура дубоко у сферу несвесног...

У ПОДРУМУ мрак.

ИЛИ ХЕПИ, ИЛИ ЕНД

Корњача и зец су већ дуго сањали дивна поља маслачка и шумарак са бистрим потоком у ком се небо ваља у сумрак... Сањали су да је ту њихова кућа, сањали су свој мир. Толико су се заносили да би до детаља замишљали како ће изгледати њихов дом, како ће се безбрижно шетати и растапати речи у сунцу и цвећу... Знали су понекад и по читав дан провести у хладу свог старог храста, опијено излажући замисли и слике. Последњих дана нарочито страствено су причали са же-

љом да крену за пределом из сна. Дуго су размишљали и мењали планове, али њихову шуму изненада захвати страшна поплава и ненадано избаци снове на површину. Корњача и зец коначно одлучише да крену! Тачно су знали којим путем треба поћи, али – разуме се – нису могли заједно! Зец је био брз, самим тим и неопрезан. Препредени ловци из оближњег села добро су знали за поплаву у шуми, те су стрпљиво чекали у заседи. Зец није стигао далеко! Корњача је ишла полако... После дугих месеци напорног хода, најзад је стигла до пропланка. У дну је био аутопут, а са друге стране све о чему су маштали: Поље маслачка се пресијавало на светлу, шума је чувала поток од додира сунца, шарене птице су летеле небом. Морала је да пређе пут! Знала је да би неки од точкова могао да размаже њен живот по друму, али шта је живот за сан!? Била је сигурна да је зец већ одавно чека.

Затворила је очи и кренула напред.

ИСТИНА О НОБЕЛУ

Имао сам још само пет минута да пошаљем радове на конкурс који је тог дана истицао... Данас мораш да се нобеловски ознојиш да би добио и најбољњу награду, а камоли Нобела... Што ли је то так?! – запитах се у тренутку...

Рука ми сама крену ка тастатури, на Google зачас укуцах Нобела и запрепастих се.... Па зар је могуће да су рецепт једног генија употребили да би задовољили своје рушилачке пориве..... Био сам јако разочаран јер оно што сам прочитао бацило ми је сјену на бљештаву и гламурозну величину Нобелове награде за коју сам мислио да је врх свијета не размишљајући о томе како је дошло до њене додјеле....

Напољу је дувао топли љетњи вјетар. Отворио сам прозор. У центру видокруга велики ватрени бљесак од експлозије..... Срушен је мост! Комадићи бетона дуго се се смиривали нестајући у ваздуху и падајући у воду чији таласи су носили тежину историје и терет срушеног здања. **НОБЕЛ БИ СИГУРНО БИО ТУЖАН.**

.... Сјео сам за радни сто и погледом на сат схватио да је вријеме за слање радова истекло....

Моја представа о Нобелу је сада још импресивнија, само некако трагичнија, тужнија и блеђа, али и даље значајна и јака.

Зоран Спасојевић

ИСКУСТВА МЛАДЕ ДЕВОЈКЕ

Читала сам књигу јуче. Није лоша фора.
Пробајте.

* * *

Пипала сам књиге дуго. Да нађем данашњу савр-
шену.

Грешка.

МОНМАРТР

бистро поред мене седи неки маторац пљунути
пикасо лула капица откопчана кошуља бос урокљиве
очи плаве пије зелену чаробницу па сам морао и ја да
не разочарам цео фазон

ПОЉУБАЦ

Замлатара. Загргољи. Заклокота. На површини
вира. Ледног.

До дна се забатрга. Без сламке спаса. У муљ се
зари. Међу рибе занемеле.

У прстима згрченим влати му травки. Почупа-
них. Око усана му мехури клобучају. Крикова нечујних.

На жало га песковито извукоше. Поглед му упрт.
У сунце ужарено. Усне му модре. Непомичне. Коса му
расута. Покров му црни.

Нимфа прилете. По њему полеже. Телом голу-
здравим. Дамаре му пипка. Усне дрхтаве му приљуби.
Удах му увлачи. Груди му надима. Узалуд. Заборави да
дише.

Трзај. Смирај. Вечни. Око усана смешак. У грч
разливен. Не прими целов. Хладни. Млитави. Посмрт-
ни.

То беше пољубац врели. Чежњиви. Изнуђени.
Неузвраћени. Жалом натопљени. Растанком вечним.

СПАС

Птица сребрна. Из јата распршеног. Рањена. Из
кљуна јој варнице сукљају. Крила јој саломљена. Лепе-
ћу. Кудеље димова клобучају. Безглаво кружи. Цијуче.
Завија. Урличе. Гласом оностраним.

Из утробе човека избљува. Он се стрмоглави.
Спас потражи. У паду слободном. У бездану тавном. У

лету се трже. Успори. Над њим се булка расцвета. Раз-
вигори.

Вртлоге мимоилази. Отпор савладава. Лебди.
Између живота и смрти. Земљи стреми.

Човек се одломи. Као петељка. На воћки зрелој.
На тлу се приземљи.

Булка прсну. Расцвета. Покров му постаде. Семе
испусти. Расу. Да цвеће изникне. Црно.

Душа се једна откиде. Прхну. Узлете. У небо
раскриљено.

ОГЛЕДАЛО

Зашто стојиш наспрам мене и гледаш ме тим урокљивим очима већ пола сата? Шта хоћеш уствари? Да кажем да ми ниси непријатељ? И зашто не може да се каже 'непријатељица'? Не видим зашто то није могуће кад већ постоји 'пријатељица'... Овај језик има озбиљних пропуста... Понекад ми се чини да ја не могу да се сетим адекватне речи, а уствари таква реч и не постоји! Фрустрирајуће... Али није то тема овог размишљања. Тема си ти, моја недрага непријатељице! Нервира ме кад те видим, али ме још више нервира што и кад ниси преда мном, са мном си. Мислим да би ми лакше било да макар нестанеш из видокруга. Али онда бих морала некако да те уклоним. А онда ћу бити седам година несрећна. Седам година несреће за једно разбијено огледало, тако кажу стари и сујеверни. Можда то и није превелика жртва за оно што ћу добити. Односно за оно што се надам да ћу добити. Да не видим више твоје урокљиве очи. Несрећа је то што ће тако бити само до неког наредног огледала...

ВЕШТИЦА

Раскрсница. Лопта се докотрља до младића.

– Хоћете ми дати лопту!

Младић додаде девојчици, она се захвали.

– Тао, љубави! – истрча девојка.

– Како је било? – упита мадић.

– Рутина.

Лопта удари у ногу девојке и она дрекну: – Бежи, вештице, згазићу те!

Девојчица исплази језик и побеже.

Девојка у стану рече: – Туширам се и готов си!

– А шта каже доктор? – упита он.

– Нисам закачила!

– А да јесмо?

– Попила бих таблете!

– Докле овако?

– До 40. Одох под туш. Сипај пиће! – она разголићена залупи врата.

Он је седео и није приметио кад се вратила огрнута баде мантилом. Хтеде му сести у крило, али он устаде.

– Ја сам савремена жена! Ако хоћеш да се жениш, нађи сељанку!

– Нећу! – поче он да се брани – Али како не волиш децу? Имаш 28 година, свој стан, радимо. Ако нам се деси...

– Нећу као моја мајка да се удам млада!

Он гледа у под. Она га гурну у кревет. Гледа у његово међуножје:

– Не волим да чувам децу. Ја сам вештица и волим да их једем.

АКУТНА РАЗМИШЉАЊА

Из коцкица белих, коцкица сржи цедио се бамбу-сов сок. Цепала сам велики лист уздужно, скидајући зелену кору, покров који га штити и открила занимљиву суштину. Размишљала сам притом да ли је паметно увек терати инат људима који ти забрањују жеље и полако кидати делић по делић свога листа, или понекад заиграти туђу игру, по туђим правилима и заправо извући неку забаву из свега тога. Каткад се осећам лоше и слутим пропаст вечери, али управо спонтаност донесе највећи провод. Да ли онда повијамо своје листове попут репа понизног псета када одлучимо да једном прогутам понос и заиграмо неку другу игру? Зависи... Ја сам поносна особа, која, нажалост, често саму себе кида својим моралним начелима и увек тако великим поносом. Није битно да ли и себи учиним нажао уколико пратим своје ставове. Можда да заиграм некад танго смрти, па нека ми пресуди судбина. Можда ми се то заправо и свиђа.

Када сам уморна са врелог бетона, запутила сам се ка њеној соби. Изгубљено сетан поглед пратио је игру коцкица леда у чаши коју је продрмала руком. Посматрала сам је ћутке. Застала је на трен, прибрала се, покупила своје мисли и погледала ме продорно. Трезвеност се могла прочитати с њеног лица, али и хладноћа. Знала сам да ми неће бити лако. Након петнаестак минута и мноштва ружних изговорених речи, бес ме је поново обузео. Водила сам тада полемику у својој глави, али сам морала нешто да поделим са још неким.

СТАРАЧКА КОБ

Бака и дека шетају мостом.

Причају о кризи, старости, сећањима и проблемима свакодневице са којом се суочавају. Да ли ће стићи пензија, хоће ли их се ћерка из иностранства сетити и позвати, да ли ће финансијски моћи да испрате предстојећу славу... Надомак тога, лежи нада у срећу. Њима су дани одбројани, живот постаје колотечина, али они и даље живе и боре се. Љубав је прерасла у поштовање, страсти више нема, али су остали унуци да сведоче о настављању лозе и они су им једина радост.

Разговор је пун меланхолије, туге која испуњава старачка плећа и шири се ваздухом уз сваки уздах, али је ипак прожет ретким спокојем и задовољством, ониме што су остварили за живота. Ово је нека врста захвалности и опраштање од света а и једно од другог.

Поставља се питање где ће отићи после смрти, јер се не могу сетити ни где су били пре рођења.

КЛАВИР

Када је своје бледе, и од вена набрекле руке спустио на прашњаве дирке, и када су му издужени, од старости, савијени прсти дотакли беле и црне брегове његове младости, срце му се стегло, али није издржало. Зајецао је из свег гласа. Тај глас је магично одзвањао пространим салоном који је изгледао као да иде у бескрај. Таваница, некада украшена великим кристалним лустером који се огледао на углачаном поду, посматрала га је тужно а њене крхотине изгледале су као сузе које се, у знак саосећања, спуштају ка њему. Устао је са омање столице и пришао му с бока. Иако несигуран на ногама, иако стар и тешко покретан, није марио, јер је овај моменат чекао цео свој живот. Својим омршавелим и млитавим рукама пригрлио је црну лаковану играчку свог детињства. Врло пажљиво је сагнуо главу и наслонио свој образ на горњи део клавира. Осетио је хладну и беспрекорно равну површину која га је чекала толико година. Коначно спојени, неми у својој несрећи, усамљени у својој срећи, остали су једини сведоци мучног, давно прохујалог времена...

ФОСИЛНИ СПЕРМАЗАТОЗОИД И БЕРАЧИЦА ТРЕШАЊА

Фосилни сперматозоид се вере уз трешњу. Киша ромиња. Гледа под сукњу берачице трешања. Нема уста да једе. Има очи да види. Лепа берачица шири ноге. Мазно се облизује док јој млаз црвених трешњевих капи капље низ браду. Узима једну презрелу црвену трешњу и гњечи је у шапи. Муња пара небо. Она тврду кошчицу пружа невољнику испод себе. Гром удара у суседно стабло. Дечак се стропоштава на блатњаву земљу. Сперматозоид излази из свог бункера. Девојачки иронични смех заглашује грмљавину.

– Пашћеш једном и ти и изгубити невиност – каже јој дечак.

Корпа с трешњама пада на дечакову главу.

– Мама, сека је опет поцепала цуцлу и полила ме млеком!

ЛОБАЊА ГУБИ НЕВИНОСТ

Пас глође женину лобању.

Девојка губи невиност на ливади.

Косач шутира крпењачу низ падину.

Двоје сиромаша ручају двојек испод липе.

Пас никако да се засити.

Мушкарцу над разголићеном девојком није доста.

Облак заклања косачево лице.

Двоје разапињу једно друго на крсту љубави.

Живот је место за неживљене душе!

ОЧЕКИВАНО ВРЕМЕ ЗА КОЈЕ ЋЕ ВАМ СЕ ЈАВИТИ ОПЕРАТЕР ЈЕ ДУЖЕ ОД ДВА МИНУТА

Позовем мобилног оператера, очекујем решење свих решења. Глас ми каже да је „очекивано време дуже од два минута”. За минут и педесет секунди средим заноктице одложивши телефон. Брзо а пажљиво. Нису прокрвариле. Кад је прошло десетак секунди, глас је рекао исто: да је очекивано време за које ће се јавити оператер дуже од два минута. Да ли да за очекивана два минута намажем нокте на ногама? Ако није дуже, нећу успети, помислих и одустадох, јер ће ми се баш на до-малом десне јавити оператер. Губим, дакле, време и до-количим још два минута. Два минута сопственог живота. И, опет се оглашава аутоматичарка и саопштава ми да је „очекивано време... дуже од два минута”... Протра-ћила сам већ шест минута изузетих од очекиване вечно-сти, но, барем сам средила заноктице. Ипак, још увек чекам, јер је нада вечна, међутим, јавља се исти глас с познатим текстом. И, тако је прошло шездесет година. Оператер ће се, можда, ипак, једном јавити за дуже од два минута. После несагледивог времена и још несагле-дивијег стрпљења, секунде су ми шапнуле када ћу умрети. За дуже од два минута.

ДНЕВНИК ПРЕДВЕЧЕРЈА – IV

Није овакав сутон требао љубити једно јунско вече. Његове блиједе, исцјеђење боје пристајале би прије неком децембру или чак јануару. Тамна мрља на сунцу слиједи сат за сатом. Вјетар се костријеши на уморно дрвеће. Слијећу иглице капи на слућену земљу. Простирем очекивања. Ударци циче и као бичем, парају моја бистра надања. Први – неочекивани, други – логични, слиједи некакав згрчени отпор, а затим трећи – убица идеала. Бљесак побједи смјешио се са туђих усана. Али то није све. Вечерас је, још нерођена, увела мирисава црвена јагода. Нестала у виртуелном простору. Можда изникне нова, али њене ситне сјеменке неће бити једнако распоређене, једнако савршене, као код оне нетрагом нестале.

ДНЕВНИК ПРЕДВЕЧЕРЈА – V

Вече, уз олују, полегло. Накисле улице. Град напрасно оживио људима. Улаз у градску галерију запосјео Осмијех. Дотичем његову врелину одглумљеном равнодушношћу, шутњом. Са зидова галерије врши трулеж данашњице. Глумим трулу незаинтересованост. Осмијех се прикрада. Стао ми иза лијевог ува и вреба. Мир ме напушта. Журим до следећег огледала трулежи. Осмијех ме поново сустиже. Устоличио ми се на ивици потиљка, на оном мјесту гдје прелази у вратни пршљен. Обузе ме благи осјећај несвјестице. Онај слат-

ки, непроживљени, изазовни... Одјекнуше кораци! Као ножеви засјекоше тежину узаврелог зрака. Осмијех се затеже, затим се опустише углови усана. „О, здраво драга! Откуд ти?“ Сва трулеж са зидова сручи ми се на главу. Ноге батргаво нађоше излаз. Удахнух дубоко и пожурих у вече, уз олују, полегло. Накислим улицама одјекивали су шљапкави кораци. Још дуго, дуго...

КАД НА ВРБИ РОДИ ГРОЖЋЕ

Врбе су никле саме на ивици дворишта. Војо их је оставио да расту и поред њих посадио саднице младог чокота. Дрвеће је правило хладовину у љетним данима, а лозе су се пењале по гранама и осипале их великим, бијелим гроздовима. Дјеца су се љуљала на врбама и уживала у слатким плодовима а у селу се и даље, за нешто што се сматрало немогућим, могла чути стара изрека: „Биће – кад на врби роди грожђе!” Војини унучи су, кад су порасли, својим знањем и умијећем многа чуда претворили у стварност. Тврдили су да чуда не постоје, већ само људи чији ограничени мозгови нису у стању да разумију и објасне збивања на земљи и у космосу. О њиховим вјештинама говорило се широм свијета а село се и даље чудило: „Па је ли то могуће, како, зар они из сиротињске куће?!” „Јесте, могуће је”, рекао је стари Новак, „на њиховим врбама је рађало грожђе”!

ЈУТРО У ОГЛЕДАЛУ

Након јутарњег умивања, причини му се негде лице Великог Брата. Није се обзирао што су му убацили у џеп легитимације непријатељске тајне полиције, знао је, некако ће већ успети да га дискредитују. Опасан материјал је носио у себи, истину.

Али више га нико није пратио. Истина је осећање, а не тамо некакав документ, отуда је могла бити само његова. Аутентичност се умножила, уситнила, издробила. Сада је пакују у специјалне фолије, рекламирају је на телевизији. Документују осећања. Може се говорити и писати било шта. Нема опасности. Истина је диносаурус. Умирала је напуштена, у њему. Оружје и слава предати су бесловесним бићима која заокружују број на гласачком листићу. Победа и пораз су потпуно изједначени.

Није више потребан јединствени лик. Лице Великог Брата је у свачијем одразу у огледалу.

Он је међутим још увек видео себе како сапуња лице пеном за бријање.

ПРВИ ДАХ

Иако још увек смештен у топлоту материце, осетио је потрес. Плодова вода се узбурка. Пупчана врпца уздрхта пред непознатом силом. Тишина промени ћуд. Утроба се спремала да га избаци из себе.

Нешто, до тада сасвим непознато, настањивало се у његов стомак. Чврсто је стегнуло песнице. Његова не-

вина крв се узбурка. Слабашне искре свести препознаше надолazeћу промену. Топлота је заувек нестајала.

Хладноћа је спустала шапе на његово тело узимајући га целог. Некуда га је носила. Сурово ледени ваздух му напуни ноздрве. Зачуше се узнемирени гласови и материн врисак. Плућа му упознаше страх. Одвојен од мајке ипак се надао повратку у топлоту.

Свет га угледа мокрог и крвавог. У првом даху заче се свест. У другом даху, проломи се крик новорођенчета. Изашао је.

ЗАБРИНУТОСТ

Зовем већ тједан дана, нема одговора, помало сам забринут. Звони нормално, само, нитко не одговара. Можда је запослена, можда је изгубила мобител, можда моји позиви једноставно не долазе до ње? Ето, јучер сам је покушао назвати чак двадесет пута, позив за позивом, мислио сам, можда је угасила звук па не чује, али... ништа. Одговора нема. Онда сам јој послао неколико порука Љубави, гдје си? Љубави, јави се! Недостајеш ми! Волим те, али... ништа. Размишљао сам да назовем болнице, полицију, питам гдје је, можда јој се догодило нешто јако, јако лоше. Само када бих јој знао презиме.

И онда сам након десет дана бриге, добио одговор на поруку. Срце ми је затреперило видјевши њезино име. Мислио сам, можда криво видим, ипак је добро, ипак ми се јавила, ипак се исплатило! Отворио сам поруку...

„Пусти ме на миру или ћу звати полицију!!!”

НЕДЈЕЉНА ИДИЛА

Ходам по цести. Неколико људи, неколико аутомобила. Нетко затруби! Срце ми поскочи! Хвала Богу, замало! Мичем се на плочник. Ходам. „Поздрав сусјезде!” Маше ми руком. „Поздрав!” „Посао?” „Иде!” Опустен сам. Трговина је иза угла. Купујем цигарете. Сладолед за малог. Обавезно од чоколаде. „Хвала, довиђења”. Кврагу! Немам шибице. Улазим поновно, поновно

излазим. Ходам по плочнику. Сунце! Сунце! Јебему, што га грије! Ооопааа! Добре ноге на дванаест центиметара. Окрећем главу. Осмјехујем се. Хе, хе, узвраћа... Настављам својим путем. Нешто ме забљесне с пода. Једна липа! Сагињем се. Срећа... Спремам у џеп и ходам даље. Видим зграду. Стижем и улазим. „Стигао сам!” Пољубим је у образ. Малом дајем сладолед. „Драга, кад ће ручак?” „Кроз пола сата.” Сједнем на кауч да још мало одморим. Недјељна идила.

САН

Добро ми је позната чињеница да свако сваке ноћи сања. Не само то, већ сам се у више наврата и из више извора информисао о сањању и зашто је то тако, површно проучавајући различите теорије. Но, упркос томе, одувек сам био склон да тврдим да су моја спавања без снова. Утолико је необичније оно што ми се ноћас догодило. Наиме, уснио сам сан. Веома жив, јасан толико да сам помислио да је јава. Сеоски предео, са тек напупелим воћкама и свеже зеленом травом. Неколико домаћинстава се простирало на путу ка хоризонту. А онда сам је угледао. И препознао. Једноставна кућица од црвених опека је блистала на јутарњем сунцу. Да се разумемо, није то била никаква величанствена архитектура, већ само правоугаона кућица, са два прозора и вратима без трема. А необично је било то што сам је препознао као кућу коју сам сањао неке претходне ноћи, нисам био сигуран колико раније. Она је стајала преда мном, истоветна као у моме ранијем сну.

МЕСТО

Коначно смо нашли своје место под сунцем. Дуго смо се борили, надали и страдали, али нема за чиме да жалимо јер нас одавде нико не тера. Ту смо пронашли мир тако да не сметамо никоме, а за дивно чудо нико више неће на ово наше место. Оставили су нам простор да уживамо сами. Ето, и то се десило, али требало је пуно времена и патње да дођемо до овог циља. Мало је незгодно што нам је подлога метална, али нама то не смета јер смо овде нашли мир. Наравно, није све идеално, али понека капљица крви која нас погоди је цена која се ипак мора платити. Мало је непријатно и то што чекић када опали по наковњу, прави велику буку, али то онима који су између уопште не смета јер га не чују. Само се буне они што им смрскава удове, гњечи и откида делове тела. Не можеш целом свету угодити.

ИГРА

Наша Демократија је млада. У повоју, такорећи. Воли да се игра. Нарочито воли људе. Уме да буде и несташна јер понекоме откине главу или руку, некоме ногу. Узме фломастер па црта по нама, а то после не може да се обрише. Још мало па ће почети и туту да користи, тренутно каки у пелене. Многима је зло од тога па беже далеко како не би осетили смрад. Али ко једном осети тај мирис, ни даљина га не може избрисати из сећања. Када неко не пристане на њену игру, одмах почне да виче, симулира плакање јер суза нигде нема. Баца све

око себе и пружа руке ка играчки. А играчке беже на све стране јер знају шта их чека. Али ми знамо да је она перспективна и да ће нам када одрасте, многа добра донети. Ко преживи, видеће.

Елизабета Трајковић

У СМИРАЈ ДАНА

Модро огледало. Небо благо румени при појави
младог месеца. Дан тек замакао из погледа, ноћ лагано
хвата за скуте – Море.

КАНТА ЗА ОТПАДКЕ

Кроз прозор посматрам улицу. И овог ивањског јутра мати је била вредна и, не знам како, изнела смеће. Корпа за отпатке је пуна и без поклопца (једном приликом одломио се). Са њеног врха види се разбацано цвеће.

Некадашњи букет формирао је звездасти облик. Попут неуредних шишки неког пубертетлије биље надвирује округли руб пластичне, плавозелене канте. Друштво јој на тротоару прави канта са, према њој окренутим поклопцем, као у разговору, пинк ружа иза ограда и мелодија коју управо певушим.

И овог ивањског јутра мати је била вредна и не знам како изнела „посао за ђубретаре”. Жута, црвена и бледољубичаста боја латица још несасушеног букета парају светлост. Поветарац и брзи проласци аутомобила буде треперење.

Овај детаљ неће бити уписан у хронике историје, али мислим да је, сам по себи, оправдање за слику на папиру.

МИР

Њему се није дало више бити Он. Није му се у опће дало више бити – постојати.

Скрупчао се на тлу у мрачноме собичку, склопио очи и утонуо у своје биство. Видио је своје мисли како нагомилане зује уоколо. Као изгубљене журе. Одлучио их је све скупити и смотати у једну куглу. Сконцентрирао се тада на све своје осјећаје и осјетила. Придодео их је истој кугли. Тада су се јавила још нека залутала размишљања која је махом покупио и придодео смотуљку. Када је осјетио испразност, згужвао је куглу попут новинског папира и бацио је у бездан.

Прозирна црнина. Испразност. Пронашао је свој мир.

РАЗМИСЛИМО

Да би проширио своју мисао, мораш навести и друге да мисле; да би навео и друге да мисле, мораш поставити право питање. Тек тада, мисао може да прерасте у идеју, а идеја у дело. Све је у правој мисли, а услов да дођеш до праве мисли је да почнеш да мислиш... Тако поново долазимо на почетак и вртимо се у круг! Нема краја.

ТИ

Ма знам ја тебе. Ти, газда, ти си милујући тако њежно да се то ни не осјети, ти си равнодушан и на највећу бол, ти си љубећи увијек само преко посредника као што је море, неке случајне и туђе ријечи, преко руже, ти бивствујеш, без кретње, гласа, ријечи, дјела, мисли и осјећаја, ти напросто јеси, недодирљив, свемогућ, вјечан и безграничан, једини, извор и уток, огроман по величини, сићушан до непостојања, чак непостојећи кад ти се то свиди и кад тако желиш нешто показати, предалек и за најдалекосежнију мисао, непримјетан због превелике близине, због стопљености са мношћом и с другима који су тобом опсједнути, увијек готово ја, готово они, ти си улазећи у нас слободније и од најдражег бића, нас имаш као склониште од самога себе па нас тада – као, ево, сада мене – пушташ да хулимо, баљезгамо свашта о теби, чак те псујемо, а теби то паше као мачку миловање испод браде јер једино тако можеш осјетити да твоја самоћа, та готово убитачна самоћа, твој највећи непријатељ, ипак има крај, да сам то и ја, безначајник, а да си ти крај моје, оне која ме већ десетак пута готово навела да се убијем, да се као смеће бацим теби, а нисам нити сада нећу, вјеројатно никад, јер знам да ме требаш како би био нешто сасвим различито од себе, себи јако протуслован, што је врхунски ужитак у твојем постојању јер себи доказујеш да ипак можеш вољети, а нас, људе, тако наводиш на најчудније закључке, а само мене, само мене он поновно одвраћа од скока с небодера.

КОЗАЧИНСКИ

„Господине”, рекла сам, у лето 1971. на палуби брода који је пловио за Лондон, не бих ли успела да га вратим у тренутак. Он је и даље причао неповезано, о њеној коси, лицу, прстима, потпуно несвестан мог присуства, као просјак, срећан у својој верзији реалности. „Господине”, поновила сам, желећи да знам о њему и њој, о томе ко је жена због које је завршио такав. „Молим Вас” заустила сам, сада већ бесно, натерана завишћу коју сам осећала према њој која је тако заносна, тако чаробна да може да одузме стварност једном човеку. Тишина... Следећа станица – Лондон. Од целог човека остало је име – Козачински, било му је извезено на јакни. Сулудо, тако често га се сетим. „Требало би да нађеш неког”, каже ми мајка.

ДОГОРЕТИ

Покуцао је на једва врата, друга. Нико није отварао. Отишао је под прозор. Звизнуо. Па још јаче. Опет ништа. Никога није нашао да би се играо с њим. Никог од његових вршњака. Отишао је кући, помало тужан, баш као и ко зна колико година уназад. Дувао је, иако је знао да свих 95 свећа неће моћи никад сам угасити. Није ни важно. Ионако ће многе саме догорети.

ИНТЕРВЈУ

Девојке, све лепше од лепше. У дивним дугим хаљинама. Неке у кратким лепршавим сукњама... Све насмејане, ведре, младе и лепе...

Као члану жирија, није ми било лако да од свих тих лепотица одаберем једну глумицу за улогу вештице. Не знам зашто, одабрао сам ипак најлепшу. Можда зато јер сам знао да се лепотом и шармом може све постићи, па и бити вештица... А и знао сам да су све оне, и тако лепе, ипак, помало вештице...

УНУТРАШЊОСТ

Како смо само површни и једнолични. Већина нас види само оно вањско у човјеку. Његов изглед, одијело, лице, и по томе судимо о човјеку. А оно унутрашње је занемарено, као и да не постоји. А то је оно најважније, тај унутрашњи човјеков свијет, то је суштина његовог постојања.

Знам једну дјевојку којој је то било важно, и која је судила о човјеку по ономе што има у себи а не по његовом вањском изгледу. Заљубила се у свог момка, јер је имао одличан пулс, а тек који савршен ЕКГ. Бубрези су му радили као швајцарски сат. И са једним би могао. Плућа, велика, прозрачна, као да је вјечно боравио у шуми. Како му је само желудац добро варио. Крвне жиле, растезљиве, без наслаге масноћа.

Дивна је то била љубав. Дубока, унутрашња. Носи му слику у новчанику. Најновију, рентгентску.

ДЕВОЈЧИЦЕ КОЈЕ ГОВОРЕ ОЧИМА

Обележен белим мантилом извадио је парче охабане хартије и нечитко исписао моје обезличење. Ситне наочаре са дебелим стаклима у огавном раму. Спазивши „одушевљење” на симпатичном лицу, склапао је примирје, наравно, погрешним речима:

– Љупка девојчица која говори очима. Двојако обележена, жигом интелигенције и ведрине која букти у овалним, плавим очима.

У заносу беса, љутња је нагризала сва унутарња ткива и расплитала помршене нерве и безбројна питања која су настојала остати угробљена у ковчегу слепила властитих очију.

Посматрајући профил ходочаснице у горњем делу огледала, нисам примећивала себе. Само малу ординацију и понеке монотоне знакове који су висили на жутом зиду иза мојих леђа.

Отказујем пловидбу у барци дуж реке реалности и суве истине. Сувише оштра гомила сена за моју свилену кожу. Затварам очи иза стакала и настављам дисање у слепилу.

– Не, докторе, нисам девојчица која говори очима...

КРВАВА БАЈКА

– Светлана, отвори!

Викала је жена пузећи прагом малих, црних врата. Тонови њеног сасвим измењеног гласа мешали су се

са познатим током бајке коју је бакица причала Урошу, а који је допирао из суседне собе:

– Вук, схвативши да не може лако да превари мале јариће, оде код млинара и посуди мало брашна. Умочи руке неколико пута у џак са брашном и поново покуца на врата седам малих јарића...

– Светлана, мама је. Није вредно твоје жртве, Светлана...

Можда свака бајка заиста буде испричана у тренутку који пажљиво бира године, зрелост и правилну поруку. Можда ми заиста нисмо свесни која је то граница када оне треба да прерасту у нешто више.

– Мама, да л' ће вук прогутати оно најмање јаре? Бака је заспала пре краја приче!

Јецањем се обратио Урош жени која је длановима скупљала наталожену прљавштину по поду.

– Хоће, сине, хоће...

ДОКЛЕ

Порив времена завукао се у мрачне просторе Свјетлом обасјаних просторија Свијета. Умирио се. Чека. Да човјека погура узлазној авантури духа времена. И то док с врха пирамидалне схеме Трећег миленија саме пријеваре падају и обијају му се о главу, а вођама дају легитимитет за даљњу његову обману.

Ето, далеко од нас и од Бога стигли смо до себе самих. Још увијек несвјесни да у томе грму лежи зец данашњег свијета који хвата одушак за неког новог Хитлера или Стаљина, или можда за неку нову „Спасења људи“ НАТО авантуру. Авантуру само брижне Елите Свијета, која ће, уз ово данашње распрострањено атомско наоружање, али и достојанство народа, догурати докле...

Иван Цолић

ЈЕДНА ПРИЧА – ТРИ НАСЛОВА

Први наслов:

Увек пишем за њу... Не уmem да пишем за друге... Није ми жао...

Други наслов:

Говорим јој да не верујем у прозу... Да је проза закржљала поезија... Смеје се... Смејем се и ја...

Трећи наслов:

Вама, кажемо сада: Смртни говоре... Богови певају... Смејемо се. А ви?...

БЕЗ РЕЧИ

Лежи. Плашт светле косе подељене по средини, над посве бледим челом. Мрак у позадини чека са разјапљеним трбухом на понављање суровог бесмисла. А она лежи са затвореним очима... Нага? У белој хаљини? Мртва? Жива? Поред ње, а тако далеко над њом — бахата, мушка грубост галами и прети јој рукама. Берета и маскирна униформа припијена уз робусно тело. Ко је? Ко није? Велика сенка пада на непомичан, од чисте лепоте исклесан бели лик. Нема лепота миром мами ружноћу да изађе и ова пружа своју главу из одеће силника. Непомична лепота у клопци грубих руку пада у пакао невиђене таме, заједно са мучитељем. Сарајево.

УДАРАЦ

За обојене тренутке и завежљаје у поцијепаним сјећањима, за канонаде неуспјеха и бујице клетви, за вихорове што узалуд прохујаше покислим мислима, за поларне ведрине и тропска битисања, изазов је поћи испочетка.

Утећи од бесмисла и гротла ништавља, изњедрити нови смисао живљења, подарити му чари другачијег добра и трајања... у свјетлости неуништивих стремљења, овдје на свијету.

Добити битку са невидљивим незваницама, прогнати из себе злоћудно „ЈА“, прелистати сликовнице блиједих сазнања у истрошеним неразумијевањима... и кренути раније, прије него нас отргну од последњег мајчиног плача.

Запловити у непокорне омаме дуге која нас отрже из дјетињства, неспремне да предузмемо било какав покушај...

Борба је почела. Задивљујуће сјенке ковитлају се залеђеним долинама... а ми, умјесто најјачих, задајемо ударац империји.

САН

Глуво је доба ноћи. Време снова, шаптања, сенки. Царство слабашних ореола уличног осветљења.

Однекуд допире пијано запевање. Ко год био, са буђењем ће схватити да је новчаник празан, а душа неиспуњена.

А онда хитро дуж сенки промиче гладак покрет. Пацов! Господар ноћи. Зна да је ово доба његове владавине. Све му је отворено, све доступно. Сви спавају.

Одувек сам мрзео да будан тумарам уснулом вароши. Бебе спавају у колевкама, спавају радници без посла. Уснуле су мајке што кроз снове траже neroђену децу. Спавају трамваји у станици, одмарају очеви жуљевитих руку. Дремају полицајци на дужности.

Па ипак, знам да ноћ мора имати крај.

Обасјаће нас зора и пробудићемо се мамурних погледа. Можда ћемо тек тада разумети.

А можда ћемо једноставно, кад дође време, све урадити поново. Наивно утонути у царство сенки.

СЕДАМ МИНУТА

— Касним! Још седам минута и изгубио сам посао — тутњи ми у глави, док обилази камион. Не размишља много има ли некога на супротној траци. Иза превоја израња аутобус. Камионџија не успорава. У обиласку је, нема времена за маневрисање. Додаје гас, хистерично закреће волан.

Десно милиметар до ударца, лево застрашујући звук сирене. Провлачи се посматрајући лопту која изненада удара у страницу аутобуса. Камион не успорава. Нешто пуфнасто промиче видним пољем, па нестаје негде испод. Точкови ударају у слабашну препреку и чује се скичање. Гледа у ретровизор. Прегаженом кучету црева су расута по путу. Девојчица са травњака јури према њему држећи се за главу. Камион не успорава.

– Добро је, ипак ћу стићи на време – пролази му главом, па се окреће путу пред собом.

ДОБРО БЕЗ ЛОШЕГА НЕ МОЖЕ

Више од свега на свету мрзео је осећај нервозе, нарочито онај који се јавља при ишчекивању. Под тим околностима непознанице, бојазни или могуће среће, читаво тело се отме контроли ума и почне један ритуал који ни мало није пријатан. Дланови постају влажни, низ леђа се котрљају капљице хладног зноја, час те обузима велика врелина а трен потом бива ти хладно... А све то уз неравномерне откуцаје срца, које као да хоће да искочи.

Али зато је више од свега волео онај осећај који дође након нервозе; блаженство знања, ону кристалну јасноћу, без и једног јединог облачка на хоризонту, који би могао да заклони јасан видик у будућност. Тада, као да сва тежина терета само склизне са тела, ум се отресе непотребних информација, које брже боље падају у заборав.

Чекајући резултате теста, млади човек помисли: „Зашто једно не може без другог?“

НЕУХВАТЉИВ САН И КОМШИЈСКИ МАЧАК

Прошлог фебруара, око једанаест увече, покушавао сам да ухватим сан, али он се једноставно није дао савладати.

Око петнаест до поноћи, чини ми се да сам већ био уснио неки сан, када ме прену нека цика, лумперај и галама.

Помолим се кроз прозор, запљусну ме хладан и влажан ваздух, да ме је била прошла језа дуж целог тела. Почех погледом да тражим узрок оној последици у виду ометача мог сна, када спазих комшиницу, старију жену од око шездесетак година, како се шуња ка мом дворишту. Да је нисам одмах препознао по лупкању њених дрвених кломпи, што је била донела из Холандије, биће да бих претрпео страشان страх, јер не да је деловала страшно, већ је била сабласна; у белој дугачкој спаваћици, рашчупане косе и са штапом у руци.

После пар минута, ухвати свог мачка, продра се мало и одбауља назад у своје одаје. А ја се вратих свом сну, који се, опет, није дао дуго времена ухватити.

ПЕЈЗАЖНА АВАНТУРА

Кренусмо у бујну пољску природу.

Пређосмо мостић преко поточића. Птичице весело цвркућу. Само једна мама – сеница унезверено скакуће: поје ли поје – тужбалицу око гнезда! Укљуца јој сврака тиче голуздрави, немоћно...

Летња поља понела берићетом.

Ја похвалих мојој драгани – расцветани сунцокрет. Она примети, мени, сажаљиво – клипић кукуруза. Влатао, а сав опуштен, спарушен.

Препустисмо се трави гиздавој. У загрљај...

Жарено сунашце, у лаганом ритму дисања Мајке природе, неминовно запада ли запада... Хвата се руменило сумрака. Задрхта и последњи дамар – сунца. Цврчак затегну златноопојну жицу.

Уздахну умиљато жена... Гукну са смешком стидње:

– Доста било... куд си запео!... Кренимо кући... стари мој... Баш се данас науживасмо!

КОЊ

Ишли смо козјим стазама од Чемерна према очевом родном селу Изгори, кроз херцеговачки крш. Почетак августа, тада смо обично одлазили код ђеда у госте, на почетак кошевине. Упеко божији звиздан, нигде облака.

Отац, мајка и ђед су ишли пешице, с тим што је ђед водио кобилу Зеку, преко чијих леђа је био пребачен самар на коме смо се башкарили брат и ја. Успут, отац нам је брао боровнице и шумске јагоде; његова огромна ручерда претварала се у послужавник с којег смо се брат и ја заслађивали.

У једном тренутку, ђед је пустио дизгине, застао је да заждије цигар дувана. Зека је сама продужила даље. Дечија радозналост ме је понукала да се обратим ђеду. Упитао сам га: „Зна ли ова кобила куда иде?“ Одговорио ми је да она зна, али да има много коња који то не знају. Упамти, синко, рекао је, ако не знаш куда идеш, где год да стигнеш, увек ћеш бити на погрешном месту!

Много пута сам се, и чини се с разлогом, питао да ли се његова примедба коњима односи и на мене.

КОРАК ДО ВРХУНЦА

Упозоравајући је да се пита скоро испекла, мирис врелог цимета голицао јој је ноздрве које су се ритмично и жељно шириле. Овлажила је усне језиком, оставивши их тако отворене, топле. Ужарених очију убрзала је ритам, чак је, у жељном ишчекивању, истурила мало и груди, док јој је сва пажња била усмерена на руке које су витким прстима журиле, просто летеле, видевши да је циљ близу. Сједињење, о коме је данима маштала, најлепше стапање мушкарца и жене било јој је ту, надомак, и она му се сва предала, утонула свом чежњом у најнежнији пољубац и најстраственији загрљај, не марећи ни за шта друго на овом свету. Ни за мирис цимета који се полако претварао у нешто друго.

На само корак, на само трен до краја, грунувши вратима улетео је бесан и заурлао: „Пожар ти је у кухињи, а ти пишеш! Ти опет пишеш своје смешне љубавне приче... Никаква домаћице и набеђена списатељице!”

Док га је гледала како прелази улицу и улази у пекару, мирис гарежи јој је натерао сузе. Пришла је писаћој машини, али од све малопређашње чежње и заноса њених јунака видела је само недовршени пасус једне поново неуспеле приче. Извадила је папир, згужвала га и кренула према кухињи коју је требало поспремити.

АУТОРИ

Адамовић Драган (1991, Шабац), пише кратке приче.

Анђелковић Милан (1984, Београд), дипломирани информатичар; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Аћа Татјана, пише кратке приче.

Аћимовић Љиљана (1978, Београд), дипломирани правник; пише песме и приче; објавила збирке прича „Птиче из шоље” и „Per tu”; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Бабић Сава (1947, Београд), дипломирани машински инжењер, карикатуриста; објавио књигу карикатура „Копривњак”; награђиван; живи у Лозници.

Бачулов Светлана (1977, Зрењанин), магистар наука о књижевности, библиотекар; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Зрењанину.

Башановић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Бене Викторија (1984, Београд), завршила мастер на филозофском факултету; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича.

Билинац Јелена (1985, Сарајево), пише кратке приче.

Билкић William, пише кратке приче; живи у Бостону.

Благојевић Берислав (1979, Славонски Брод), магистар географских наука; објављене књиге: „Ламентација по Софронију“ (2005), „Требао сам бити ријеч“ (2005) и „Ја, револуционар“ (2010); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Бањалуци.

Божичковић-Радуловић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче; објавила књигу „Звездана приче“ (2009) и роман „Имате ли чудне снове“ (2010); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Петровцу на Млави.

Боровница Виолета, пише кратке приче.

Босилковска Стела – Маја (1962, Земун), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); пише поезију, приче, монодраме и драме на српском, македонском и енглеском језику; објавила је књиге поезије „Парче тајна“ (2005) и „Хартиени гулаби“ (2006) на македонском и енглеском и роман „Јаков по одинаесетте Јакови“ (2007) на македонском; сарађује са часописима; живи у Битољу.

Бошковић Слађана, пише кратке приче.

Бубања Војислав (1944, Бубања), дипломирани социолог; пише прозу, поезију, хаику поезију и књи-

жевну критику; објавио књиге приповедака „Мера речи” (1997) и „Мерење сенке и друге приче”, романе „Немањине” и „Сињи кукавци”, књиге песама „Паганске тајне”, „Маштарски стихови”, „Сенка старе куће”, књигу хаику песама „Међа”, као и књиге „Двострука парабола” (коаутор са Миодрагом Мркићем), „Разговори са Добрашином”, „Књига о Добрашину”, „Критика о Добрашину”; награђиван; превођен на енглески, јапански, румунски и италијански језик; члан је Удружења књижевника Србије.

Букарић Енсар (1968), дипломирани инжењер машинства; сарађује са часописима; заступљен у зборницима прича; живи у Горњем Вакуфу.

Бурмуџија Дарко (1976, Нови Сад), професор филозофије; пише поезију и кратке приче; објавио збирку поезије „Ноћ тамних манира” (2009); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Василијевић Јована (1989, Смедерево), студент менаџмента; пише приче, песме и сатиру; живи у Смедереву.

Васиљевић Данијела (1976, Голобок), новинар; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Ведалос Иван (псеудоним) (1960), пише кратке приче; награђиван; живи у Београду.

Вемић Сузана (1971, Иланца), дипломирани психолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Вршцу.

Виторовић Рајић Ана (1981, Свилајнац), саобраћајни инжењер; пише кратке приче, песме, загонетке и афоризме; заступљена у зборницима и антологијама.

Војиновић-Јегдић Бранка (1962, Пљевља), пише поезију, прозу, хаику и афоризме; објавила књигу поезије „И тамо ме има” (1999); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; превођена; награђивана; живи у Подгорици.

Воркапић Бојан (1979, Београд), филмски и ТВ редитељ; пише приче, драме и песме; сарађује са часописима; награђиван; живи у Београду.

Вуксановић Лидија (1989, Јагодина); пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Јагодини.

Вукушић Лука (1981, Ријека), класични филолог, архивист; пише кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Загребу.

Вучинић Јефимија (1978, Нови Сад), архитекта; пише кратке приче; сарађује са часописима.

Вушовић-Марковић Ана (1984, Београд), дипломирани антрополог и етнолог, новинар; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Гавран Љубинка (1960, Велики Зденци), библиотекар-архивиста и лектор; пише кратке приче и сатиру; сарађује са часописима; живи у Београду.

Гавриловић Живко, пише кратке приче; живи у Румској.

Гвозденовић Санда (1986), студент биолошког факултета; пише кратке приче; живи у Београду.

Глоговац Богдан (1981), дипломирани мастер заштите мора и океана; пише кратке приче и песме; живи у Београду.

Грбић Драгица Драга (1946, Сарајево), објавила књиге поезије: „Јастук од босилка” (2004), „Сањалица” (2006), „Срећница” (2008), „На крилима несанице” (2010) и заједничке збирке „Пјевање са Дрине” (2008) и „Пјесници у ђачком колу” (2004); заступљена у зборницима и антологијама; сарађује са часописима; вишеструко награђивана; живи у Вишеграду.

Гријак Цвијета (1966, Сесвете), политиколог; пише кратке приче, песме и књижевну критику; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Сесветама.

Гутман Олга, пише кратке приче; живи у Фоковцима.

Дебељачки Татјана (1967, Ужице); пише поезију, кратку прозу, приче и хаику; објавила збирке поезије „Кућа од стакла” (1996, 2005), „Твоја” (2003), „Вулкан” (2004), АХ-ЕХ-ИХ-ОХ-УХ (2008); поезија и хаику преведени су на више језика; члан је бројних књижевних друштава; живи у Ужицу.

Делић Нермин, пише кратке приче.

Деспотовић Петар (1942, Београд), пензионер; пише кратке приче; објавио роман „Партија канасте”; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Димитријевић Јасна (1979, Неготин), дипломирани филолог (општа књижевност и теорија књижевности), лектор; пише кратке приче, књижевне критике и прозу; живи у Београду.

Димитријевић Немања (1987, Нови Сад), студент; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Дмитровић Милица Мима (Чачак), пише кратке приче и поезију; објавила књиге поезије: „Жеља, кише и клацкалице”, „На странпутици душе”, „Мима III”, „Бих ли то снена”, „Нова ћутања”, „Чуло љубави”, књигу кратких прича „Амајлија” и два романа – „Тео” и „Мер”; живи у Чачку.

Домазет Антун (Сплит), студент грађевинског факултета; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; живи у Сплиту.

Дракулић Сања (1983, Београд), графички дизајнер и дечији илустратор; пише кратке приче и прозу; сарађује са часописима; заступљена у зборницима.

Дрекић Далибор (1975, Вировитица); пише поезију, прозу, афоризме, епиграме, анаграме; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Дробњакровић Маја (1986, Нови Сад), дипломирани економиста – мастер; награђивана; живи у Новом Саду.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није“ (2007); заступљена у зборницима; живи на Рабу.

Ђорђевић Ана (1990), студент енглеског језика; пише кратке приче; живи у Панчеву.

Ђорђевић Душан (1955, Врање), новинар; објављене књиге: „Драме” (драме, 1999), „Кила до колена” (афоризми, 2003), „Школа за патриоте” (роман, 2004), „Поштена курва” (афоризми, 2006), „Сточни вагон” (ро-

ман, 2008), „Магарећи ујед” (афоризми, 2009), „Да пукнеш” (афоризми, 2011, у коауторству), „Жива у гроб не-сам могла” (новела, 2011); живи у Врању.

Ђукић Боровој (1953, Нови Сад), издавач; пише кратке приче; објавио је књигу прича „У сну сан” (1998) и књиге за децу: „Тајнованка”, „Кратка књига настајања”, „Спеловање”, „Чудна шума”; живи у Новом Саду.

Ђурђевић Драгомир пише кратке приче; живи у Шапцу.

Ђурђевић Милорад Мишо (1957, Зеница), дипломирани правник, адвокат; пише кратке приче и песме; објавио збирке песама: „Молитва” (1995), „Ода Постојању” (1997), „Слово писано” (1999), „Почетно Велико” (2001), „Љубави” (2005), „Од извора до извора” (2006), „Реч Љубав Јави” (2008); приређивач је заједничких збирки песама „У несну вихор” (2004) и „Украински вирозбори” (2009); заступљен у зборницима; живи у Дервенти.

Ђурић Игор, пише кратке приче.

Ђуричић Ash Александар (1982, Пожаревац), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче, приповетке и драме; објавио је роман „Сурф на црвеном таласу” (2007); заступљен у зборницима; награђиван; живи у Бечу.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама „Задужбине”, „Перивој љувезни (Врт љубави)” и „Пијана времена”, као и заједничку књигу „На путу бескраја”; заступљен у зборницима и антологијама; живи у Нишу.

Ерцег Воки (1986, Бањалука), студент академије уметности; пише кратке приче и кратку прозу; приредио зборник кратке прозе младих писаца „Ја сам прича” (2009); живи у Бањалуци.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...” (2009) и „Ако је веровати Артемију” (2011); заступљена у антологијама и зборницима у Србији и у Немачкој; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Железнику.

Живковић Ненад (1963, Велико Градиште), слободни уметник; пише поезију, прозу и драме; објавио је два романа и збирку кратких прича; заступљен у зборницима и антологијама кратких прича; сарађује с књижевним часописима; главни уредник књижевног сајта „Творац града”; живи у Београду.

Живојиновић Емилија, пише кратке приче, живи у Крагујевцу.

Иван Цолић (1979, Смедерево), сликар и песник; пише кратке приче; живи у Смедереву.

Ивановић Јосип (1978, Томиславград), пише кратке приче; награђиван.

Илић Милена (1986), апсолвент опште књижевности са теоријом књижевности; пише кратке приче, прозу, поезију и есејистику; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Београду.

Иличић Милица (1992, Москва), студент филолошког факултета; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Београду.

Јадранка Чавић (1958, Постојна), филолог и дизајнер; пише кратке приче, прозу и поезију; објавила књиге „Одбрана снова” и „Млечни пут”; сарађује са часописима; живи у Чешкој.

Јакшић Снежана, пише кратке приче; живи у Краљевцу.

Јанковић Милан (1961, Пожаревац), пише кратке приче и поезију; објавио романе „Псалми хулитељства” (1984), „Аврамов жртвеник” (1984), „Ђаво у цик зоре” (2001) и „Детињство вечности” (2009, на сајту издавача), сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Пожаревцу.

Јанковић Стојан (1992, Требиње), студент економије; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио збирку поезије „Дрворед снова”; сарађује са часописима; награђиван; живи у Требињу.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор српске књижевности и језика; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Моштаници.

Јелић Кремански Жељко (1974, Стразбург), завршио академију уметности; пише кратке приче, поезију, прозу, есеје и критике; живи у Прњавору.

Јелић Ружица, пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Јерговић Дражен (1980, Загреб), дипломирани електротехничар; пише кратке приче, хумореске, песме, есеје; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Јовановић Дејана (1987, Београд), виши зубни техничар – протетичар; пише приче и књижевну критику; живи у Београду.

Јовановић Светлана (1979, Београд), козметичар; пише кратке приче; заступљена у зборницима и антологијама; живи у Железнику.

Јовић Славица (1968, Милићи), пише песме и приче; збирке песама „Вртлог“ (2007) и „Облак“ (2009); заступљена у зборницима; живи у Бреди (Холандија).

Јововић Милош (1982, Велика Плана), дипломирани архитекта; пише кратке приче и приповетке; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Јосијевић Јелена (1987, Крагујевац), студент мастер студија на филолошко-уметничком факултету; пише кратке приче.

Јусуфовић Емина (1981, Добој), дипломирала на филозофском факултету; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Маглају.

Кајкут Марио (1970, Ужице), угоститељски радник; пише кратке приче; објавио роман „Ливада Златиборских пужева“ (1997); живи у Бањалуци.

Капетановић Мирјана (1959, Коњиц), новинар; пише приче и романе; објављене књиге: „Галеша“ (роман, 2004), „Причало се по Херцеговини“ (збирка прича, 2007), „Моја Радава“ (аутобиографски роман, 2008), „Лазар Драљача – последњи богумил“ (биографија, 2009), „Иза огледала“ (збирка кратких научнофантастичних прича, 2011); сарађује са часописима; заступљена у антологијама и зборницима

Кирићански Жељко (1965), пише кратке приче; живи у Зрењанину.

Киш Бојан (1990), студент; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Вршцу.

Кљаић Јагода (1950, Глина), дипломирани политиколог; пише кратке приче, есеје и прозу; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Глини.

Кљајић Ружица (1949, Д. Скиповац), дипломирани филолог (српскохрватски језик и југословенске књижевности); пише кратке приче, поезију и прозу; објавила књиге поезије за децу: „Ко све децу буди” (1983), „Кад Јелена одлучи” (1984), „У наручју мога тате” (2009); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на македонски и русински; живи у Сомбору.

Кнежевић Милица (1979, Београд), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче и прозу; живи у Обреновцу.

Кованџић Радмила (1947, Рудовци); професор српског језика и књижевности; пише кратке приче, песме и есеје; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Ковач Фуад (1965, Зуровићи), магистар комуниколошких наука; пише кратке приче, поезију, прозу и књижевну критику; објављене књиге „Прозор над ријеком” (2001), „Година опстанка” (2001), „Бијели коњ” (2004), „101 интервју” (2006), „Очев загрљај” (2006), „Истине и лажи генерала Ћ. Ђукића” (2007), „Ђаци-јунаци” (2010, у коауторству), „Издаја и злочин” (2010, у

коауторству); сарађује са часописима; награђиван; живи у Сарајеву.

Ковачевић Суно (1958, Мижновићи), магистар наука социјалног рада; пише кратке приче, песме и афоризме; објавио књигу песама „Испод самара” и књиге афоризама „СуноДАРја”, „Визионари”, „СУНОврати”, „Овде чувају чобана”; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Зеници.

Ковљанин Стефан (1988, Београд), студент филолошког факултета; пише кратке приче; живи у Београду.

Косановић Ђуро (1978, Београд), дипломирани молекуларни биолог и физиолог; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима.

Костић Миливој Коле (1971, Ваљево), академски сликар; пише кратке приче и хаику; заступљен у зборницима прича; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Крстановић Зорица (1985, Пријепоље), дипломирани новинар; пише кратке приче; објавила збирку кратких прича „Три тачке” (2010); заступљена у зборницима; живи у Београду.

Крстић Зоран (1963, Загреб), пише кратке приче, песме и драме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Крапинским Топлицама.

Кузман Даниел, пише кратке приче; живи у Батајници.

Кујунџић Јелена (1958, Бастав), завршила педагошку академију и вишу економску школу; пише кратке приче, прозу и поезију; објавила књиге: „Кроз сузе

смех”, „Крпеж и трпеж”; сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Мајуру.

Лазаревић Миодраг Мио (1954, Пожаревац), васпитач; пише кратке приче и афоризме; објавио је девет књига афоризама и кратких прича; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Пожаревцу.

Лакић Борка (1985, Задар), педагог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Латиновић Маја, пише кратке приче.

Лекић Никола (1989, Београд), студент филозофског факултета; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Београду.

Љубичић Ана (1971, Београд), комуниколог; пише кратке приче; живи у Амстердаму.

Љубичић Зоран (1962, Ужице), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче; објавио књигу кратких прича „Читање са усана” (1993); заступљен у зборницима.

Мајсторовић Ђорђе (1986, Тузла), историчар; пише кратке приче; живи у Нишу.

Максић Ивана (1984, Крагујевац), мастер енглеског језика и књижевности; пише кратке приче, кратку прозу и поезију; заступљена у зборницима.

Малешевих Јасмина (1962, Београд), ветеринар; пише кратке приче; објављене књиге: „Рођени из исте смрти” (1990), „Скарабег” (1992), „Адаме не љути се”

(2001), „Јади младог анђела” (2010), „Смиљкита” (2011); награђивана; живи у Београду.

Марија Блажић-Главарданов (1990, Нови Сад), студент српске књижевности и економије; пише кратке приче и есеје; објављена књига „Људице моја што желиш одговоре” (2011); живи у Бечеју.

Марић Симон (1988, Београд), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); пише кратке приче и песме; објавио је књигу кратких прича „Бежи, претворићу те у дечака” (2000) и књигу песама „Јеж неболеж” (2004); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Земуну.

Марковић Данка, пише кратке приче.

Марковић Марина (1975, Ниш), пише кратке приче, сатиру, афоризме; објавила књигу „Скакавац у глави” (2008); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Нишу.

Марковић Никола (1989, Јагодина), студент филолошко-уметничког факултета; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Јагодини.

Мартиновић Тијана, дипломирани правник; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Матовић Јован (1985, Београд), пише кратке приче, поезију и прозу; објавио збирке поезије „Између светова” и „Суицидни бицикл”; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван.

Миленковић Дејан, пише кратке приче.

Миленковић Драгица (Књажевац), пише приче, песме и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; објавила књигу песама „Шапутања душе” (2002); живи у Минићеву.

Милић Александра (1987, Подгорица), туризмолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Милићевић-Ђорђевић Драгана (1980), студент; пише кратке приче, песме и афоризме; заступљена у зборницима; живи у Зајечару.

Милојевић Мирослав, пише кратке приче; живи у Вршцу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), пише кратке приче и поезију; објавила књигу љубавне поезије „Постојбина срца” (2007); заступљена у зборницима; превођена на енглески, француски, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Милутиновић Тања (Београд), дипломирани филолог (српска књижевност и језик); пише кратке приче, песме и есеје; сарађује са часописима; заступљена у зборницима прича; награђивана.

Мирићић Татјана (1967, Шабац), професор француског језика и књижевности; пише кратке приче; живи у Шапцу.

Митровић Митар (1933, Свети Стефан), доктор ветеринарске медицине; објавио је петнаест књига песама, дванаест књига афоризама, две књиге прича, једну књигу хуморески и једну књигу епиграма; превођен на девет језика; заступљен у буквару, читанкама и четр-

десетак антологија; више пута награђиван; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Мићковић Радмилу (1954, Бошњане, Рача), пише афоризме, поезију и прозу; објавио је књиге афоризама: „Све ће то народ отплатити“, „Волим и ја вас“, „После потопа“, „Неподобна књига“, „Нуда веритас“, „Исповест тровача смехом, „Дневник српских понижења“, „Ужасно досадна књига“ и „Литерарни узлет мамлаза Баљошевића : Скица за портрет једног народа“; заступљен у многим зборницима и антологијама; сарадник је бројних листова и часописа; живи у Рачи.

Михаљчишин Андреј (1964, Добој), пише кратке приче; објавио књиге кратких прича „Август“ (1993) и „Позориште сенки“ (2000); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Прњавору.

Мишковић Видра (1967, Пожаревац), финансијски техничар; пише кратке приче; живи у Пожаревцу.

Младеновић Горан (1977, Јагодина), лекар; пише кратке приче, поезију, приповетке и афоризме; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Јагодини.

Мрђа Душко, дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче и прозу; заступљен у зборницима; живи у Бањалуци.

Мршић-Петровић Славица (псеудоним) (1974, Врбас), инокоресподент-преводица; пише кратке приче; објавила роман „Даумова ваза“ (2008); сарађује са часописима; живи у Равном Селу.

Ненадић Вида (1964, Ужице), дипломирани агроном; пише на српском и енглеском; сарађује с многим часописима; заступљена у зборницима и антологијама;

збирке песама „Прашина од заборава“ (2007), „У измаглици сећања“ (2007), „Копча (2009)“, „Ако сам само мисао – If I am just a thought“ (2010); превођена на бугарски, македонски и немачки; живи у Лондону.

Никачевић Јагода (1951, Шибеник), дипломирани технолог; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Николић-Радивојев Валентина (1980, Бабушница), академски сликар; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима; живи у Бабушници.

Његован Јасмина (1976), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче; живи у Београду.

Обрадовић Славиша (1965, Бањалука), дипломирани грађевински инжењер; пише кратке приче; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Приједору.

Обрадовић Тошић Татјана (1978, Ваљево), дипломирани психолог; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Нишу.

Овчаричек Марко (1985, Загреб), фудбалски судија; пише кратке приче, поезију и прозу; награђиван; живи у Загребу.

Падејски Данијела (1977), библиотекар; пише кратке приче, поезију, кратку прозу; објавила књигу кратких прича „Трун. Цртице“ (2007); заступљена у зборницима и антологијама; награђивана; живи у Ваљеву.

Пајовић Стефан (1989, Чачак), студент филолошког факултета; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Чачку.

Пантелић Немања, пише кратке приче.

Пашајлић Силвија (1970, Чачак), новинар; пише кратке приче; живи у Чачку.

Пејковић Ива (1984, Задар), дипломирани учитељ; пише приче и кратку прозу; објавила роман „Мачка у чизмама” (2007); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Задру.

Перић Александра (1974, Београд), пише кратке приче; живи у Београду.

Перић Владимир (1981, Београд), пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Перић Драгослав, пише кратке приче.

Петковић Гроздана (1966), лекар; пише кратке приче; објавила кратки роман „Сећања која не бледе” и збирку прича „Не волим зиму”; заступљена у зборницима; живи у Калуђерици.

Петровић Валентина (Краљево), професор музике; пише кратке приче; живи у Атини.

Петровић М. Иван, пише кратке приче; живи у Дивцима.

Печеновић Дејан (1971, Београд), дипломирани машински инжењер; пише кратке приче и афоризме; заступљен у више зборника кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Попов Игор (1984, Београд), професор енглеског језика; пише кратке приче; живи у Београду.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; пише кратке приче; заступљен у готово тридесет зборника кратких прича; награђиван; живи у Београду.

Радовановић Бојана (1975, Београд), историчар; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Београду.

Радосављевић Радоје (1961, Обреновац), новинар; објавио књиге: „Нешто сасвим лично“ (песме, 1994), „Мецена са златним штапом“ (песме, 1995), „Привикавање на Јунга“ (песме, 1996), „Лавез за караваном“ (сатиричне песме, 1998), „Ђаволов реп“ (хумореске, 1999), „Провидна соба“ (кратке приче, 2001), „Упутство за савршен лет“ (изабране и нове песме, 2003), „Нестваран живот Николе Тесле“ (монодрама, 2005); „Гомила душа“ (кратке приче, 2009); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Мислођину.

Радочај Даниел (1979, Пула), пише афоризме, поезију и кратке приче; објавио књигу „Четрдесет и четири плус шездесет девета“ (2006); сарађивао с многим часописима широм бивше Југославије; награђиван; члан је Хрватског књижевног друштва; живи у Пули.

Рајковић Вељко (1954, Дујева), дипломирани правник; пише кратке приче, сатиричне приче, афоризме, епиграме, и пјесме; објавио је три књиге афоризама: „У знак(у)звика“ (1999), „Човјеколики људи“ (2006) и „Људница“ (2011); коаутор је Антологије црногорског афоризма „Ријетке честице“; награђиван више пута

за афоризме, хумор и сатиру; заступљен у више антологија и лексикона афоризама; живи у Подгорици.

Рајчевић Балша, пише кратке приче, песме, есеје, поетске огледе; објавио двадесет и две књиге; заступљен у антологијама; награђиван; живи у Београду.

Ранчић Горан (1960, Калуђерово); пише приче и песме; објавио књигу поезије „Златан кључ од непотребних речи” (2004); живи у Бабушници.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију, прозу и сатиру, а бави се и сакупљањем народних умотворина; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Мјесец у крилу” (2000), „Иза бране” (2001) и „Око пјесме” (2008); „Неко доба”, „Бехар у змијарнику” (2009); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; поезија му је превођена на енглески, немачки и бугарски језик, а хаику и на још десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; члан је Удружења књижевника Црне Горе; живи у Пљевљима.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002),

збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Ристић Наташа (1975, Лозница), професор српског језика; пише кратке приче, приповетке, сатирично-хумористичке приче; живи у Београду.

Ристић Радмило, професор, пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Ромић Жељка, пише кратке приче; живи у Осијеку.

Ружић Олга (1951, Прокупље), пише кратке приче, поезију и хаику; објављене књиге – „Зелени окови” (1991), „Писмо пријатељу”, „На раскрсници” (1993), „Кад прође све” (1993), „Азбука времена” (2005), „Метафора глине” (2007), „Месечина у колиби” (1994); заступљена у многим зборницима и антологијама; сарађује са часописима, нашим и страним; награђивана за поезију и хаику; живи у Параћину.

Руњић Сњежана (1961, Сплит), васпитач; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Саво Мартиновић (1935, Беговине код Даниловграда), пише афоризме, песме, сатиричне и хумористичке приче и епиграме; награђиван; заступљен у антологијама и зборницима; превођен на руски, италијански и неке балканске језике; књиге афоризама: „Ништа између” (1991), „Хазардни рјечник” (1994), „Пуна капа” (2000) и „Мала глава пуна капа : афоризми за оне који расту” (2005) и друге. Живи у Даниловграду и Београду.

Салопек Алиса (1973, Сомбор), новинар; пише кратке приче, поезију и прозу; објавила збирку поезије „Збирка мојих корака” (2006) и роман за тинејџере „Волим, не волим” (2010); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Суботици.

Санда Ристић-Стојановић (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче и поезију; објавила књиге поезије „Ноћ је праштање своје” (2000), „Свитање је лет боје” (2007), „Ноћи наше, услуга” (2008), „Тишина разликује светлости” (2010) и „Облачна птица” (2011); сарађује са часописима; заступљена у зборницима.

Себастијановић Здравка (1978, Славонски Брод), пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Секулић Боривоје (1963, Миросавци, Република Српска), пише песме, хаику и кратке приче; збирка песама „Капи за опустошене очи“ (2006); награђиван за хаику; живи у Лаћарку.

Сепе Драгана (1971, Београд), новинар; пише кратке приче, књижевну и позоришну критику; приредила хрестоматију „Златна књига светске књижевности“ (1999); књиге кратких прича: „Укус живота“ (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007); заступљена у четрдесетак зборника кратких прича; живи у Новом Саду.

Симић Владимир (1975), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише кратке приче и песме; збирка поезије „Понорнице“; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Обреновцу.

Симић Ненад – Тајка, пише кратке приче, живи у Флориди (САД).

Синдик Јошко (1965, Дубровник), магистар кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Круковање и каменовање” (1994); циклус кратке прозе „Калеидоскопске приче о љубави и животу” објављене су и у склопу антологије „Све приче – приче непознатих аутора” (2003); живи у Загребу.

Скалушевић Д. Саша – Скала (1981, Неготин), пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Неготину.

Смиљанић Соња (1993, Бањалука), ученик; пише кратке приче; живи у Новој Тополи.

Соломун Александар, пише кратке приче; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Елемиру.

Спасојевић Дејан, дипломирани правник, пише кратке приче; живи у Зворнику.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине“ (1986) и „Глад“ (1998), књиге кратких прича: „Одело за одлазак“ (1997) и „Кратке приче без муке“ (2003, 2006), књигу драме: трилогије „Америка има рупу“ (2003), кратку драму „Резерват Србија“ (2006), документарну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу и-мејл арта „Мала ноћна пошта” (2009); аутор је ЦД-РОМ-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Цир-

кус“ (2006); заступљен је у преко педесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиња), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004), „Упадице“ (2007) и „Смешна збиља“ (2010, 2011); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Сретенровић Ирена (1979, Крушевац), дипломирала на филозофском факултету; пише кратке приче; живи у Београду.

Станковић З. Саша (1980, Лесковац), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче и прозу; објавио књигу прозе „Двадесет жуљева” (2010); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Власотинцима.

Станојевић Марија (1992, Смедерево), студент опште књижевности и теорије књижевности; пише кратке приче, поезију и прозу; живи у Смедереву.

Стефановић М. Слободан (1948), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче и афоризме; објављене књиге: „Жали се Маркусу” (1989, у коауторству), „Сатански афоризми” (1991), „IN VIVO VERITAS” (1992), „Степенице које никуд не воде” (београдске приче, 1998), „Београд у Београду” (београдске приче 2, 2002), „Либеро афоризми”, (2007); добитник бројних друштвених признања; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Стјеља Ана (1982, Београд), дипломирани филолог (оријенталистика); пише поезију на српском, шпанском, турском, енглеском и португалском језику; пише есеје и књижевне критике; сарађује с домаћим и страним часописима; песме су јој превођене на македонски и персијски језик; живи у Београду.

Стодић Драган (1954, Велика Бресница), професионални новинар; пише кратке приче, есеје и поезију; објавио девет књига: „Кучкини синови”, „Хуманисти, посебни људи” и др.; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Будви.

Стојановић Олга (Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче, прозу, поезију и есеје; објавила шест књига, сарађује са часописима; награђивана; живи у Београду.

Ступар Сузана (Приједор), дипломирани новинар; пише кратке приче и песме на српском и немачком језику; објавила три збирке песама: „Рељеф сна” (2003), „Двије стране душе” (2004), „Громки шапат” (2007), и књигу „Словеж” (2011); сарађује са часописима у земљи и иностранству; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Приједору.

Тадих Зорка (1968, Поребрице), угоститељски радник; пише кратке приче и песме; објавила збирку песама „Фотографије душе” (2011); сарађује са часописима; живи у Шведској.

Тадих Мирјана пише кратке приче, живи у Руми.

Теофиловић Никола, пише кратке приче, живи у Крагујевцу.

Ткалец Ива (1984, Вараждин), дипломирани информатичар; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Вараждину.

Тодоровић Наташа (1968), дипломирани психолог и магистар архитектуре; пише кратке приче, живи у Београду.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице), контролор летења; пише афоризме, кратке приче и песме; објавио збирке афоризама „Црно на бело” (2002) и „Предсказање прошлости – Приручник за пливање долином суза” (2009); коаутор антологије црногорског афоризма „Ријетке честице” (2006); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; афоризми су му превођени на енглески, бугарски, македонски и фински; награђиван; живи у Подгорици.

Трајковић Елизабета (1963, Београд), технички продуцент; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Угринић М. Саша (1971, Смедеревска Паланка), дипломирани машински инжењер; пише кратке приче и песме; награђиван; живи у Великој Плани.

Удовић Татјана (1983), пише романе, приче, бајке, песме, цртице; објављени романи: „Триесдуја” (2007) и „Лудило” (2008); бајке: „Плавобради чаробњак” (2009), „Вјеркина пекара” (2009) и „Рожица ва колорех маврице” (2010); члан је Хрватског књижевног друштва, Матице Хрватске и Чакавске катедре; живи у Вишкову (Хрватска).

Утвић Бранислава, ученица, пише кратке приче; живи у Јасику.

Фунда Жељко (1950, Вараждин), дипломирани филолог (компаративна књижевност и енглески језик); књига прича „Вараждинске приче”, приче за децу „Осмијешене приче”, књиге поезије на кајкавском „Сречовњача” и „Моцартење”, књига „хаибунастих текстова” „Књига сендвича”; добитник девет награда за хаику поезију у Јапану; члан Друштва хрватских књижевника; заступљен у хрватским и међународним хаику зборницима и антологијама; живи у Вараждину.

Хациомеровић Ирена (1988, Београд), дипломирала на факултету политичких наука; пише кратке приче и песме; награђивана; живи у Београду.

Хонић Сенад (1962), дипломирани економиста, кошаркаш; пише афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима прича и афоризама; добитник неколико награда за афоризам и карикатуру; живи у Малмеу.

Хонић-Ферхатбеговић Цеилана (1974, Сарајево), дипломирани економиста, радио-новинар и спортиста; пише кратке приче и афоризме; заступљена у зборницима; живи у Сарајеву и Малмеу.

Хрин Тамара (1987, Руски Крстур), професор хемије; пише кратке приче, поезију и прозу на русинском и српском језику; један од аутора књиге на русинском језику „9 риба” (2006); награђивана; живи у Руском Крстуру.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; објавио књиге „Импулс жељан засјати” и „У вртлогу живота” (2011); заступљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Суботици.

Шашић Даниела (1986), дипломирала на факултету политичких наука; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима; живи у Старој Пазови.

Шефер Ђура Сремац (1950, Рума), професор југословенских књижевности; збирке песама: „Титов венац сонета“, поема (1982), „Звездане њиве“ (1987), „Досетљиве доситејке“ I, II (1995, 2003), „У Вуковој ризници речи“ (2002), „Колевка сремског паора“ (2005), „Пикали смо лопте крпењаче“ (2007), „Паника граматика“ (2009); монографија „Тамбурица, коло и песма румских Брежана“ (1994); књига афоризама и сатиричне поезије „К’о сатаром сатире ме сатира“ (2008); сонетни венац „Лабудов пев“ (2009); збирка кратких прича хумора и сатире „Сремачки Шеретлуци“ (2011); заступљен у антологијама и зборницима; добитник више књижевних награда; живи у Руми.

Шимшић Петроније, пише кратке приче; живи у Вишеграду.

Шкиљевић Зоран (1962, Београд), трговац; пише кратке приче и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Шкоро Теодора (псеудоним) (1964, Добри Дол), новинар; пише кратке приче и песме; објављена дела „Варке душе“ (2009), „Неизмер“ (2009), „Под небом Србије / „Sotto il cielo di Serbia“ (коауторска, двојезична, српско-италијанска збирка песама, 2010), „Суђаја ми дала“ (2010); песме су јој превођене на италијански, немачки и хинду језик; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

ЈЕДАН ЖИВОТ У МАЊЕ ОД ДЕВЕТСТО ЗНАКОВА :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА X КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ

(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	300
<i>ISBN</i>	978-86-7974-247-6

Београд, 2011

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

Један живот у мање од деветсто знакова :
Најлепша остварења са X конкурса за најкраћу кратку причу (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2011 (Београд : Скрипта интернационал). – 287 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 119)

Тираж 300. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 259–286.

ISBN 978-86-7974-247-6

COBISS.SR-ID 186813708